

SHRnutí HLAVNíCH ZávĚRŮ ANALýZY VYSÍLÁNí ČESKÉ TELEVIZE PŘED VOLBAMI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2019

Volby do Evropského parlamentu se konaly v České republice v pátek 24. a v sobotu 25. května 2019 v rámci celoevropských voleb do Evropského parlamentu. Oblast objektivního a vyváženého informování je dlouhodobě ve středu zájmu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“). Na předvolební a volební období je pak vždy kladen speciální důraz. Rada dohlíží na to, zda vysílání nejen těch nejvýznamnějších celoplošně vysílaných rozhlasových a televizních programů, ale i vybraných regionálních bylo v souladu se zákonem o vysílání, resp. nenarušilo objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

Zatímco předvolební vysílání vybraných regionálních programů bylo monitorováno analytiky Úřadu Rady, analýzy celoplošně vysílaných televizních a rozhlasových programů zpracovala pro Radu výzkumná agentura FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o. (dále jen „Focus“), která vzešla z výběrového řízení proběhlého prostřednictvím vyhlášení zakázky malého rozsahu.

Předmětem zadání pro agenturu Focus bylo vypracovat kvantitativně-kvalitativní analýzy vybraných pořadů vysílaných v předvolebním období konkrétně na programech České televize, NOVA, Prima, Televize Barrandov, Seznam.cz TV, Českého rozhlasu, Frekvence 1 a Rádía IMPULS. Hlavním sledovaným cílem bylo posoudit, zda na monitorovaných programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování. Dílčími cíli analýzy bylo poskytnout informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání dán jednotlivým kandidujícím subjektům, a s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech byly tyto subjekty prezentovány. Analýza se rovněž zaměřila na to, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

Na tomto místě předkládáme hlavní zjištění analýzy agentury Focus týkající se předvolebního vysílání České televize. Monitoringu byly podrobeny běžně vysílané zpravodajské, publicistické a diskuzní pořady programu ČT1 a ČT24 i pořady se speciální předvolební dramaturgií. Konkrétně se jednalo o tyto relace:

- **Události** (ČT1 a ČT24, 23. 4. 2019 – 24. 5. 2019)
- **Tiskové konference a briefingy ČT24** (ČT24, 23. 4., 24. 4., 25. 4., 2. 5. 2019)

- **Demonstrace za demisi Marie Benešové** (ČT24, 21. 5. 2019)
- **Události, komentáře** (ČT24, 26. 4. 2019 – 24. 5. 2019)
- **168 hodin** (ČT1, 28. 4., 5. 5., 12. 5., 19. 5. 2019)
- **90' ČT24** (ČT24, 26. 4. 2019 – 24. 5. 2019)
- **Reportéři ČT** (ČT1, 29. 4., 6. 5., 13. 5., 20. 5. 2019)
- **Týden v politice** (ČT24, 28. 4., 5. 5., 12. 5., 19. 5. 2019)
- **Newsroom** (ČT24, 28. 4., 5. 5., 12. 5., 19. 5. 2019)
- **DW – Focus on Europe** (27. 4., 4. 5., 18. 5. 2019)
- **Interview ČT24** (ČT24, 26. 4. 2019 – 24. 5. 2019)
- **Otázky Václava Moravce** (ČT1 a ČT24, 28. 4., 5. 5., 12. 5., 19. 5. 2019)
- **15 let Česka v EU** (ČT24, 1. 5. 2019)
- **Rozhovory se spitzenkandidáty** (ČT24, 11. 5., 12. 5., 18. 5., 19. 5. 2019)
- **Předvolební debaty ČT** (ČT24, 16. 5., 21. 5., 23. 5. 2019)
- **Politické spektrum** (ČT24, 27. 4., 18. 5., 4. 5., 4. 4., 11. 5., 12. 5. 2019)
- **Evropská debata** (ČT24, 23. 5. 2019)
- **Studio ČT 24: rozhovory s kandidáty do evropských voleb** (ČT24, 29. 4. – 10. 5. 2019)

Zpracovatelé analýzy konstatovali, že kritéria profesní žurnalistické objektivity a vyváženosti byla v dikci zákona o vysílání naplněna. V celku všech analyzovaných pořadů, stejně jako v jednotlivých dílech, udržela Česká televize základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů a vyvarovala se jak návodnému rámování Evropské unie, tak kandidujících subjektů.

Z pravidelně vysílaných pořadů se nejintenzivněji věnovala volební agendě zpravodajská relace Události a dále zpravodajsko-publicistický pořad Události, komentáře. Agenda voleb byla silně pokryta také několika odvysílanými speciálními debatami ať už s kandidujícími subjekty, či zástupci evropských i českých institucí.

Kvantitativní obsahová analýza ukázala, že ve zpravodajských a publicistických pořadech mělo nejsilnější zastoupení hnutí ANO. Ačkoli tyto pořady neopomíjely žádný z parlamentních subjektů, hnutí ANO jakožto nejvlivnější vládní subjekt získávalo největší pozornost, avšak zejména v kontextech

mimovolebních událostí české politiky. Sledované předvolební období pokrývá významné události na české politické scéně dotýkající se hnutí ANO. Jmenovat lze trestní stíhání premiéra Andreje Babiše, jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti a s tím spojené demonstrace ve veřejném prostoru. Ve většině sledovaných pořadů hnutí ANO svou vyšší „hlasitostí“ posilovalo pozitivitu svého mediálního obrazu, avšak z pohledu zákona o vysílání nelze hovořit o jeho porušení, jelikož byla tato vyšší pozornost legitimována veřejným zájmem o aktivity premiéra a jeho hnutí.

Vyváženější reprezentace kandidujících subjektů byla zaznamenána v kontextech volebních. I zde povětšinou dominovaly reference o nejsilnějším vládním subjektu ANO, rozdíly mezi parlamentními uskupeními byly ale nízké a více méně odpovídaly jejich politické síle. Analýza tedy nezjistila, že by byl některý z politických subjektů v některém z analyzovaných pořadů záměrně a systematicky zvýhodňován.

Analýza struktury politických mluvčích, kteří dostali v pořadech prostor, ani analýza struktury referencí o politických subjektech tak neodhalila žádné skutečnosti ukazující na porušení zákona. Autoři analýzy nicméně poukázali na některá problematická místa ve vysílání. Konkrétně autoři provozovateli vytkli, že v pořadech Události, komentáře a Devadesátka se k tématu voleb do Evropského parlamentu vyjadřovali pouze někteří politici. Je však potřeba dodat, že diskuze s žádným politikem netematizovala prioritně volby.

V pořadu Devadesátka byli osloveni představitelé všech parlamentních stran. Volby však byly diskutovány pouze s mluvčími hnutí ANO. V pořadu Události, komentáře nebyly k volebnímu tématu takto osloveny čtyři sněmovní subjekty (KSČM, TOP 09, STAN, KDU-ČSL). Jinými slovy, byť byli představitelé všech parlamentních stran do pořadů Devadesátka a Události, komentáře pozváni, do dramaturgie některých diskuzí se již předvolební agenda nevměstnala. Absence, na kterou analýza poukazuje, byla způsobena formátem pořadů. Události, komentáře jsou zaměřené na analýzu a komentování aktuálních politických, ekonomických a společenských témat. Rovněž pořad Devadesátka reflektuje především aktuální témata. Představa, že by v takovýchto pořadech muselo být téma voleb tabu, resp. by se o něm mohlo diskutovat pouze tehdy, pokud by mohli k tomuto tématu hovořit všichni zástupci kandidujících subjektů, nebo alespoň zástupci všech parlamentních stran, je z pohledu elementárních žurnalistických pravidel neudržitelná. Samozřejmě za předpokladu, že zde nedochází k volební agitaci či jinému zvýhodňování některého z kandidátů.

Také kvalitativní analýza zpravodajských a publicistických pořadů upozornila místy na určité dílčí nedostatky ve vysílání. Jednalo se nejčastěji o užívání sugestivních otázek moderátory sledovaných relací, ojediněle ve vizuální složce zpravodajství chybělo uvedení stranické příslušnosti politiků, zaznamenány byly i drobné chyby v transparentnosti zdrojů. Ani tyto nedostatky ale dle zpracovatelů

nedosahovaly závažnosti přestupku, resp. nebyly porušením zákonných pravidel pro objektivitu a vyváženost vysílání.

Stejně tak i v případě diskuzních pořadů identifikovala analýza pouze dílčí pochybení na úrovni jednotlivých pořadů nebo jejich částí, která nedosahovala takové intenzity, aby mohlo být konstatováno porušení zákona o vysílání. Analýza diskuzních pořadů shledala, že moderátoři v celku vysílaného programu i v jednotlivých dílech přistupovali k zástupcům politických stran korektně, objektivně a vyváženě. Ve struktuře hostů pozvaných do jednotlivých diskuzních pořadů nebyly zjištěny žádné nejasnosti. Na základě kvantitativních zjištění lze konstatovat, že provozovatel zajistil, aby obsazení jednotlivých diskuzí bylo transparentní, pestré a vyvážené.

Analýza předvolebního vysílání nezjistila skutečnosti, které by svědčily o možném porušení zákona ze strany České televize.

Návrhy usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programech ČT1 a ČT24 provozovatele Česká televize v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.

Listopad 2019

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ

ČESKÉ TELEVIZE

PŘED VOLBAMI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2019

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1.	ZADÁNÍ ANALÝZY	6
2.	TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA.....	7
2.1	Mediální obraz.....	7
2.2	Mediální rámce.....	7
2.3	Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	8
2.4	Výzkumné otázky.....	11
2.5	Soubor, analytická jednotka a použité metody.....	11
2.6	Metody analýzy dat	12
2.6.1	Kvantitativní analýza	12
2.6.2	Kvalitativní analýza.....	13
2.7	Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	14
3.	ANALYTICKÁ ČÁST	15
3.1	Vybrané zpravodajské a publicistické pořady ČRo a jejich analýza.....	15
3.1.1	<i>Události</i>	166
3.1.1.1	Reprezentace EU a voleb do EP.....	166
3.1.1.2	Reprezentace kandidujících subjektů.....	199
3.1.1.3	Reference o kandidujících subjektech.....	199
3.1.1.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	233
3.1.1.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	244
3.1.2	<i>Tiskové konference a briefingy ČT24</i>	266
3.1.3	<i>Demonstrace za demisi Marie Benešové (ČT24)</i>	277
3.1.4	<i>Události, komentáře</i>	30
3.1.4.1	Reprezentace EU a voleb do EP.....	30
3.1.4.2	Reprezentace kandidujících subjektů.....	333
3.1.4.3	Reference o kandidujících subjektech.....	333
3.1.4.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	377
3.1.4.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	388
3.1.5	<i>168 hodin</i>	41
3.1.5.1	Reprezentace EU a voleb do EP.....	41
3.1.5.2	Reprezentace kandidujících subjektů.....	42
3.1.5.3	Reference o kandidujících subjektech.....	42
3.1.5.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	45
3.1.5.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	477
3.1.6	<i>90' ČT24</i>	488

3.1.6.1	Reprezentace EU a voleb do EP	488
3.1.6.2	Reprezentace kandidujících subjektů	511
3.1.6.3	Reference o kandidujících subjektech	52
3.1.6.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	554
3.1.6.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	566
3.1.7	<i>Reportéři</i>	577
3.1.7.1	Reprezentace EU a voleb do EP	577
3.1.7.2	Reprezentace kandidujících subjektů	577
3.1.7.3	Reference o kandidujících subjektech	577
3.1.8	<i>Týden v politice</i>	60
3.1.8.1	Reprezentace EU a voleb do EP	69
3.1.8.2	Reprezentace kandidujících subjektů	61
3.1.8.3	Reference o kandidujících subjektech	61
3.1.8.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	63
3.1.9	<i>Newsroom</i>	66
3.1.9.1	Reprezentace EU a voleb do EP	66
3.1.9.2	Reprezentace kandidujících subjektů	67
3.1.9.3	Reference o kandidujících subjektech	67
3.1.9.4	Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí	688
3.1.9.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	699
3.1.10	<i>DW – Focus on Europe</i>	70
3.1.10.1	Reprezentace EU a voleb do EP	70
3.1.11	<i>Zpravodajské a publicistické pořady ČT: dílčí shrnutí</i>	72
3.2	Diskusní pořady ČT	73
3.2.1	<i>Interview ČT24</i>	73
3.2.1.1	Reprezentace EU a voleb do EP	74
3.2.1.2	Reprezentace kandidujících subjektů	75
3.2.1.3	Reference o kandidujících subjektech	75
3.2.1.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	766
3.2.1.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	78
3.2.2	<i>Otázky Václava Moravce</i>	79
3.2.2.1	Reprezentace EU a voleb do EP	79
3.2.2.2	Reprezentace kandidujících subjektů	80
3.2.2.3	Reference o kandidujících subjektech	80
3.2.2.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů	83

3.2.2.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení	84
3.2.3	<i>15 let Česka v EU</i>	85
3.2.3.1	Reprezentace kandidujících subjektů a Reference o kandidujících subjektech	86
3.2.3.2	Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí.....	86
3.2.3.3	Kvalitativní analýza profesních pochybení	86
3.2.4	<i>Rozhovory se Spitzenkandidáty</i>	87
3.2.5	Kvalitativní analýza	888
3.3	Diskuzní pořady ČT se zaměřením na volby do EP	89
3.3.1	<i>Předvolební debaty ČT</i>	89
3.3.1.1	Kvalitativní analýza.....	94
3.3.2	<i>Politické spektrum</i>	955
3.3.2.1	Kvalitativní analýza.....	98
3.3.3	<i>Evropská debata</i>	100
3.3.3.1	Kvalitativní analýza.....	102
3.3.4	<i>Studio ČT 24: rozhovory s kandidáty do evropských voleb</i>	10303
3.3.4.1	Kvalitativní analýza.....	109
3.3.5	Diskusní pořady: dílčí shrnutí	110
4.	HLAVNÍ ZÁVĚRY	111
5.	LITERATURA.....	1133

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (...) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza

- a) poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech (výstupy musí být vztaženy jak obecně ke zpravodajství a publicistice, tak k jednotlivým cyklickým řadám pořadů, a v odůvodněných případech, které vyplynou z analytického zpracování, případně k jednotlivým pořadům);
- b) poskytne informace o tom, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti, resp. zda ve vysílání nebylo možné vysledovat prvky či postupy, které by byly prostředkem manipulace za účelem poškodit nebo naopak prospět některému kandidujícímu subjektu (při odhalení takových prvků je nutno je popsat a zasadit do vysvětlujících kontextů);
- c) umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů (při odhalení pochybení je nutné tento nedostatek popsat, zasadit do vysvětlujících kontextů a adekvátně argumentačně podložit).

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici (a) teoreticko-metodologických východisek následuje (b) analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných samostatně zadaným pořadům, (c) zjištění analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na otázky formulované objednatelem. Jinými slovy, předložená analýza poskytuje datové podklady, které by měly posloužit RRTV ČR k informovanému zodpovězení otázky, zda analyzované pořady jako celek, i jednotlivě, respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, respektive zda dodržovaly zásady objektivního a vyváženého informování.

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mediální obraz

Základní teoretické předpoklady analýzy vycházejí z koncepce **mediálního obrazu**, respektive ze zákonitostí, které determinují jeho formování. Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře apod.), které vždy více či méně preferují, jak by mohli/měli mediální konzumenti daný obsah číst. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Teorii mediálního obrazu tak budeme v naší analýze používat k výkladu procesu rekonfigurace a remediace zdánlivě snadno uchopitelné reality do podoby zpravodajsko-publicistických komunikátů.

Mediální obraz kandidujících subjektů jsme operacionálně definovali jako výsledkem synergického působení dvou dílčích tematických prvků (subagend):

(a) reprezentace předvolební aktivity kandidujících subjektů (aktérů) z pohledu jejich vlastní (před)volební aktivity (například tiskové konference, předvolební mítinky, prezentace volebního programu apod.), (b) reprezentace kandidujících subjektů/aktérů, která netematizuje jejich (před)volební chování, ale odráží jejich běžnou nevolební (parlamentní, stranickou, vládní) politickou aktivitu. V ideálním případě tak reprezentoval mediální obraz kandidujících subjektů souhrn jejich volební a mimovolební reprezentace. Často ale byl jen výsledkem reprezentace jejich mimovolebních aktivit.

2.2 Mediální rámce

Mediální obraz tvoří vedle dílčích kvantitativně zachytitelných atributů reprezentovaných subjektů (v daném případě politických stran a hnutí, respektive jejich představitelů) i způsob jejich zarámování, které příjemce, více méně bez jeho vědomí k dekódování, o kterém se domnívá, že je jeho svobodným produktem. Jde de facto o meta-komunikativní součást procesu transformace události (event) do zpravodajského obsahu (news), v jehož rámci dochází k determinaci recepčního chování příjemce obsahu. Entman (1993) vychází z toho, že zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993).

V předložené analýze chápeme mediální rámcování jako meta-komunikativní úroveň komunikace (Bateson, 1954, Van Gorp, 2005), která vede mediální konzumenty k tomu, jak mají číst a hodnotit zpravodajské a publicistické obsahy. Jinými slovy, rámce poskytují členům publika návod k tomu, jak využít vlastní zkušenost (Goffman, 1974) tak, aby dávala smysl recipovaným mediálním obsahům. Mediální rámce tak umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře

vztahuje (Vliegenthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. V analýze vycházíme zvláště z předpokladů Todda Gitlina (2003), který chápe mediální rámce jako interpretační vzorce sloužící rutinní organizaci mediální reality, již prezentuje příjemcům postrádajícím přímou zkušenost, jako přirozenou. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

Identifikace, popis a analýza mediálních rámců byla využita pro finální odpověď na základní otázku, zda byla dodržena kritéria objektivit a vyváženosti. Soustředili jsme se proto na proces zvýznamňování nebo naopak potlačování relevantních informací, postojů a hodnot, které mohlo vést k favorizaci nebo defavorizaci kandidujících subjektů.

Vzhledem k analyzované předvolební agendě jsme analyzovali vybrané obsahy i za pomoci dvou typů tematicky příslušných rámců: (a) první se týká binárního rámování Evropské unie, druhý (b) binárního rámování vztahu kandidujících subjektů k EU.

A/ BINÁRNÍ RÁMOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

1/ PROEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak mají vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba přijímat ji pozitivně.

2/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak je třeba vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba vnímat ji negativně.

B/ RÁMOVÁNÍ VZTAHU KANDIDUJÍCÍCH SUBJEKTŮ K EU

1/ NEUTRÁLNÍ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud nebyl ve sdělení přítomen explicitní argumentovaný postoj, proč je třeba kandidaturu politického subjektu/kandidáta preferovat/odmítnout.

2/ PROEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč mají kandidáta/kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat před ostatními. Uváděl, v čem spočívají jeho přednosti jako potenciálního europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.

3/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč nemají kandidáta/kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat. Uváděl, v čem spočívají jeho slabiny z pohledu výkonu funkce europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.

2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

V analýze jsme se primárně zaměřili na posouzení vyváženosti a neutrality, resp. nestrannosti, respektive odvílaného obsahu. Cílem bylo identifikovat případné de/favorizační editoriaální postupy, které se dotkly jak kandidujících politických stran, tak jejich představitelů. Favorizaci

či defavorizaci chápeme v rovině explicitní i implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive osobnosti-kandidáty, jejich aktivity či ideje. Zaměřili jsme se tak na analytický popis editoriálních praxí konkrétních novinářů, které se přímo i nepřímo podílely na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepříliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem objektivity.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivitě vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout, nebo se tomuto normativnímu horizontu alespoň přiblížit. Posuzujeme-li míru novinářské objektivitě, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. Vycházeli jsme z takového pojetí žurnalistické objektivitě, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Analýza pracuje s operacionálním vymezením dvou klíčových kategorií:

a) **profesní (žurnalistické) objektivitě**, chápáné jako teoretický, ideálně typický koncept, který poslouží k posouzení, zda byl dodržen zákon, resp. ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb.

b) **editoriální (žurnalistické) vyváženosti**, kterou budeme chápat jako kvantitativně analyticky popsatelné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy – reprezentace politických subjektů v předvolební kampani.

Oba koncepty představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákonných normách a kodexech, klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií. Možnosti jejich měření, respektive objektivitě, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitě symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích, a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě. Tento stav se ostatně projevuje nejen v domácí mediální legislativě, která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionálních definic obou kategorií na konkrétní analýze, a to s vědomím, že objektivitě (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně

podmíněného. I v naší analýze tak budeme využívat obě operacionální definice objektivit a vyváženosti ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive strukturou výběrových souborů.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivit a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

Žurnalistická objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet reprezentovanou skutečnost zveřejňováním:

- a) všech relevantních,
- b) věcně správných a
- c) nezkrácených (tj. úplných) informací, jež
- d) musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a) faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a
- b) nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle této analýzy jsme využili Westerstahlovu (1983) definici, kterou jsme modifikovali tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu. Westerstahl nahlíží na objektivitu z pohledu **faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Jakkoliv jsou možnosti tohoto „testování reality“ obecně omezené, jak ukázaly studie GUMG (Eldridge, 1993; Philo, 1995), pokusili jsme se v kvalitativní části zachytit, popsat a vysvětlit podstatu případných:

- a) informačních zkreslení,
- b) nezáměrných věcných pochybení,
- c) záměrných manipulativních propagandistických či dezinformačních praxí.

Kvantitativní analýza se tak soustředila na:

- a) **vyváženost**, respektive proporcionální zastoupení politických stran, hnutí, koalic a kandidátů z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů,
- b) **žurnalistické rutinní postupy** užívané ve zpravodajství a publicistice při **vytváření obrazů** kandidujících politických stran či hnutí a jejich představitelů.

2.4 Výzkumné otázky

Analýza věnovala pozornost tomu, **do jaké míry byl kandidujícím subjektům umožněn srovnatelný přístup do vysílání:** (a) formou *přímého zprostředkování* jejich komunikačního jednání, (b) a/nebo formou *institucionalizace* jejich postojů a názorů s cílem identifikovat případné de/favorizace kandidujících subjektů nebo idejí, které komunikovaly.

Analýza tak zodpoví následující otázky:

Kvantitativní analýza:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriaální praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

Kvalitativní analýza:

- I. **V čem spočívala případná de/favorizace mediálního obrazu kandidujících subjektů?**
- II. **Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?**

2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody

Analýza bude prezentovat výsledky vyčerpávajícího šetření. Nebude tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány budou všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které sledované pořady odvysílaly. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní analytickou jednotkou bude obrazový nebo zvukový příspěvek, který tematizoval problematiku voleb do EP, respektive zabýval se:

- a) primárně danou agendou v rovině hlavního tématu příspěvku,
- b) volbami do EP v podobě tematické sub-agendy, která byla součástí jiné dominantní agendy, kterou rozvíjel či doplňoval,
- c) chováním kandidujícího politického subjektu a/nebo jeho představitelů, v tzv. nevolebním kontextu (nebyly zmíněny explicitně volby do EP).

Příspěvek definujeme jako obrazovou nebo zvukovou stopu, resp. audiovizuální stopu, která je zvukově nebo tematicky oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Při aplikaci kvalitativní analýzy byla využita jako hlavní analytická jednotka promluva (komentář, otázka, replika).

Analýza tak využívala jak kvantitativní, tak i kvalitativní postupy. Vzhledem k rozsahu zadaného materiálu představoval těžiště analýzy kvantitativní popis. V první fázi se primárně zaměříme na druhou složku objektivitu, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy.

2.6 Metody analýzy dat

Vzhledem k obsahové, žánrové a formátové heterogenitě analyzovaného materiálu byla zvolena kombinace kvantitativních a kvalitativních metod, které se doplňovaly, resp. vykrývaly dílčí poznávací omezení jednoho i druhého přístupu. Jako **výchozí metoda**, která propojí analýzu všech pořadů, byla použita **obsahová analýza** v její **kvantitativní i kvalitativní podobě**, která zohledňuje a kombinuje časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

2.6.1 Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní části obsahové analýzy probíhala v následujících krocích:

- (a) V první fázi analýzy byly převedeny do operacionální, měřitelné podoby sledované indikátory tak, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak z pohledu reprezentace jednotlivých politických stran, hnutí a koalic;
- (b) v druhém kroku tyto měřitelné proměnné rozdělíme do subcelků, z nichž každý bude představovat jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti. V rámci analýzy zpravodajských a publicistických pořadů budeme pracovat s následujícími indikátory:

A) PŘÍSPĚVEK

- TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- STOPÁŽ (v sekundách)
- TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)

- PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- TEMATICKÉ INTERPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY, Hnutí, KOALICE A KANDIDÁTI

- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- REFERENCE A JEJICH HODNOCENÍ (počet všech výpovědí o politickém subjektu v analyzovaných příspěvcích)
- CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

2.6.2 Kvalitativní analýza

Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale identifikace významových akcentů, které mluvčí/novináři připisují aktérům komunikace, respektive jejich promluvám. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Vzhledem k výše uvedenému jsme se zaměřili v kvalitativní části analýzy na **komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které užívali novináři ve sledovaných pořadech**. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s respondenty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikl.

Speciální pozornost jsme zaměřili na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivit. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- straní politické straně/kandidátovi (přímo i nepřímo),
- snižují či zesměšňují stranu/kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/kandidáta/kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

2.7 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy a ukládána do datové matice, která sloužila pro zpracování dat statistickým software SPSS PC. Kódování bylo realizováno zaškolenými kodéry. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodéřskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění v následujícím pořadí:

- Analýza zpravodajství a vybraných publicistických pořadů.
- Analýza vybraných diskusních pořadů.
- V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru dílčí shrnutí.

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí obou hlavních analytických celků – zpravodajsko-publicistického a diskusního.

Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a vybrané publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů.

3.1 Vybrané zpravodajské a publicistické pořady ČT a jejich analýza

Ze zpravodajských a publicistických pořadů ČT byly analyzovány následující pořady:

- Události
- Události, komentáře
- 168 hodin
- Reportéři ČT
- 90' ČT24
- DW – Focus on Europe
- Newsroom
- Týden v politice

3.1.1 Události

Události jsou hlavní zpravodajskou relací České televize, vysílanou paralelně na stanicích ČT1 a ČT24 od 19 hodin. Do analýzy vstoupila všechna vysílání ve sledovaném období (23. 4. 2019 – 24. 5. 2019), tj. celkem 32 relací. Stopáž jednotlivých relací se pohybovala od 42 do 48 minut.

Celkem jsme identifikovali 276 příspěvků relevantních z hlediska zadání této analýzy.

3.1.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP

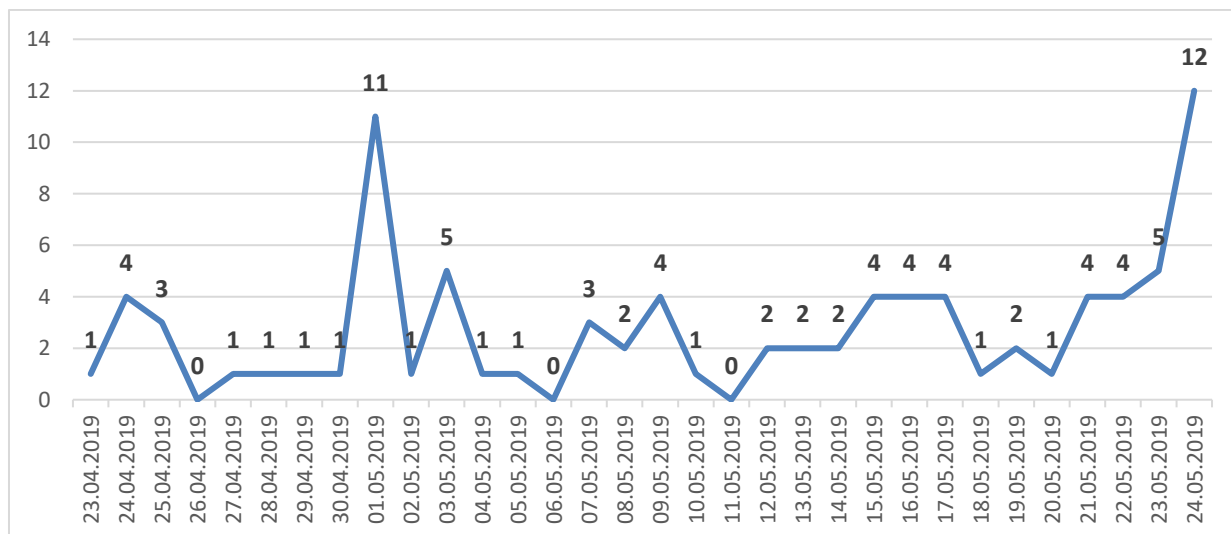
Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala více než dvě třetiny (68 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity (tab. 1).

Graf 1 ukazuje, že Události tematizovaly eurounijní agendu v 29 z 32 odvysílaných relací, resp. v 88 příspěvcích. Pokud vyjdeme z výzkumu Brosiuse a Kepplingera (1990), silná krátkodobá agenda předpokládá výskyt minimálně jednoho příspěvku k danému tématu denně v daném pořadí (pokud jde o zpravodajství v elektronických médiích). Uvedené hodnoty ukazují, že se pokrytí EU v Událostech přiblížilo definici silné agendy.

Tabulka č. 1: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 276)

	počet	v %
eurounijní rámec	88	32 %
mimounijní rámec	188	68 %
celkem	276	100 %

Graf č. 1: Rozložení příspěvků tematizujících EU dle data vysílání (N = 88)

Více než dvě třetiny příspěvků (60 %), které tvořily eurounijní tematický rámec, popisovaly EU, respektive její orgány a představitele. Vnitropolitická perspektiva reflektující EU se objevila ve 40 % příspěvků (tab. 2).

Tabulka č. 2: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 88)

	počet	v %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	35	40 %
příspěvky tematizující problematiku EU	53	60 %
celkem	88	100 %

Samotné agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo 13 % příspěvků z celku všech odvířiláných relevantních materiálů (tab. 3).

Tabulka č. 3: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 276)

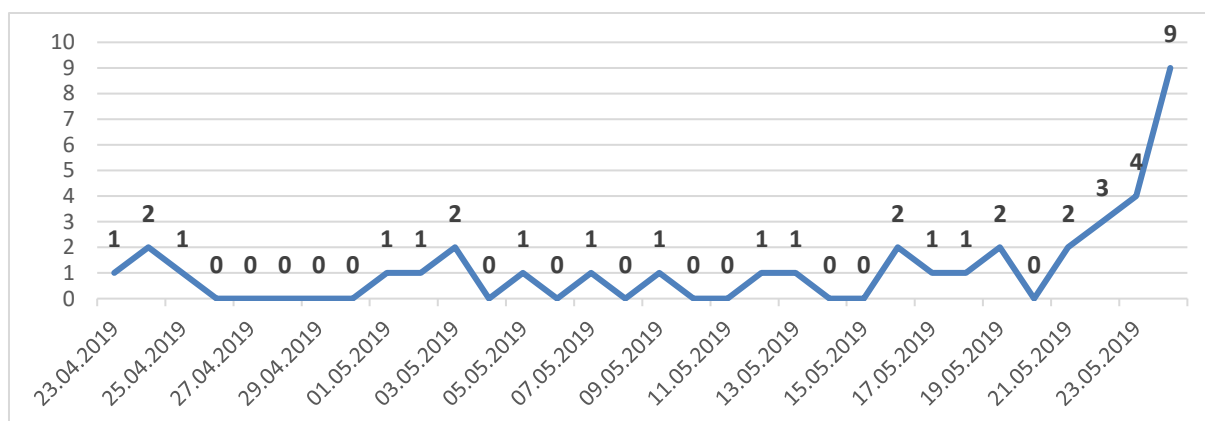
	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	37	13 %
téma voleb do EP bylo okrajově zmíněno	16	6 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	223	81 %
celkem	276	100 %

V eurounijním rámci se dělila téměř stejná pozornost volební agendě (42 %) a agendě, která tematizovala mimovolební vazby vládní politiky na EU (40 %; tab. 4). Agenda nebyla rozvířena zcela kontinuálně, ale s několika přetržkami, které způsobily, že z 32 vysílacích dnů byly volby do EP tematizovány pouze 19krát v 37 příspěvcích (graf 2).

Tabulka č. 4: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 88)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
volby do EP jako hlavní/vedlejší téma	37	42 %
vládní agenda reflektující EU, zahraniční a hospodářská politika ČR	36	40 %
15. výročí vstupu do EU	15	17 %
celkem	88	100 %

Graf č. 2: Výskyt příspěvků tematizujících volby do Evropského parlamentu dle data vysílání (N = 37)

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Události vyhnuly návodnému rámování EU, což odpovídá pravidlům zpravodajského žánru. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesly pouze tři příspěvky (tab. 5). Všechny užily proevropské rámování. Dva z nich byly vysílány 1.5.2019, tedy v den 15. výročí členství v Evropské unii a byly věnovány pozitivům, které České republice a jejím občanům přineslo členství v EU. V prvním příspěvku byly vykresleny benefity pracovních příležitostí v zahraničí, které Čechům členství v unii umožňuje. Ve druhém příspěvku byl kladen důraz na hospodářsky otevřenou Evropu a růst české ekonomiky. Třetí příspěvek, odvysílaný 23.5. se týkal fungování Evropského parlamentu a jeho obhajoby proti kritice hovořící o ‚diktátu Bruselu‘. Protievropský nevyužíval žádný ze zkoumaných příspěvků.

Tabulka č. 5: Rámcování Evropské unie v příspěvcích tematizujících problematiku EU (N = 88)

	počet	v %
výskyt proevropského rámce	3	3 %
výskyt protievropského rámce	0	0 %
bez interpretačních rámců	85	97 %
celkem	88	100 %

3.1.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Události referovaly o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i jejich podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.1.3 Reference o kandidujících subjektech

Události referovaly v horké fázi volební kampaně téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 6). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (53 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (33 %), což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovaly užití reference mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. I v rámci této volební subagendy dominovaly reference o nejsilnějším vládním subjektu ANO, což ale neplatilo pro vládní ČSSD. Rozdíly mezi parlamentními/sněmovními subjekty byly ale nízké a více méně odpovídaly jejich politické síle. Události v tomto směru udržely základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu. Nelze tak hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 6: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 683)

	celkem		volby do EP byly hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nebyly hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	226	33 %	22	20 %	204	36 %
ČSSD	137	20 %	12	11 %	125	22 %
ODS	88	13 %	17	15 %	71	12 %
KSČM	56	8 %	10	9 %	46	8 %
Piráti	47	7 %	9	8 %	38	7 %
KDU-ČSL	35	5 %	8	7 %	27	5 %
SPD	34	5 %	14	13 %	20	3 %
TOP 09	24	4 %	3	3 %	21	4 %
STAN	20	3 %	3	3 %	17	3 %
Koalice STAN+TOP 09	13	2 %	13	12 %	0	0 %
Hlas	2	0 %	0	0 %	2	0 %
PRO Zdraví	1	0 %	0	0 %	1	0 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 7), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly zpravodajské agendě Událostí. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 7: Obsahová struktura referencí (N = 683)

témata referencí	počet	v %
předvolební kampaň, chování stran před volbami	76	11 %
státní rozpočet, daně	71	10 %
odvolání ministra kultury Staňka	64	9 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	56	8 %
zdanění církevních restitucí	37	5 %
mimořádná schůze sněmovny k státnímu rozpočtu + neúčast Andreje Babiše	30	4 %
regionální problémy	27	4 %
problémy s životním prostředím, ekologie	26	4 %
zvýšení rodičovského příspěvku, chybějící finance pro sociální služby	24	4 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti – demonstrace + plánované reformy justice	24	4 %
volby obecně, organizace voleb	23	3 %
kauzy, podvody, nevhodné chování politiků	23	3 %
výsledky předvolebních průzkumů	23	3 %
oslavy významných událostí, vzpomínkové akce	20	3 %
problematika zdravotnictví	18	3 %
zahraniční politika ČR, zahraniční cesty českých politiků	16	2 %
ČR v EU, 15. výročí vstupu, názory na EU	14	2 %
problematika důchodů	14	2 %
cesta poslance Ondráčka na Ukrajinu	14	2 %

témata referencí	počet	v %
personální změny v institucích státní správy	14	2 %
telekomunikace, mobilní operátoři	13	2 %
zemědělství, průmysl	11	2 %
policie, armáda, problematika bezpečnosti	11	2 %
slučování státních agentur	8	1 %
doprava, infrastruktura	4	1 %
zrušení dětských dluhů	4	1 %
navýšení platů ve školství	4	1 %
jmenování předsedy Evropské komise, fungování EK	4	1 %
změna regulace otevírací doby o svátcích	3	0 %
téma dvojí kvality potravin	3	0 %
brexit, odstoupení Theresy May z funkce	1	0 %
migrační krize, migrace	1	0 %
vnitřní problémy stran	1	0 %
dezinformace před volbami, hoaxy	1	0 %
celkem	683	100 %

Velká většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (86 %). Negativní valenci neslo jen 9 % referencí. Vzhledem ke značnému rozdílu mezi frekvenčním pokrytím vládních a opozičních subjektů v mimovolební agendě je sporné porovnávat zvláště reference s negativní/pozitivní valenci u všech subjektů. Za pozornost tak stojí jen zjištění, že vyšší podíl negativních referencí o hnutí ANO než o ČSSD (tab. 8), odpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999). Tematizováno bylo trestní stíhání premiéra, kauzy Andreje Babiše spojené s evropskými dotacemi a změna na postu ministra spravedlnosti v době, kdy premiér čelil trestnímu stíhání.

Jak ale vidíme v tab. 8 uvedené pravidlo porušuje vysoký podíl referencí s negativní valenci adresovaných KSČM (18 %). Projevil se zde vliv jedné subagendy, který vzhledem k celkově nízkému počtu referencí ovlivnil celkové referenční vyznění obrazu KSČM. Jednalo se o účast poslance KSČM Ondráčka na oslavách pátého výročí založení Doněcké republiky. Vzhledem k celkově nízké frekvenci negativních referencí, které se navíc netýkají zadaného tématu voleb do EP, nelze hovořit o porušení zákona, respektive o nevyváženosti užitých referencí.

Tabulka č. 8: Valence¹ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 683)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	14	6 %	29	13 %	183	81 %	226	100 %
ČSSD	7	5 %	16	12 %	114	83 %	137	100 %
ODS	3	3 %	2	2 %	83	94 %	88	100 %
KSČM			10	18 %	46	82 %	56	100 %

¹ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
Piráti	1	2 %	2	4 %	44	94 %	47	100 %
KDU-ČSL	3	9 %	1	3 %	31	89 %	35	100 %
SPD	1	3 %	2	6 %	31	91 %	34	100 %
TOP 09					24	100 %	24	100 %
STAN					20	100 %	20	100 %
Koalice STAN + TOP 09			1	8 %	12	92 %	13	100 %
Hlas					2	100 %	2	100 %
PRO Zdraví			1	100 %			1	100 %
celkem	29	4 %	64	9 %	590	86 %	683	100 %

Z pohledu vlastní volební agendy nediferencovala valence referencí kandidující subjekty, respektive drtivá většina referencí nesla neutrální valenci (tab. 9).

Tabulka č. 9: Vyznění referencí o kandidujících subjektech podle volební a mimovolební agendy (N = 683)

	volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem							volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem						
	pozitivní		Negativní		neutrální		celkem	pozitivní		negativní		neutrální		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %		N	v %	N	v %	N	v %	
ANO	1	5 %	0	0 %	21	95 %	22	13	6 %	29	14 %	162	79 %	204
ČSSD	0	0 %	0	0 %	12	100 %	12	7	6 %	16	13 %	102	82 %	125
ODS	0	0 %	0	0 %	17	100 %	17	3	4 %	2	3 %	66	93 %	71
KSČM	0	0 %	0	0 %	10	100 %	10	0	0 %	10	22 %	36	78 %	46
Piráti	0	0 %	0	0 %	9	100 %	9	1	3 %	2	5 %	35	92 %	38
KDU-ČSL	1	13 %	0	0 %	7	88 %	8	2	7 %	1	4 %	24	89 %	27
TOP 09	0	0 %	0	0 %	3	100 %	3	0	0 %	0	0 %	21	100 %	21
SPD	1	7 %	0	0 %	13	93 %	14	0	0 %	2	10 %	18	90 %	20
STAN	0	0 %	0	0 %	3	100 %	3	0	0 %	0	0 %	17	100 %	17
Hlas	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	2	100 %	2
PRO Zdraví	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	1	100 %	0	0 %	1
Koalice STAN + TOP 09	0	0 %	1	8 %	12	92 %	13	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
celkem	3	3 %	1	1 %	107	96 %	111	26	5 %	63	11 %	483	84 %	572

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohly Události potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Takovýto doporučující výkladový rámec byl použit pouze jedenkrát a vztahoval se k ČSSD, respektive k jejímu dominantnímu programovému tématu, boje proti dvojí kvalitě potravin (23.4.).

3.1.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 41 minut) a ČSSD (více než 19 minut). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (1 h 49 min 8 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než hodinu, tj. obsadili více než polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Události tak plnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 10).

Z pohledu pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP byly ale rozdíly mezi kandidujícími subjekty minimální a více méně odrážely společenskou relevanci rozhodujících politických sil, respektive jejich zastoupení v PČR. Pokud bychom ale sledovali jen sílu kandidujících subjektů ve sněmovně, pak vidíme nadreprezentaci představitelů ČSSD.

Tabulka č. 10: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 426)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	150	41 min 44 s	10	2 min 25 s	140	39 min 19 s
ČSSD	84	19 min 48 s	8	1 min 33 s	76	18 min 15 s
ODS	60	11 min 59 s	7	1 min 27 s	53	10 min 32 s
Piráti	30	9 min 34 s	5	54 s	25	8 min 40 s
KSČM	26	7 min 1 s	4	37 s	22	6 min 24 s
KDU-ČSL	22	5 min 29 s	5	38 s	17	4 min 51 s
SPD	18	4 min 21 s	6	1 min 11 s	12	3 min 10 s
STAN	16	4 min 1 s	4	28 s	12	3 min 33 s
TOP 09	15	4 min 24 s	3	27 s	12	3 min 57 s
Koalice STAN + TOP 09	5	47 s	5	47 s		0 s
celkem	426	1 h 49 min 8 s	57	10 min 27 s	369	1 h 38 min 41 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli byli minimálně přítomni lídři kandidátek. Mnohem častěji byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů (tab. 11). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. ČT tento informační deficit ale kompenzovala speciálním pořadem, ve kterém vystupovali lídři kandidátek, pokud projevíli zájem (viz další analýza). V tomto smyslu naplnila svou informační povinnost.

Tabulka č. 11: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N = 426)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet mluvčích	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet mluvčích	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet mluvčích	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	150	1	48	101	10	1	6	3	140		42	98
ČSSD	84	1	24	59	8		5	3	76	1	19	56
ODS	60	2	13	45	7	1	4	2	53	1	9	43
Piráti	30		9	21	5		4	1	25		5	20
KSČM	26		10	16	4		3	1	22		7	15
KDU-ČSL	22		10	12	5		4	1	17		6	11
SPD	18	1	10	7	6	1	5		12		5	7
STAN	16		5	11	4		3	1	12		2	10
TOP 09	15		3	12	3		2	1	12		1	11
koalice STAN + TOP 09	5			5	5			5				
celkem	426	5	132	289	57	3	36	18	369	2	96	271

3.1.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení²

Profesní, respektive rutinní nedostatky Událostí ČT lze v nejobecnější rovině rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ absence stranických afiliací u nominačních označení politiků

Stranická afiliace nebyla uvedena u všech mluvčích (24. 5. 2019, 19:0:53-5:07).

Užití neadresného pojmenování „opozice“, které neodpovídalo skutečnosti, jelikož se netýkalo všech opozičních stran (24. 4. 2019, 19:37:27).

b/ favorizace

Opakovaně byla vydávána za „opozici“ pouze ODS, což ji de facto favorizovalo ve vztahu k ostatním opozičním subjektům. Byl tak využíván mechanismus tzv. generalizovaného připisování nadstranického statusu jednomu politickému subjektu, který posiloval jeho politickou váhu a relevanci. Jednalo se ale jen o dílčí pochybení, které nemělo systematický, resp. dlouhodobější dopad na zobrazování ostatních opozičních subjektů. K porušení vysílacího zákona tak nedošlo.

² Čas uvedený v závorce odpovídá minutě a sekundě, která uplynula od začátku vysílání.

(KONTEXT: změna na postu ředitele ŘSD)

„Změnu ve vedení ohlásil ministr dopravy hned v prvním týdnu ve funkci. Právě za to ho kritizuje opozice.“

Martin Kupka (ODS): *„Bylo to opravdu politické rozhodnutí a následovalo extrémně rychle po tom, co pan ministr nastoupil“* (3. 5. 2019, 14:42).

(KONTEXT: problematika fungování europarlamentu)

„Česko reaguje na hlasování europarlamentu. Poslanci v polovině dubna neschválili směrnici ve znění, o které usilovali i čeští zástupci. Opozice ovšem o rozšíření zákazu dvojí kvality pochybuje.“

Martin Kupka (ODS): *„Myslím, že v případě mnoha koncernů a mnoha značek by bylo dost komplikované to oddělit, které zboží půjde, do kterého státu a jakou kvalitu určí, mě by zajímalo, jestli existuje taková analýza a pak má smysl se bavit o legislativní iniciativě.“* (6. 5. 2019, 18:28).

(KONTEXT: problematika potřeby většího počtu lékařů v Česku, respektive potřeby návratu českých absolventů lékařských fakult ze zahraničí)

„Podle pravicové opozice jde ale o řešení dílčího problému. Upravit by se podle nich měl systém postgraduálního vzdělávání.“ Bohuslav Svoboda (ODS): *„Doba je dlouhá, není dána jasná náplň, a po jeho skončení není také definováno, jak se ten doktor posouvá.“* (12. 5. 2019, 24:15).

3.1.2 Tiskové konference a briefinky ČT24

Ve sledovaném období odvysílala Česká televize v rámci odpoledního zpravodajského proudu na ČT24 čtyři živé vstupy několika kandidujících subjektů tematizovaných zahájením předvolební kampaně k volbám do Evropského parlamentu. Formát těchto vstupů varioval mezi tiskovou konferencí, briefingem a veřejným vystoupením na meetingu.

První tiskovou konferenci kandidujícího subjektu odvysílala ČT24 23. dubna 2019. Jednalo se o prezentaci ČSSD, kterou moderátor ze studia uvedl jako „*tiskovou konferenci ČSSD k zahájení kampaně před volbami do Evropského parlamentu*“. Živý vstup trval 22 minut a byl ukončen stříhem, který předcházel dotazům novinářů.

O den později následovala prezentace koalice STAN a TOP 09, která byla ze studia ČT prezentována jako „*briefing Starostů a nezávislých a TOP 09, kteří zahajují kampaň před Evropskými volbami*“. Vstup trval přibližně 11 minut a byl ukončen po skončení projevů představitelů kandidujících subjektů, bez dotazů novinářů.

SPD byla představena vstupem z jejího meetingu 25. 4. 2019, moderátorka jej uvedla jako „*projev Tomia Okamury k zahájení kampaně do voleb do Evropského parlamentu*“. Jeho projev byl označen na liště titulkem „*Kampaň SPD před volbami*“. Vstup (projev T. Okamury) trval 16 minut. I v tomto případě nebyly prezentovány dotazy novinářů. Na rozdíl od prezentací zbývajících kandidujících subjektů, ale předseda SPD Tomio Okamura ve svém projevu negativně referoval o jiných kandidujících subjektech v souvislosti s protimigračním programem strany: „*Europoslanci za KSČM, TOP 09, ANO, STAN, KDU-ČSL hlasovali za přijímání migrantů do Evropy*“.

Jako poslední byl přenášen brífing hnutí ANO (2. 5. 2019). Vstup, který přerušil standardní vysílání, zarámoval moderátor zpravodajství Daniel Takáč jako „*briefing k zahájení kampaně hnutí ANO před volbami do Evropského parlamentu*“. Vstup trval 35 minut a byl ukončen stříhem před dotazy novinářů.

Editoriální praxe živého vysílání tiskových konferencí, případně jiných prezentací politických stran byla i v zahraniční opakovaně kriticky diskutována. Abychom ale mohli konstatovat porušení vyváženosti při prezentaci kandidujících subjektů, museli bychom mít k dispozici širší informace týkající se zařazení uvedených stranických prezentací do vysílání. Je podstatné, zda ČT umožnila takovou needitovanou prezentaci i ostatním subjektům. Jevily tyto subjekty zájem o takovýto živý vstup apod. Bez odpovědi na tyto otázky nelze poskytnout autoritativní odpověď na otázku, zda mohl být v dané souvislosti porušen Vysílací zákon.

3.1.3 Demontrace za demisi Marie Benešové (ČT24)

ČT24 odvysílala 21. 5. 2019 od 18.55 více než hodinový komentovaný živý přenos z demonstrace *Za demisi Marie Benešové*, konané na Václavském náměstí. Pořad odpovídající žánru aktuální publicistiky kombinoval živé reportážní vstupy P. Tuháčkové z Václavského náměstí se studiovou diskuzí a předtočenými videozáznamy. Ve studiu moderoval názory širokého spektra respondentů J. Václavek.

Petr Holec	komentátor serveru Info.cz
Lukáš Valeš	politolog, fakulta právnická, Západočeská univerzita v Plzni
Pavel Rychetský	předseda Ústavního soudu
Radek Vondráček	předseda Poslanecké sněmovny (hnutí ANO)
Miloš Zeman	prezident ČR
Daniel Kroupa	politolog, Katedra politikologie a filosofie UJEP
Jakub Musil	redaktor ČT
Mikuláš Minář	organizátor demonstrace
Jan Wintr	právní teoretik, Právnická fakulta Univerzity Karlovy

Konverzační schéma diskuze vycházelo z kombinace těchto proměnných/komunikačních kanálů:

- A/ „živá“ audiovizuální komunikace s respondenty ze studia,
- B/ audiální komunikace s experty,
- C/ audiovizuální komunikace ze sněmovny,
- D/ vybrané pasáže audiovizuálního záznamu rozhovoru,
- E/ audiovizuální přehled významných protivládních protestů (background tématu).

AD A/

živé vstupy reportérky ČT P. Tuháčkové z Václavského náměstí,
živě moderovaná debata mezi politologem L. Valešem a novinářem P. Holcem z brněnského a pražského studia ČT,
živý vstup organizátora demonstrace M. Mináře,
prezentace redaktora ČT J. Musila, přehled významných demonstrací.

AD B/

dva telefonické rozhovory s politologem a právním teoretikem (D. Kroupa, J. Wintr).

AD C/

rozhovor s R. Vondráčkem (ANO) ze sněmovny PČR.

AD D/

videozáznam části rozhovoru s P. Rychetským (interview na ČT24 z 20. 5. 2019) a části rozhovoru s M. Zemanem (TV Barrandov, Týden s prezidentem, 16. 5. 2019).

Popsaná sestava respondentů a komunikační kanály, které dostali mluvčí k dispozici, naznačují snahu tvůrců pořadu poskytnout vyvážený a věcný pohled na relativně složitou, a především společensky vypjatou situaci probíhající tři dny před volbami do EP. Není ale v možnostech dané analýzy posuzovat dopady daného pořadu na volební chování. Můžeme jen posoudit, zda ČT respektovala elementární editoriaální pravidla.

Samotný komentovaný přenos z demonstrace je nutno chápat, jak ve smyslu Vysílacího zákona, tak Kodexu ČT jako naplnění zpravodajské povinnosti, která sledovala veřejný zájem diváků získat co nejkompletnější informace o významném projevu občanské nespokojenosti, který měl navíc v předchozích týdnech i celospolečenskou rezonanci. Jinými slovy, v tomto smyslu odpovídalo zařazení komentovaného přenosu z dané demonstrace veřejnému zájmu.

Redakce se rozhodla přenos koncipovat jako komentovaný a dala tak správně hlas širokému názorovému spektru, včetně představitele subjektu, vůči kterému byla demonstrace namířena, či přesněji subjektu, který vede A. Babiš – hlavní terč protestů. Postoje komentujících respondentů byly pluralitní a zahrnovaly celou škálu názorů na daný protest i problémy v justici. ČT správně nepojala pořad jako předvolební stranickou konfrontaci, ale jako aktuální zpravodajsko-publicistický formát.

Komunikační model studiové diskuse pracoval s několika následujícími relativně autonomními subdiskurzemi:

První tvořili dva komentátoři (P. Holec, L. Valeš), kteří de facto opakovaně vyjadřovali skepsi vůči daným protestům a jejich budoucím společenským efektům. P. Holec hovořil o devalvaci trestních stíhání. L. Valeš o krachu podobných pokusů v polistopadové minulosti. Součástí této subrozpravy byl i moderátor J. Václavek, který řídil diskusi i dílčí rozhovory bez jakýchkoliv konverzačních faulů, jeho otázky vykazovaly dobrou přípravu, ke které mu jistě pomohlo i jeho právnické vzdělání. Moderátor korektně postavil klíčovou otázku, zda není napětí mezi částí veřejnosti a A. Babišem tak vysoké, že blokuje i racionální řešení. Jinými slovy, Václavek vedl celý pořad jako reflexi široce pojatého tématu právního státu a de facto tak svým dílem přispěl k tolik potřebné kultivaci právního vědomí diváků.

Druhý subdiskurz formovali dva právní experti (P. Rychetský, J. Wintr). První z nich odmítl bezprostřední ohrožení nezávislosti justice. Druhý připustil „nestandardnost situace“, ale vyhnul se označení viníka.

Třetí subdiskurz bychom mohli označit jako skutečně binárně opoziční. Nepřímo se v něm střetli na jedné názorové straně M. Minář (Milion chviliek...) a D. Kroupa (politolog) a na druhé názorové pozici R. Vondráček (ANO) a prezident Zeman. Ze strany prvních tří mluvčích se jednalo o kultivovanou a věcnou argumentaci bez jakýchkoliv konverzačních faulů. Poslední mluvčí použil nálepkování tábora demonstrantů. Je ale třeba pro korektnost upozornit na to, že odvysílanou „prezidentskou pasáž“ připravila střihem ČT, která tím částečně nese svůj díl viny na tomto agresivním výpadu, jeho existenci ale nelze zpochybnit. Celkově lze ale tento subdiskurz charakterizovat jako konverzačně vyvážený. Vytknout by se ale dalo technické pokrytí rozhovoru s R. Vondráčkem, jehož „studiový“ projev ze sněmovny silně narušovala zvuková stopa přenášená z demonstrace. Na rozdíl od podobně silného komunikačního šumu

v projevu M. Mináře, který komunikoval přímo z Václavského náměstí, bylo možné Vondráčkův projev technicky „vyčistit“ utlumením zvuků z demonstrace.

Sémioticky svébytným prvkem, který procházel celým pořadem, byla relativně autonomní obrazová složka přenosu demonstrace, která de facto významově rámovala projev všech mluvčích a některé z nich nepřímo konfrontovala. Šlo de facto o názor kolektivního aktéra coby znaku komunikujícího zvláště skrze transparenty symbolické znaky v ikonickém prostředí televizní obrazovky. Jejich síla tak byla nepochybně umocněna. Tento prvek hrál v celém popsaném komunikačním schématu významnou roli a lze jej chápat jako dalšího komunikačního aktéra, který vstupoval zvláště imperativně v některých pasážích do promluv respondentů (např. zpěv T. Kluse).

V pořadu nebyla tematizována ani problematika voleb do EP, ani EU. Proto vycházejí odpovědi na otázky položené zadavatelem čistě z analýzy mimovolební agendy, respektive z analýzy reprezentace kandidujících subjektů (viz. definice mediálního obrazu 2.1)

3.1.4 Události, komentáře

Události, komentáře (UK) nabízejí divákům komentované zpravodajství. Pořad je vysílán živě ve všední dny od 22:00 na ČT24. Celková stopáž pořadu je 60 minut.

Ve sledovaném intervalu (26. 4. 2019 do 24. 5. 2019) vstoupilo do analýzy 20 relací, ve kterých jsme identifikovali 146 příspěvků relevantních z hlediska analýzy.

3.1.4.1 Reprezentace EU a voleb do EP

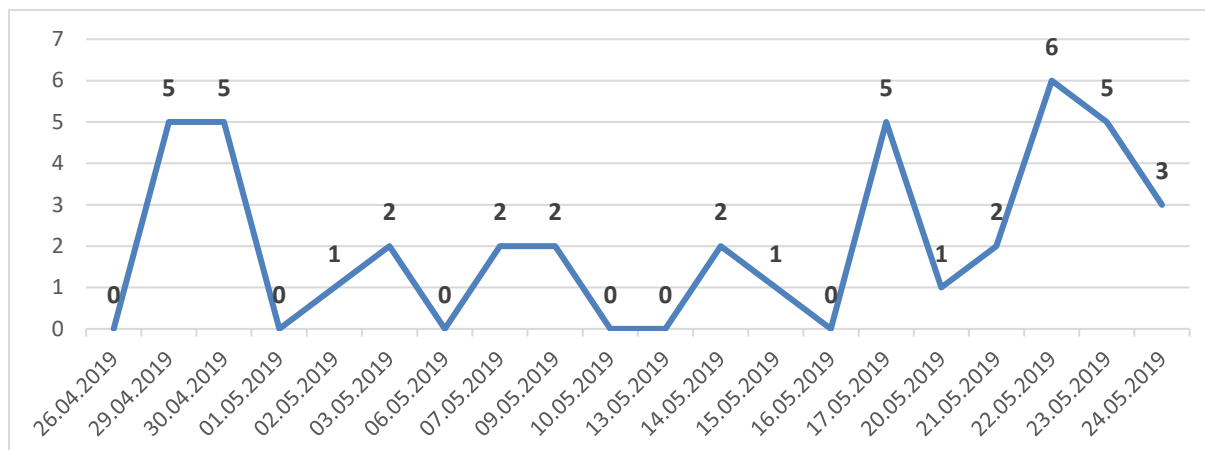
Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme podobně jako v případě Událostí rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala téměř dvě třetiny (71 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech mimo jejich předvolební aktivity (tab. 12).

Graf 3 ukazuje, že UK tematizovaly eurounijní agendu ve 14 z 20 odvysílaných relací, resp. ve 42 příspěvcích. Pokud vyjdeme z výzkumu Brosiuse a Keplingera (1990), silná krátkodobá agenda předpokládá výskyt minimálně jednoho příspěvku k danému tématu denně v daném pořadu (pokud jde o zpravodajství v elektronických médiích). Uvedené hodnoty ukazují, že bylo pokrytí eurounijního diskurzu v UK slabší než v hlavním zpravodajství ČT, pokud přepočteme podíl relevantních příspěvků na jednu relaci.

Tabulka č. 12: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 146)

	počet	v %
příspěvky tematizující EU	42	29 %
příspěvky bez tematizace EU	104	71 %
Celkem	146	100 %

Graf č. 3: Rozložení příspěvků tematizujících EU dle data vysílání (N = 42)

Příspěvky, které tvořily eurounijní rámec, se téměř rovným dílem rozdělily na ty, které tematizovaly domácí agendu ve vztahu k EU (52 %) a ty, které reflektovaly pouze eurounijní problematiku (tab. 13).

Tabulka č. 13: Struktura příspěvků tematizujících EU (N = 42)

	počet	v %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	22	52 %
příspěvky tematizující pouze problematiku EU	20	48 %
celkem	42	100 %

Agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo 13 % příspěvků z celku všech odvysílaných materiálů (tab. 14).

Tabulka č. 14: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 146)

	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	20	13 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	126	86 %
celkem	146	100 %

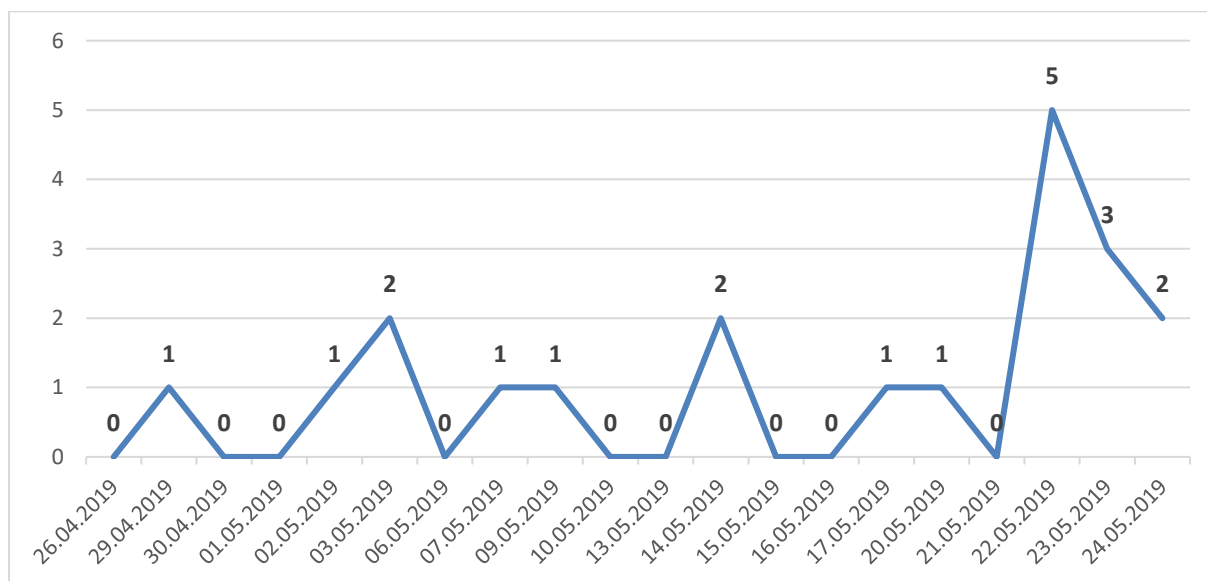
V samotném eurounijním rámci hrála volební agenda nejsilnější roli a naplnila necelou třetinu (29 %) relevantních příspěvků (tab. 15). Nebyla však rozvíjena každodenně. Ve 20 vysílacích dnech tak byly volby do EP tematizovány pouze 11krát (graf 4).

Tabulka č. 15: Tematická struktura příspěvků tematizujících EU (N = 42)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
volby do Evropského parlamentu	12	29 %
15. výročí vstupu do EU, ohlédnutí, názory na EU	10	24 %
zahraničně-politická agenda	7	17 %
legislativa EU, její dopad na ČR	6	14 %

problematika migrace	5	12 %
neziskové organizace a jejich politická angažovanost	1	2 %
hybridní hrozby pro ČR	1	2 %
celkem	42	100 %

Graf č. 4: Výskyt příspěvků akcentujících téma voleb do Evropského parlamentu dle data vysílání (N = 20, pouze příspěvky, ve kterých volby do EP byly v pozici hlavního či vedlejšího tématu)

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se UK vyhnuly návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesl pouze jediný proevropský příspěvek (tab. 16), který poněkud jednostranně prezentoval výhody přijetí eura na příkladu Slovenska. Reportáž ze dne 30.4.2019 (od 19:07) poukázala na skutečnost, že různé druhy firem a podnikatelů by přijetí eura přivítaly. Prostor věnovaný zastáncům a odpůrcům přijetí eura byl nevyrovnaný – mnohem častěji byla komunikována pozitiva zavedení společné měny. Bylo sice zmíněno, že podle průzkumů veřejného mínění je většina občanů proti přijetí eura, ale žádný zastánce tohoto názoru nebyl osloven. Naopak, stanovisko pro přijetí eura vyjadřovali tři mluvčí – exportní ředitel firmy Rudolf Jelínek, Zdeněk Chromý, výkonná ředitelka Techo, Alžběta Procházková, rektor Škoda Auto Vysoká škola a bývalý ministr financí, Pavel Mertlík. Část reportáže byla věnována Slovensku a jeho euforii z přijetí eura, kterou ilustrovala spokojená vyjádření účastníků ankety. Výhody přijetí eura na Slovensku komentoval analytik INESS, Martin Vlachynský. V závěru reportáže byla zmíněna další pozitiva přijetí eura na Slovensku, a také fakt, že pro euro je podle průzkumů momentálně 70 % Slováků. Ve vlastní studiové diskusi, která následovala po daném příspěvku, podrobil kritice jeho nevyvážený optimismus Martin Kupka (ODS). Celková rozprava byla na rozdíl od reportáže vyváženější a zazněly v ní relevantní argumenty pro i proti přijetí eura v České republice.

Vzhledem k tomu, že se jedná o kvalitativní aspekt komunikačních strategií UK, analyticky popisujeme celou pasáž (reportáž a diskusi) na úrovni konkrétních promluv a citací

v kvalitativní analýze profesních pochybení (kap. 3.1.4.5), kde vysvětlujeme povahu možných profesních pochybení ve vztahu k Vysílacímu zákonu.

Tabulka č. 16: Rámcování Evropské unie v příspěvcích tematizujících problematiku EU (N = 42)

	počet	v %
výskyt proevropského rámce	1	2 %
výskyt protievropského rámce	0	0 %
bez interpretačních rámců	41	98 %
celkem	42	100 %

3.1.4.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak UK referovaly o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu jejich promluv na celkové stopáži pořadu.

3.1.4.3 Reference o kandidujících subjektech

Události, komentáře referovaly v horké fázi volební kampaně téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 17). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (56 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (33 %), což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládní strany, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovalo její pokrytí mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. I v rámci této volební subagendy dominovaly reference o nejsilnějším vládním subjektu ANO, což ale neplatilo pro vládní ČSSD. Rozdíly mezi parlamentními/sněmovními subjekty byly ale nízké a více méně odpovídaly jejich politické síle. UK v tomto smyslu udržely základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu. Nelze tak hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 17: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 322)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	105	33 %	8	31 %	97	33 %
ČSSD	75	23 %	7	27 %	68	23 %
ODS	34	11 %	3	12 %	31	10 %
KSČM	31	10 %	2	8 %	29	10 %
Piráti	24	7 %	1	4 %	23	8 %
KDU-ČSL	18	6 %	1	4 %	17	6 %
SPD	14	4 %	2	8 %	12	4 %
STAN	11	3 %	1	4 %	10	3 %
TOP 09	10	3 %	1	4 %	9	3 %
Celkem	322	100 %	26	100 %	296	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 18), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly zpravodajské agendě Událostí, komentářů. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou, což ilustrují dvě nejfrekventovanější témata - kauza odvolání ministra kultury a jmenování M. Benešové ministryní spravedlnosti.

Tabulka č. 18: Obsahová struktura referencí – detailně (N = 322)

obsahová agenda referencí o stranách	počet	v %
odvolání ministra kultury Staňka	56	17 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti – demonstrace za odstoupení Andreje Babiše + plánované reformy justice	38	12 %
státní rozpočet, daně, EET	35	11 %
ČR v EU, 15. výročí vstupu, názory na EU	27	8 %
kauzy, podvody, nevhodné chování politiků	19	6 %
cesta poslance Ondráčka na Ukrajinu	18	6 %
zdanění církevních restitucí	17	5 %
situace ve školství – navýšení platů učitelů, šikana na školách	17	5 %
migrační krize	13	4 %
zvýšení rodičovského příspěvku	9	3 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	9	3 %
problematika zdravotnictví	8	2 %
personální změny v institucích státní správy	8	2 %
dofinancování sociálních služeb	7	2 %
změna regulace otevírací doby o svátcích	7	2 %
předvolební kampaň, chování stran před volbami	6	2 %
situace kolem brexitu, odstoupení Theresy May z funkce premiérky VB	3	1 %
problémy s životním prostředím, ekologie	3	1 %
zahraniční politika ČR, zahraniční cesty českých politiků	3	1 %
problematika důchodů	3	1 %

obsahová agenda referencí o stranách	počet	v %
setkání nejvyšších ústavních činitelů na pražském hradě k tématům EU	3	1 %
problematika pěstování řepky a hospodaření na zemědělské půdě	2	1 %
regionální témata a problémy	2	1 %
dezinformace před volbami, hoaxy	2	1 %
spuštění mobilních sítí 5. generace	2	1 %
brexit v kontextu evropských voleb	1	0 %
vnitřní problémy stran	1	0 %
zastavení dodávek znečištěné ropy z ropovodu Družba	1	0 %
oslavy významných událostí, vzpomínkové akce	1	0 %
jmenování předsedy Evropské komise, fungování EK	1	0 %
Celkem	322	100 %

I v případě UK měla většina referencí deskriptivní, neutrální vyznění (72 %). Negativní valenci nesla téměř čtvrtina referencí. Vzhledem ke značnému rozdílu mezi frekvenčním pokrytím vládních a opozičních subjektů v mimovolební agendě je sporné porovnávat zvláště reference s negativní/pozitivní valencí u všech subjektů. Na rozdíl od Událostí, valence referencí užitých v UK diferencovaly mezi kandidujícími subjekty výrazně. Zvláště to platí pro rozdíl mezi 4 % negativních referencí adresovaných Pirátům a 39 % referencí s negativní valencí, které odkazovaly ke KSČM. Nejvyšší **počet** negativních referencí o hnutí ANO (tab. 19), odpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999). Negativní reference byly syceny zvláště trestním stíháním A. Babiše, resp. s evropskými dotacemi pro jeho bývalou obchodní společnost. V neposlední řadě hrála negativní roli změna na postu ministra spravedlnosti spojovaná s výše zmíněným trestním stíháním AB.

Nejvyšší **podíl** referencí s negativní valencí se promítal do mediálního obrazu KSČM (39 %). Negativní obraz KSČM této strany byl vytvářen na několika úrovních. První z nich zahrnovala kritiku cesty poslance KSČM Zdeňka Ondráčka na Ukrajinu, do mezinárodně neuznané Doněcké lidové republiky. Navzdory tomu, že v reportáži zaznívají i hlasy podporující stanovisko, že cesta Z. Ondráčka byla soukromá³, celkově mělo referování o této události pro tohoto poslance (a tedy i KSČM) negativní vyznění.

Moderátorka: „Komunistický poslanec Zdeněk Ondráček vyjel za separatisty na východ Ukrajiny. Ministerstvo zahraničí kritizuje, že návštěva měla znaky přijetí oficiální delegace. Sněmovní zahraniční výbor se od cesty distancoval, premiér prohlásil, že nebyla v souladu se zahraniční politikou vlády. Zdeněk Ondráček kritiku odmítá. Podle něj to byla soukromá návštěva“ (16.5.2019).

Moderátorka tento negativní rámec dále rozvíjela v diskusi svými dotazy:

Moderátorka: „Pane Bžochu, ministr zahraničí Petříček řekl, že Zdeněk Ondráček dělá České republice ostudu. Byla to ostuda?“

(Divákům byla následně puštěna ukázka z přijetí pana Ondráčka na Donbasu. V ukázce zaznělo, což je označeno i titulkem, „přijíždí delegace České republiky,“ následoval záběr na Zdeňka Ondráčka stojícího vedle Denise Pušilina, v pozadí hrála česká hymna.)

³Miloš Zeman: „Je-li to soukromá cesta, tak nic do toho nikomu jinému není“ (16.5.2019, 41:50).

Moderátorka: „*Pane Pawlasi, připadá vám to jako soukromá návštěva, když tam hlasatel hlásí, že přijíždí delegace České republiky, hraje hymna České republiky, je to podle vás soukromá návštěva? Takhle vy si představujete soukromou návštěvu?*“ (16.5.2019, 43:49).

Příspěvek pokračoval diskuzí s Jaroslavem Bžochem (ANO) a Danielem Pawlasem (KSČM). I když moderátorka i první z hostů charakter cesty jako soukromé důrazně zpochybňovali, Česká televize poskytla v rozhovoru prostor na vyjádření i druhé straně, prostřednictvím osoby Daniela Pawlase, který svého stranického kolegu bránil. V této souvislosti tedy nemůžeme mluvit o porušení vyváženosti.

Další negativní reference adresované KSČM se týkaly této strany jako organizace. Jednalo se pouze o dílčí reference. 14.5. byly tematizovány zhoršující se výsledky tradičních stran (KSČM nevyjímaje). Jan Skopeček (ODS) se v rozhovoru z 10.5. na téma EET vyjadřuje k tomu, že vládní strany a také KSČM politicky směřují k postupné likvidaci střední třídy. Negativní názor na KSČM zazněl i od Jana Farského, a to v kontextu rozhovoru o demisi ministra kultury Staňka.

Jan Farský (STAN): „*(...) Ale když se ptáte takhle konkrétně, tak samozřejmě komunisté dostali křídla tím, že se o ně opírá vláda, tak se vyjadřují i ke složení vlády a 30 let po revoluci si uzurpují tak velký kus moci, jaký jim vláda dovolí, a Andrej Babiš také předává kus moci hradu, předává kus moci komunistům a voni se vyjadřují ke složení vlády. Je to smutný obrázek 30 let po revoluci, ale prostě... prezident s premiérem mu to umožnili*“ (23.5.2019, 11:08).

Další negativní reference přišla od šéfredaktora Listů, Václava Žáka, který při hodnocení demonstrací na obranu nezávislosti justice konstatoval:

„*To, že občané vyjadřují svoji nespokojenost, je naprosto v pořádku. Říkám, mě akorát jaksi přijde trochu nelogické, jakým způsobem to dělají a co dělají. (...) Kdyby chtěli, aby odstoupil pan předseda KSČM Filip, protože zneužil poslaneckého mandátu k tomu, aby ovlivňoval finanční úřad, tak to se mi zdá, že jsou naprosto na místě protesty, které politická reprezentace neřeší, tak ať je prostě zvednou občani...*“ (21.5.2019, 31:21).

Konkrétní výtky zaznívaly vůči KSČM v UK z 29.4.2019, kde byl kritizován návrh Kateřiny Konečné (KSČM) na vypsání referenda o vystoupení ČR z EU. Kritice byly podrobeny i další části programu KSČM:

Marek Výborný (KDU-ČSL): „*Já musím říct, že já jsem si to přečetl v programu KSČM, že nám tady vládou nevolené orgány, ale to je hluboký omyl, hluboký omyl KSČM. Protože Evropský parlament je přímo volen občany zemí Evropské unie, Evropská komise je složena z nominantů vlád a ty vlády zase podléhají přece volbě v těch jednotlivých státech a je schvalována, Evropská komise je schvalována Evropským parlamentem. Evropská rada, to jsou lídři jednotlivých států, opět voleni. Na té národní úrovni...*“ (30.4.2019, 15:54)

Z pohledu zákona o vysílání je podstatné, že kritizovaný subjekt (KSČM) dostal ve vysílání prostor reagovat a hájit se. Nemůžeme tedy hovořit o porušení vyváženosti.

Tabulka č. 19: Valence⁴ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 322)

	pozitivní		Negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	7	7 %	27	26 %	71	68 %	105	100 %
ČSSD	4	5 %	21	28 %	50	67 %	75	100 %
ODS			5	15 %	29	85 %	34	100 %
KSČM			12	39 %	19	61 %	31	100 %
Piráti	1	4 %	1	4 %	22	92 %	24	100 %

⁴ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	pozitivní		Negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
KDU-ČSL			5	28 %	13	72 %	18	100 %
SPD	1	7 %	3	21 %	10	71 %	14	100 %
STAN			1	9 %	10	91 %	11	100 %
TOP 09			3	30 %	7	70 %	10	100 %
Celkem	13	4 %	78	24 %	231	72 %	322	100 %

V analyzovaných příspěvcích jsme nezaznamenali výskyt ani pro ani proti-unijních tematických rámců v souvislosti s volbami do EP, resp. s kandidujícími subjekty.

3.1.4.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 1 h 39 minut) a ČSSD (49 minut). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (4 h 30 min 45 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než dvě hodiny, tj. obsadili více než polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Události, komentáře tak plnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata (tab. 20).

Vzhledem k tomu, že z celkové přítomnosti všech mluvčích kandidujících subjektů (více než čtyři hodiny), hovořili tito straniční reprezentanti jen 24,5 minuty o volbách do EP, rozdíly v absolutních hodnotách se zmenšily. Přesto ale zůstávají výrazné. Čtyři sněmovní subjekty (KSČM, TOP 09, STAN, KDU-ČSL) nebyly k danému volebnímu tématu osloveny ani jednou a vyjadřovaly se jen v kontextu nevolební agendy. V tomto smyslu lze hovořit o jejich dílčím znevýhodnění v daném pořadí a daném časovém intervalu. Pokud se redakce UK rozhodla předvolební agendu s těmito subjekty netematizovat, pak měla postupovat důsledně vůči všem kandidujícím stranám. Je ale třeba reflektovat, že formát UK vychází z aktuálně publicistického schématu, které nedovolovalo v případě uvedených subjektů přejít od diskutované agendy k agendě předvolební. Důvody byly jak věcně tematické, tak časové.

Tabulka č. 20: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 192)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	53	1 h 39 min 23 s	4	8 min 16 s	49	1 h 31 min 7 s
ČSSD	46	49 min 0 s	8	12 min 6 s	38	36 min 54 s
ODS	29	50 min 9 s	3	3 min 34 s	26	46 min 35 s
Piráti	20	26 min 30 s	1	16 s	19	26 min 14 s
KDU-ČSL	12	15 min 21 s		0 s	12	15 min 21 s
STAN	10	19 min 33 s		0 s	10	19 min 33 s

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
SPD	10	13 min 10 s	1	19 s	9	12 min 51 s
KSČM	9	18 min 31 s		0 s	9	18 min 31 s
TOP 09	3	3 min 39 s		0 s	3	3 min 39 s
celkem	192	4 h 55 min 16 s	17	24 min 31 s	175	4 h 30 min 45 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli byl osloven pouze jediný lídr kandidátky reprezentující ODS. Mnohem častěji byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů, a to i v případě, kdy byly tematizovány volby do EP. Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení (tab. 21).

Tabulka 21: Přítomnost představitelů stran – promluvy (N=192)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	53		15	38	4		2	2	49		13	36
ČSSD	46			46	8			8	38			38
ODS	29	1	4	24	3	1	1	1	26		3	23
Piráti	20		5	15	1		1		19		4	15
KDU-ČSL	12		4	8					12		2	1
STAN	10		3	7					10		3	7
SPD	10		5	5	1		1		9		4	5
KSČM	9		3	6					9		4	8
TOP 09	3		2	1					3		3	6
Celkem	192	1	41	150	17	1	5	11	175		36	139

3.1.4.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Profesní, respektive rutinní nedostatky pořadu Události, komentáře lze v nejobecnější rovině rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ informační nepřesnost/nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost

- nepřesná nominace: mluvčí na pražské demonstraci je v titulku uveden jako účastník demonstrace v Hradci Králové. (13. 5. 2019, 2:21),

- nepřesná nominace: moderátorka hosta představila jako „předsedu českého svazu včelařů“. Tato informace se objeví i v titulku, jde ale o Spolek pro rozvoj včelařství Mája. (21. 5. 2019, 54:01).
- odkaz na inf. zdroj nebyl uveden: moderátorka u informace o zvyšování platů učitelů neuvádí zdroj informace. Zdroj nebyl uveden ani v grafické podobě u tabulky růstu platu učitelů. (21. 5. 2019, 6:58).

b/ favorizace

V příspěvku tematizujícím výhody a nevýhody zavedení eura, který jsme již výše popsali, byla uvedena zejména pozitiva přijetí eura – prostor zde dostali výhradně jeho zastánci (30. 4. 2019, 19:07).

Stanovisko pro přijetí eura vyjadřovali tři mluvčí – exportní ředitel firmy Rudolf Jelínek, Zdeněk Chromý, výkonná ředitelka Techo, Alžběta Procházková, rektor Škoda Auto Vysoká škola a bývalý ministr financí, Pavel Mertlík, který de facto tlumil obavy z možných negativ přijetí eura:

Že (...) „zavedení eura povede k inflaci, na příkladech zemí s podobnou strukturou, jako je na prvním místě Slovensko, ale i třeba pobaltské země, tak jsme nic takového nepozorovali“ (30.4.2019, 20:11).

Část reportáže byla věnována Slovensku a jeho euforii z přijetí eura, kterou ilustrovala spokojená vyjádření účastníků ankety. Výhody přijetí eura na Slovensku komentoval analytik INESS, Martin Vlachynský:

„Bolo to vnímané ako ten potenciálny vrchol, že nielen že sme teda dobehli krajiny ako Česká republika, čo sa týka integrácie do Európskej únie, do NATO, ale dokonca sa nám podarilo ich nejakým spôsobom predbehnúť“ (30.4.2019, 20:51).

V závěru reportáže byla zmíněna další pozitiva přijetí eura na Slovensku, a také fakt, že pro euro je podle průzkumů momentálně 70 % Slováků.

Mertlík: „Jednodušší cesty do ciziny, výhoda pro domácí exportéry i zahraniční investory. Ty největší obavy, že porostou ceny, se podle analytiků nepotvrdily“ (30.4.2019, 21:02)

Ve vlastní studiové diskusi, která následovala po daném příspěvku, podrobil kritice nevyvážený optimismus reportáže Martin Kupka (ODS).

Martin Kupka: „Tak, my jsme viděli trochu barvotiskový, optimistický obrázek toho, jak Slovensko jásalo, na druhou stranu, při podrobnějším zkoumání té současné situace to není euro, které by Slovensku zajistilo současné, poměrně slušné hospodářské výsledky.“

Moderátor: „Ale zase to není euro, které by...“

Martin Kupka: „... které by ty výsledky sráželo, to je pravda. Na druhou stranu, a tady je potřeba říct, že zazněla celá řada argumentů, proč je euro dobrý nástroj, ale existuje celá řada velmi významných argumentů, proč je dobré, opravdu rozvážně, sledovat, kdy to i pro Českou republiku bude nejvýhodnější možná varianta.“ (30.4.2019, 31:33)

Z pohledu vysílacího zákona, respektive kritéria vyváženého referování o tématu, které rozděluje českou společnost, je třeba nahlížet na obě části „euronarace“ (reportáž a následnou diskusi) jako na nedělitelný diskurzivní celek, jehož reportážní část akcentovala pozitiva eura,

druhá vyváženější diskusní část upozornila i na jeho slabiny. Dílčí favorizace přítomná v úvodní části byla korigována a vyvážena následnou diskusí. Jinými slovy, nedošlo k jednoznačné podpoře jednoho z polarizovaných postojů, respektive pořad nabídl divákům postojově variabilní názory. Proto nelze hovořit o porušení Vysílacího zákona.

c/ vkládání odpovědi do samotné otázky

- moderátorka „domýšlí“ řečené v monologu I. Bartoše o EU. (29. 4. 2019 35:08).
- moderátor vykládá politický děj. Činí tak věcně korektně, když upozorňuje na oficiální stanovisko ČR, ale způsobem, který „napovídá“ respondentovi, jaká je správná odpověď. (3. 5. 2019, 38:14).

3.1.5 168 hodin

Magazínový formát pořadu 168 hodin kombinuje reportáže ze společenského a politického života s mírně satirickou rubrikou Malostranské korekce a podobně laděnou krátkou závěrečnou reportáží. Pořad je vysílán na stanici ČT1 vždy v neděli po 21. hodině, stopáž mírně překračuje 30 minut.

Do analýzy vstoupily 4 relace odvysílané ve dnech 28. 4., 5. 5., 12. 5. a 19. 5. 2019. Analýza identifikovala celkově 13 příspěvků relevantních z pohledu zadání.

3.1.5.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme podobně jako v případě Událostí rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní.

Eurounijní rámec byl přítomen ve třech ze čtyř analyzovaných relací, respektive v pěti příspěvcích, které byly odvysílány v květnových vydáních pořadu. Mimounijní rámec zahrnující nevolební aktivity kandidujících subjektů zahrnoval o tři příspěvky více (tab. 22).

Tabulka č. 22: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 13)

	počet	v %
unijní rámec	5	40 %
mimounijní rámec	8	60 %
Celkem	13	100 %

Příspěvky, které tvořily eurounijní rámec, se rozdělily na ty, které tematizovaly domácí agendu ve vztahu k EU (40 %) a ty, které reflektovaly pouze eurounijní problematiku (tab. 23).

Tabulka č. 23: Struktura příspěvků tematizujících EU (N = 5)

	počet	v %
příspěvky tematizující výlučně problematiku EU	3	60 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	2	40 %
Celkem	5	100 %

V samotném eurounijním rámci se voleb do EP týkaly tři příspěvky (60 %; tab. 24).

Tabulka č. 24: Obsahová struktura příspěvků tematizujících EU (N = 5)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
předvolební kampaň, strategie a chování stran v kampani	3	60 %
Jiné	2	40 %
Celkem	5	100 %

Pozn.: zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se pořad 168 hodin vyhnul návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nenesl žádný příspěvek.

3.1.5.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak pořad 168 hodin referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i jejich podílu na celkové stopaži pořadu.

3.1.5.3 Reference o kandidujících subjektech

Pořad referoval dominantně (80 %) o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 25), ale na rozdíl od předchozích analyzovaných formátů věnoval výrazně více referencí i neparlamentním subjektům (20 %). I proto se reference o koaličních vládních stranách ani nepřiblížily padesátiprocentnímu podílu jako u ostatních analyzovaných pořadů, ale odpovídají de facto sněmovní síle obou koaličních subjektů (36 %). I v tomto pořadu ale dominovaly reference o hnutí ANO (22 %). Vzhledem k celkovému rozložení referencí lze tento podíl chápat jako adekvátní.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovaly užití reference mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. V rámci této volební subagendy ale již nemůžeme hovořit o dominantní vizibilitě hnutí ANO. Analyzovaný pořad ale v hrubých proporcích odrážel politickou váhu a relevanci kandidujících subjektů. Především ale nelze na základně tak nízkých referenčních výskytů usuzovat na ne/porušení vyváženosti.

Tabulka č. 25: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 64)

	Celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	14	22 %	5	16 %	9	27 %
ČSSD	9	14 %	2	6 %	7	21 %
ODS	6	9 %	2	6 %	4	12 %
KSČM	5	8 %	2	6 %	3	9 %
TOP 09	4	6 %	1	3 %	3	9 %
KDU-ČSL	4	6 %	2	6 %	2	6 %
Piráti	3	5 %	1	3 %	2	6 %
STAN	2	3 %			2	6 %
SPD	2	3 %	1	3 %	1	3 %
Koalice STAN + TOP 09	1	2 %	1	3 %		
Hlas	1	2 %	1	3 %		
EU TROLL – ANO, vytrollíme europarlament	1	2 %	1	3 %		
Svobodní + RČ	1	2 %	1	3 %		
ESO	1	2 %	1	3 %		
APAČI 2017	1	2 %	1	3 %		
SNČR	1	2 %	1	3 %		
CESTA	1	2 %	1	3 %		
PB	1	2 %	1	3 %		
DSSS+NF	1	2 %	1	3 %		
SPRRSČ M. Sládka	1	2 %	1	3 %		
ČS	1	2 %	1	3 %		
TUJKA	1	2 %	1	3 %		
ČSNS + Patrioti ČR	1	2 %	1	3 %		
JSI PRO? Jistota Solidarita Investice pro budoucnost	1	2 %	1	3 %		
celkem	64	100 %	31	100 %	33	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 26), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly zpravodajské agendě. Většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 26: Obsahová struktura referencí (N = 64)

témata referencí	počet	v %
předvolební kampaň, strategie stran v kampani	24	38 %
ekologie	8	13 %
jiné	6	9 %
Andrej Babiš na návštěvě ve Zlínském kraji	4	6 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	4	6 %
odvolání ministra kultury Staňka	4	6 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti + demonstrace	4	6 %
zdanění církevních restitucí	3	5 %
cesta poslance Ondráčka na Ukrajinu	3	5 %
15. výročí vstupu do EU, názory na EU	1	2 %
téma soukromých ubytoven v Kladně	1	2 %
státní rozpočet, daně	1	2 %
téma čínských investic, Miloš Zeman v Číně	1	2 %
celkem	64	100 %

Velká většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (84 %). Negativní valenci neslo jen 16 % referencí (tab. 27). Největší počet referencí s negativním vyzněním byl adresován hnutí ANO (4), které bylo kriticky spojováno se změnou na postu ministra spravedlnosti a také zájmy Andreje Babiše a jeho bývalé firmy Agrofert v souvislosti s pěstováním řepky. Vzhledem ke slabému pokrytí volební agendy, postrádá smysl komparace referencí adresovaných kandidujícím subjektům z pohledu volební kampaně.

Tabulka č. 27: Valence⁵ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 64)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO			4	29 %	10	71 %	14	100 %
ČSSD			2	22 %	7	78 %	9	100 %
ODS					6	100 %	6	100 %
KSČM			2	40 %	3	60 %	5	100 %
TOP 09			1	25 %	3	75 %	4	100 %
KDU-ČSL					4	100 %	4	100 %
Piráti					3	100 %	3	100 %
STAN					2	100 %	2	100 %
SPD					2	100 %	2	100 %
Koalice STAN + TOP 09					1	100 %	1	100 %
Hlas					1	100 %	1	100 %
EU TROLL – ANO, vytrollíme europarlament					1	100 %	1	100 %
Svobodní + RČ					1	100 %	1	100 %

⁵ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ESO					1	100 %	1	100 %
APAČI 2017					1	100 %	1	100 %
SNČR					1	100 %	1	100 %
CESTA					1	100 %	1	100 %
PB					1	100 %	1	100 %
DSSS+NF					1	100 %	1	100 %
SPRRSČ M. Sládka					1	100 %	1	100 %
ČS			1	100 %			1	100 %
TUJKA					1	100 %	1	100 %
ČSNS + Patrioti ČR					1	100 %	1	100 %
JSI PRO? Jistota Solidarita Investice pro budoucnost					1	100 %	1	100 %
celkem	0	0 %	10	16 %	54	84 %	64	100 %

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl analyzovaný pořad potenciálně napovídat voličům, zda jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Žádný takovýto (doporučující) výkladový rámec nebyl použit.

3.1.5.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 2 minuty), ČSSD a ODS (více než minutu). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (7 min 22 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než tři minuty, tj. obsadili necelou polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Pořad 168 hodin tak naplnil povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a názory jejich nositelů (tab. 28).

Z pohledu pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP byly ale rozdíly mezi kandidujícími subjekty minimální a více méně odrážely společenskou relevanci rozhodujících politických sil, respektive jejich zastoupení v PČR. Pokud bychom ale sledovali jen sílu kandidujících subjektů ve sněmovně, pak vidíme dílčí nadreprezentaci představitelů ČSSD, která byla dána *koaličním bonusem*, odrážejícím vládní odpovědnost této strany. V analyzovaném celku se ale jednalo o tak nízké četnosti, resp. pokrytí, že nelze na jejich základě činit závěr o porušení Vysílacího zákona.

Tabulka č. 28: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 38)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	11	2 min 24 s	4	26 s	7	1 min 58 s
ODS	6	1 min 1 s	3	27 s	3	34 s
ČSSD	4	1 min 22 s	2	17 s	2	1 min 5 s
KSČM	4	40 s	1	6 s	3	34 s
TOP 09	3	16 s	2	5 s	1	11 s
Piráti	2	39 s			2	39 s
KDU-ČSL	2	22 s			2	22 s
STAN	1	9 s			1	9 s
Koalice STAN + TOP 09	1	3 s	1	3 s		
SPD	1	2 s	1	2 s		
Evropa společně	1	10 s	1	10 s		
Hlas	1	10 s	1	10 s		
Pravý blok	1	4 s	1	4 s		
celkem	38	7 min 22 s	17	1 min 50 s	21	5 min 32 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli byli minimálně přítomni lídři kandidátek. Častěji byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů (tab. 29). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. ČT tento informační deficit ale kompenzovala speciálním pořadem, ve kterém vystupovali lídři kandidátek, pokud projevíli zájem (viz další analýza). V tomto smyslu naplnila ČT svou informační povinnost.

Tabulka č. 29: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N=38)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	11		5	6	4		1	3	7			2
ODS	6		1	5	3		1	2	3			3
ČSSD	4	1		3	2	1		1	2		1	1
KSČM	4			4	1			1	3			1
TOP 09	3		1	2	2		1	1	1			1
Piráti	2		1	1					2			
KDÚ-ČSL	2			2					2			
STAN	1			1					1			2
Koalice STAN + TOP 09	1	1			1	1						3
SPD	1		1		1		1					
Evropa společně	1	1			1	1						
Hlas	1	1			1	1						
Pravý blok	1	1			1	1					5	16
celkem	38	5	9	24	17	5	4	8	21		4	3

3.1.5.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

a/ věcná nepřesnost

Nepřesná nominace Václava Klause ml. Koncem dubna již nebyl členem ODS (28. 4. 2019, 25:02).

3.1.6 90' ČT24

Pořad 90' ČT24 je živě vysílaný publicisticko-zpravodajský blok s interaktivními prvky, v němž se moderátor spolu s hosty zabývá aktuálními tématy. Diváci mohou do vysílání vstupovat přes webové stránky ČT nebo sociální sítě. Pořad je vysílán každý všední den po 20. hodině na stanici ČT24 se stopáží necelých 90 minut.

Do analýzy vstoupily relace z období od 26. 4. 2019 do 24. 5. 2019. Celkově jsme identifikovali 110 příspěvků relevantních z hlediska zadání analýzy.

3.1.6.1 Reprezentace EU a voleb do EP

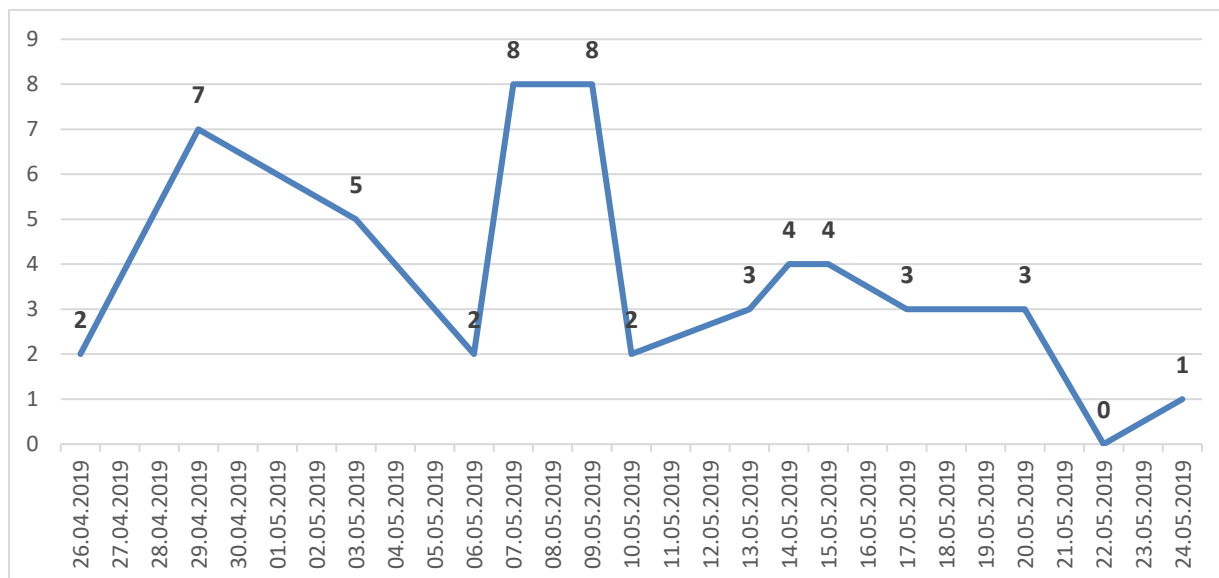
Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala více než polovinu (53 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity (tab. 30).

Graf 5 ukazuje, že Devadesátka tematizovala eurounijní agendu ve 13 z celku 14 analyzovaných relací, resp. v 52 příspěvcích. Pokud vyjdeme z výzkumu Brosiuse a Kepplingera (1990), silná krátkodobá agenda předpokládá výskyt minimálně jednoho příspěvku k danému tématu denně v daném pořadu (pokud jde o zpravodajství v elektronických médiích). Uvedené hodnoty ukazují, že pokrytí EU v daném pořadu mělo charakter silné agendy.

Tabulka č. 30: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 110)

	počet	v %
unijní rámec	52	47 %
mimounijní rámec	58	53 %
celkem	110	100 %

Graf č. 5: Rozložení příspěvků tematizujících agendu EU dle data vysílání (N = 52)

Více než polovinu příspěvků (58 %), které tvořily eurounijní tematický rámec, popisovaly EU, respektive její orgány a představitele. Vnitropolitická perspektiva reflektující EU se objevila ve 42 % příspěvků (tab. 31).

Tabulka č. 31: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 52)

	počet	v %
příspěvky tematizující problematiku EU	30	58 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	22	42 %
celkem	52	100 %

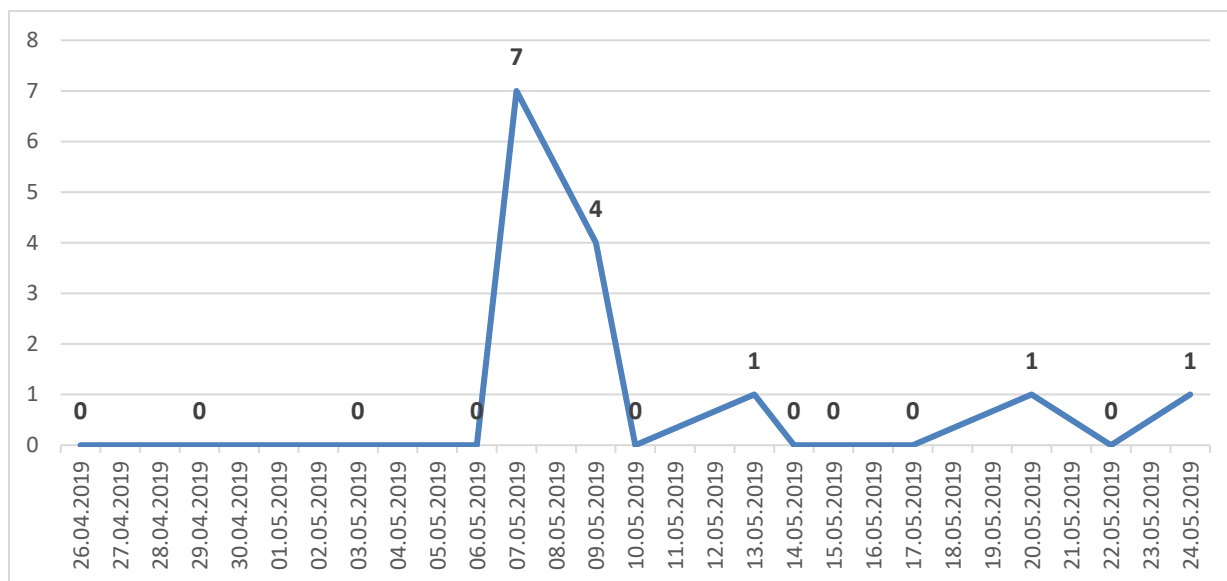
V eurounijním rámci byla největší pozornost věnována zahraniční politice ČR (33 %). Volební agendě se věnovalo 17 % příspěvků (tab. 32). Agenda nebyla rozvíjena zcela kontinuálně, ale s několika přetržkami, které způsobily, že z 32 vysílacích dnů byly volby do EP tematizovány pouze 19krát v 37 příspěvcích (graf 6).

Tabulka č. 32: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 52)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
zahraniční politika ČR – evropská témata	17	33 %
aktuální vnitropolitická agenda ve vztahu k EU	16	31 %
zahraniční politika EU	10	19 %
volby do EP	9	17 %
celkem	52	100 %

Pozn.: zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma

Graf č. 6: Výskyt příspěvků akcentujících téma voleb do Evropského parlamentu dle data vysílání (N = 14)

Pozn.: Zahrnuje příspěvky, ve které tematizovaly volby do EP jako hlavní nebo vedlejší téma.

Samotné agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo 13 % příspěvků z celku všech odvyšlých relevantních materiálů (tab. 33).

Tabulka č. 33: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 110)

	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	9	8 %
agenda voleb do EP představuje vedlejší téma příspěvku	5	5 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	96	87 %
celkem	110	100 %

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek, je podstatné, že analyzovaný pořad užil vyrovnaný počet interpretačních rámců, které poskytovaly divákům návod, jak přistupovat k EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, neslo osm příspěvků (tab. 34), které se vyskytly především v pořadu vysílaném 29. 4. 2019, který se věnoval 15. výročí vstupu do EU.

Proevropské rámce:

a/ **29. 4. 2019, bylo pozitivně tematizováno referendum o vstupu do EU** v roce 2004, a to prostřednictvím hodnocení V. Špidly a Š. Füleho.

b/ **29. 4. 2019, byly pozitivně tematizovány postoje občanů ČR k EU, resp. problematika evropské identity.** Jednotliví mluvčí (Kovář, Dzurinda, Füle, Matesová) akcentovali blízkosti evropských zemí a pozitivní roli evropské identity. Jádrem argumentace EU není naše identita/kultura, jde o naše chyby (záznam V. Havla).

c/ 29. 4. 2019, tematizovány reformy EU: Jádru proevropské argumentace – my jsme Brusel, máme možnost rozhodovat.

d/ 29. 4. 2019, tematizována pozitiva evropských dotací: jádru proevropské argumentace se opíralo o argumentaci V. Dlouhého o pozitivěch dotací z EU.

e/ 9. 5. 2019, tematizována důvěra Čechů vůči EU: jádru proevropské argumentace hostů spočívalo v akcentování výrazné kultivace českého právního řádu.

Protievropské rámce:

a/ 29. 4. 2019, tematizována kritika evropské byrokracie a nemožnosti evropské identity (Topolánek).

b/ 29. 4. 2019, tematizována kritika unijních dotací (Topolánek).

c/ 9. 5. 2019, tematizována kritika evropských institucí: kritika Lisabonské smlouvy, princip hlasování.

d/ 20. 5. 2019, tematizovány otázky související se soudnictvím EU, které uděluje extrémní pokuty (Smejkal).

Jak je vidět z uvedeného výčtu, analyzovaný pořad vyvažoval pro/proti EU argumentaci a poskytl v tomto procesu prostor relevantním mluvčím, resp. jejich věcné argumentaci.

Tabulka č. 34: Rámcování Evropské unie v příspěvcích tematizujících problematiku EU (N = 52)

	počet	v %
výskyt proevropského rámce	4	8 %
výskyt protievropského rámce	4	8 %
bez interpretačních rámců	44	84 %
celkem	52	100 %

3.1.6.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Devadesátka referovala o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i jejich podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.6.3 Reference o kandidujících subjektech

Devadesátka referovala výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 35). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (65 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (36 %), což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně. Totéž platilo o ČSSD, byť její reálná síla ve sněmovně byla výrazně slabší. Daný vládní bonus legitimuje vyšší pozornost věnovanou oběma subjektům, a nelze ji proto chápat jako porušení vyváženosti. Devadesátka v tomto směru udržela základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů.

Vzhledem k slabému pokrytí volební agendy nediferencovaly užitá reference mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. I v rámci této volební subagendy dominovaly reference o nejsilnějším vládním subjektu ANO (41 %), což ale neplatilo pro vládní ČSSD. Rozdíly mezi subjekty však byly interpretačně nevýznamné.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu. Nelze tak hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 35: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 277)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	99	36 %	7	41 %	92	35 %
ČSSD	81	29 %	3	18 %	78	30 %
ODS	31	11 %	3	18 %	28	11 %
Piráti	18	6 %			18	7 %
KDU-ČSL	15	5 %	1	6 %	14	5 %
KSČM	14	5 %	1	6 %	13	5 %
STAN	10	4 %	1	6 %	9	3 %
TOP 09	8	3 %	1	6 %	7	3 %
SPD	1	0 %			1	0 %
celkem	277	100 %	17	100 %	260	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 36), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly obsahové agendě Devadesátky. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 36: Obsahová struktura referencí (N = 277)

témata referencí	počet	v %
ekologické problémy	41	15 %
ekonomika, státní rozpočet, EET, daně	35	13 %
problematika důchodů	35	13 %
spuštění a bezpečnost 5G sítí, kauza Huawei	23	8 %
15. výročí vstupu do EU, názory na EU	18	6 %
zvýšení rodičovského příspěvku	17	6 %
volby obecně, organizace a průběh voleb	16	6 %
odvolání ministra kultury Staňka	13	5 %
personální změny v institucích státní správy	11	4 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	10	4 %
zdanění církevních restitucí	9	3 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti	9	3 %
zahraniční politika EU	7	3 %
doprava	7	3 %
neúčast Andreje Babiše na schůzi o státním rozpočtu	6	2 %
problematika zdravotnictví	5	2 %
zrušení dětských exekucí	5	2 %
Jiné	2	1 %
téma dvojí kvality potravin	2	1 %
setkání Andreje Babiše s prezidentem Zemanem	2	1 %
kauzy, podvody, nevhodné chování politiků	1	0 %
zapůjčení státních rezerv ropy Unipetrolu	1	0 %
regionální témata a problémy	1	0 %
brexit, odstoupení Theresy May	1	0 %
celkem	277	100 %

Velká většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (73 %). Negativní valenci neslo jen 12 % referencí (tab. 37). Vzhledem ke značnému rozdílu mezi frekvenčním pokrytím vládních a opozičních subjektů v mimovolební agendě je sporné porovnávat zvláště reference s negativní/pozitivní valencí u všech subjektů. Za pozornost tak stojí jen zjištění, že vyšší podíl negativních referencí o hnutí ANO a ČSSD odpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999). Tematizována byla v případě hnutí ANO změna na postu ministra spravedlnosti v souvislosti s jeho trestním stíháním, daňová politika hnutí ANO.

Relativně nejvyšší podíl referencí s negativní valencí byl adresován ODS (19 %), které byly syceny kritikou konkrétních kroků poslední vlády ODS, zvláště nedostatečné valorizace penzí, pádu vlády.

Z pohledu vlastní volební agendy nediferencovala valence referencí kandidující subjekty, respektive drtivá většina referencí nesla neutrální valenci.

Tabulka č. 37: Valence⁶ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 277)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	18	18 %	11	11 %	70	71 %	99	100 %
ČSSD	10	12 %	10	12 %	61	75 %	81	100 %
ODS	6	19 %	6	19 %	19	61 %	31	100 %
Piráti	3	17 %	3	17 %	12	67 %	18	100 %
KDU-ČSL	3	20 %	1	7 %	11	73 %	15	100 %
KSČM			2	14 %	12	86 %	14	100 %
STAN	1	10 %	1	10 %	8	80 %	10	100 %
TOP 09			1	13 %	7	88 %	8	100 %
SPD					1	100 %	1	100 %
celkem	41	15 %	35	12 %	201	73 %	277	100 %

Analýzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad 90' ČT24 potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.1.6.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (téměř pět a ¼ hodiny) a ČSSD (více než pět a čtvrt hodiny). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (14 h 53 min 23 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než šest hodin, tj. obsadili více než čtyřicet procent vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Devadesátka tak plnila povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 38).

Z pohledu pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP dostali prostor pouze mluvčí reprezentující hnutí ANO. Jinými slovy, ostatní kandidující subjekty Devadesátka k volební problematice neoslovila.

⁶ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Tabulka č. 38: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 117)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	44	5 h 43 min 13 s	2	14 min 50 s	42	5 h 28 min 23 s
ČSSD	38	5 h 15 min 12 s			38	5 h 15 min 12 s
ODS	9	1 h 6 s			9	1 h 6 s
Piráti	7	45 min 56 s			7	45 min 56 s
KDU-ČSL	5	36 min 43 s			5	36 min 43 s
TOP 09	2	31 min 24 s			2	31 min 24 s
KSČM	6	30 min 16 s			6	30 min 16 s
STAN	5	26 min 46 s			5	26 min 46 s
SPD	1	3 min 47 s			1	3 min 47 s
celkem	117	14 h 53 min 23 s	2	14 min 50 s	115	14 h 38 min 33 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli nebyl ani jeden lídr kandidátky. Častěji tak byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů (tab. 39). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. ČT tento informační deficit ale kompenzovala speciálním pořadem, ve kterém vystupovali lídři kandidátek, pokud projevíli zájem (viz další analýza). V tomto smyslu naplnila svou informační povinnost.

Tabulka č. 39: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N = 117)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	44		11	33	2		2		42		9	33
ČSSD	38		5	33					38		5	33
ODS	9		1	8					9		1	8
Piráti	7			7					7			7
KSČM	6		1	5					6		1	5
STAN	5		1	4					5		1	4
KDU-ČSL	5		2	3					5		2	3
TOP 09	2			2					2			2
SPD	1			1					1			1
Celkem	117		21	96	2		2		115		19	96

3.1.6.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Profesní, respektive rutinní nedostatky pořadu Devadesátka lze v nejobecnější rovině rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ Chybí odkaz na zdroj

Moderátor se odvolává na *všechny výzkumy (...)*, které *v tomto smyslu hovoří stejně. Lidé se základním vzděláním kouří a pijí alkohol nejvíce*. Neuvádí ani jeden odkaz na dané výzkumy (6. 5. 2019, 17:46-18:05).

b/ Není uvedena stranická afiliace

Reakce ministra R. Brabce na problematiku plastů (14. 5. 2019, 2:06-29).

3.1.7 Reportéři ČT

Pořad Reportéři ČT se zabývá politickými, společenskými a ekonomickými kauzami. V jednotlivých vydáních se objevují 2–3 reportáže s potenciálem využívat metody investigativní žurnalistiky. Pořad je vysílán s týdenní periodicitou v pondělí ve 21:40 na ČT 1, stopáž jednotlivých relací se pohybuje okolo 38 minut. V rámci pořadu Reportéři ČT vstoupila do analýzy 4 vysílání z 29. 4., 6. 5., 13. 5. a 20. 5. 2019, přičemž jsme celkově identifikovali 3 příspěvky relevantní z hlediska zadání analýzy.

Všechny tři relevantní příspěvky tematizovaly jeden z kandidujících subjektů – hnutí ANO:

- kauzu Čapí hnízdo a její vztah k výměně ministra spravedlnosti,
- kauzu manipulace s veřejnými zakázkami brněnských představitelů hnutí ANO,
- ekologické a ekonomické dopady pěstování řepky v ČR ve vztahu ke společnosti Agrofert, a to v době před tím, než byla převedena do svěřenských fondů.

3.1.7.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Žádný z příspěvků netematizoval volby do EP. Pouze jeden (13. 5. 2019) popisoval vztah domácí ekonomické agendy k EU. Konkrétně šlo o pěstování řepky společností Agrofert a nařízení, které v tomto smyslu vydala EU. Dva příspěvky tematizovaly chování kandidujících subjektů v mimounijním rámci (tab. 40).

Tabulka č. 40: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 3)

	počet	v %
unijní rámec	1	33 %
mimounijní rámec	2	67 %
celkem	3	100 %

3.1.7.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Reportéři ČT referovali o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.7.3 Reference o kandidujících subjektech

Reportéři referovali v horké fázi volební kampaně téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 41).

Tabulka č. 41: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 8)

	celkem	
	počet	v %
ANO	5	63 %
ČSSD	1	13 %
ODS	1	13 %
STAN	1	13 %
celkem	8	100 %

Negativní valenci nesly jen 3 reference týkající se hnutí ANO, respektive společnosti Agrofert a jejího podnikání v době, kdy ji vlastnil A. Babiš (tab. 42). Tematizovány byly také změny na postu ministra spravedlnosti v kontextu trestního stíhání premiéra (29.4., 1:20-4:40). Daný příspěvek upozorňoval na možnou účelovost výměny ministrů spravedlnosti realizovanou premiérem, kterého nová ministryně M. Benešová opakovaně podpořila v několika kauzách jako poslankyně. Druhá negativní reference o hnutí ANO (6.5., 1.05-17:30) tematizovala roli brněnských členů hnutí ANO v úplatkářské kauze na radnici Brno-střed. Poslední negativní reference kriticky refletovala podnikání premiéra, respektive společnosti, kterou vlastnil. Jádrem kritiky spočívalo v tom, že A. Babiš spoluurčuje pravidla pro podnikání, na kterém jeho firma vydělává/la, když pěstuje a dále využívá řepku jako surovinu pro své další produkty (13.5., 9:20-10:00). Všechny tři negativní reference byly korektně zdrojované a zvláště poslední z nich vycházela z kvalitně připraveného backgroundu, který poskytl divákům časovou perspektivu a tudíž hlubší vhled do vývoje kauzy pěstování bioplaliv nejen v ČR. Jednalo se o modelovou ukázkou profesionálně odvedené novinářské práce.

Skutečnost, že bylo v předvolebním vysílání Reportérů ČT negativně tematizováno jen hnutí ANO, nelze v případě prvních dvou referencí zpochybnit, neb se jednalo o klíčovou aktuální agendu, kterou pořad daného formátu nemohl ignorovat. Poslední příspěvek sice takovou míru aktuální informační naléhavosti nenesl, ale není pochyb o tom, že poskytl divákům relevantní informace o tématu, které není obecně dostatečně známé.

Jinými slovy, odpověď na otázku, zda nesledovala dramaturgie pořadu účelově kritiku pouze jednoho subjektu, nelze zodpovědět bez znalosti dalších možných či potenciálních problémů jiných kandidujících subjektů. Z pohledu analyzovaných reportáží lze ale konstatovat, že sledovaly veřejný zájem a jejich tvůrci postupovali při jejich zpracování a prezentaci profesně korektně. Pokud redakce usoudila, že jde o tak závažné kauzy, respektive, že u jiných subjektů tak závažné kauzy neexistují, nelze ji takový postup vyčítat, a už vůbec nelze vyžadovat uplatňování mechanické vyváženosti v tak krátkém časovém horizontu. Vlastní reportáže byly zpracovány korektně a nelze v jejich případě konstatovat porušení Vysílacího zákona, resp. profesní objektivitu.

Tabulka č. 42: Valence⁷ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 8)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	1	20 %	3	60 %	1	20 %	5	100 %
ČSSD					1	100 %	1	100 %
ODS					1	100 %	1	100 %
STAN					1	100 %	1	100 %
Celkem	1	13 %	3	38 %	4	50 %	8	100 %

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad Reportéři ČT potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

⁷ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.8 Týden v politice

Týden v politice je publicisticko-zpravodajský pořad vysílaný v neděli od 20.00 na programu ČT24 ve stopáži necelých 60 minut. Pořad se věnuje politickým událostem uplynulého týdne a přináší rozборы, analýzy, reportáže či rozhovory. Do analýzy byla zařazena 4 vysílání ze dnů 28. 4., 5. 5., 12. 5. a 19. 5. 2019, ve kterých se objevilo 29 relevantních příspěvků.

3.1.8.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala téměř čtyři pětiny (83 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity. Agenda Evropské unie ať v domácím či unijním kontextu byla přítomna ve všech čtyřech analyzovaných relacích pořadu Týden v politice a akcentovalo ji celkem 5 příspěvků (tab. 43).

Tabulka č. 43: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 29)

	počet	v %
unijní rámec	5	17 %
mimounijní rámec	24	83 %
celkem	29	100 %

Téměř dvě třetiny příspěvků (60 %), které tvořily eurounijní tematický rámec, popisovaly EU, respektive její orgány a představitele. Vnitropolitická perspektiva reflektující EU se objevila ve 40 % příspěvků (tab. 44).

Tabulka č. 44: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 5)

	počet	v %
příspěvky tematizující problematiku EU subjekty	3	60 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	2	40 %
celkem	5	100 %

V eurounijním rámci byla největší pozornost věnována volební agendě (60 %; tab. 45).

Tabulka č. 45: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 5)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
volby do EP a jejich hlavní témata	3	60 %
Vnitro unijní problematika (summit EU v Rumunsku)	1	20 %
EU ve vnitropolitické optice (bilancování, názory na EU)	1	20 %
celkem	5	100 %

Pozn.: zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad Týden v politice potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.1.8.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Týden v politice referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.8.3 Reference o kandidujících subjektech

Pořad referoval téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 46). Podíl referencí o koaličních vládních stranách se přiblížil polovině všech, které byly v pořadu užity (45 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (25 %) a ČSSD (20 %), což odpovídá jejich nejvyšší agendotvornosti.

Vzhledem k minimálnímu pokrytí volební agendy nediferencovaly užité reference mezi zmíněnými subjekty, respektive komparace zde postrádá smysl.

Tabulka č. 46: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 76)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	19	25 %	2	40 %	17	24 %
ČSSD	15	20 %	1	20 %	14	20 %
ODS	9	12 %			9	13 %
Piráti	7	9 %	1	20 %	6	8 %
KDU-ČSL	6	8 %	1	20 %	5	7 %
TOP 09	5	7 %			5	7 %
STAN	5	7 %			5	7 %

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
KSČM	5	7 %			5	7 %
SPD	4	5 %			4	6 %
PRO Zdraví	1	1 %			1	1 %
celkem	76	100 %	5	100 %	71	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 47), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly v agendě pořadu. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 47: Obsahová struktura referencí (N = 76)

témata referencí	počet	v %
problematika školství	14	18 %
15. výročí vstupu ČR do EU, názory na EU	10	13 %
zdanění církevních restitucí	10	13 %
státní rozpočet, daně	9	12 %
odvolání ministra kultury Staňka	7	9 %
ekologie, boj se suchem	5	7 %
summit EU v Rumunsku	3	4 %
volby obecně, organizace a průběh voleb	3	4 %
dvojitá kvalita potravin	3	4 %
novela o elektronických komunikacích	2	3 %
zákonné stanovení požadavků na realitní makléře	2	3 %
zvýšení poplatku z ubytovacích kapacit	2	3 %
rozhovor s Karlem Havlíčkem, ministrem průmyslu a obchodu	2	3 %
fake news, dezinformace	1	1 %
zákon o podpoře sportu	1	1 %
návštěva prezidenta Zemana v Číně	1	1 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti	1	1 %
celkem	76	100 %

Velká většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (97 %). Negativní valenci nesly jen 2 příspěvky. Další komparace tak postrádá smysl (tab. 48).

Co se týče negativních referencí, jedna z nich se týkala Pirátské strany, o které premiér hovořil jako o „zeleno-pirátských fanaticích“, kteří chtějí zničit evropský průmysl:

„Ano, my chceme mít Evropu silných členských států, a samozřejmě ty volby, které budou za dva týdny, zásadním způsobem můžou ovlivnit Evropu. Závísí... záleží od toho, kdo bude v Evropském parlamentě, jestli tam budou zas nějaký fanatici, zeleno-pirátský, kteří vlastně tady šíří svoje představy o Evropě, které zásadním způsobem ohrožují evropský průmysl a ohrožují náš průmysl a my určitě nechceme, aby tyhle nápady měly negativní dopad na náš průmysl.“ (12.5.2019, 33:41).

Druhá negativní reference byla adresována KSČM a tematizovala zdanění církevních restitucí, Marek Benda (ODS):

„Kromě nenávisti ke katolické církvi, která občas vyhřezne zejména z komunistů, jsme neslyšeli jediný relevantní argument, který by říkal, že církevní restituce byly přeceněny.“ (28.4.2019, 12:40).

Tabulka č. 48: Valence⁸ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 76)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO					19	100 %	19	100 %
ČSSD					15	100 %	15	100 %
ODS					9	100 %	9	100 %
Piráti			1	14 %	6	86 %	7	100 %
KDU-ČSL					6	100 %	6	100 %
TOP 09					5	100 %	5	100 %
STAN					5	100 %	5	100 %
KSČM			1	20 %	4	80 %	5	100 %
SPD					4	100 %	4	100 %
PRO Zdraví					1	100 %	1	100 %
celkem			2	3 %	74	97 %	76	100 %

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad Týden v politice potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.1.8.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (téměř 2 a ¼ hodiny) a ČSSD (necelé dvě hodiny). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (10 h 10 min 13 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než čtyři a půl hodiny, tj. obsadili téměř polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Týden v politice tak plnil povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 49).

Z pohledu pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP komunikovali pouze tři straniční mluvčí. Vzhledem k tomu, že pořad je de facto stříhovou kompilací nejdůležitějších socio-politických témat, které přinesl uplynulý týden, nelze zcela vyžadovat vyvážené zastoupení kandidujících subjektů, jelikož jejich váha v týdenní agendě značně variuje a je závislá na

⁸ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

aktuálním sociopolitickém kontextu. Proto nelze chápat popsanou nevyváženost jako porušení zákona.

Tabulka č. 49: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 117)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	22	2 h 44 min 37 s	1	8 min 3 s	21	2 h 36 min 34 s
ČSSD	16	1 h 50 min 13 s	1	15 min 17 s	15	1 h 34 min 56 s
ODS	8	56 min 13 s		0 s	8	56 min 13 s
Piráti	7	48 min 6 s		0 s	7	48 min 6 s
KDU-ČSL	6	54 min 9 s	1	9 min 59 s	5	44 min 10 s
TOP09	5	42 min 45 s		0 s	5	42 min 45 s
STAN	5	47 min 14 s		0 s	5	47 min 14 s
KSČM	5	44 min 0 s		0 s	5	44 min 0 s
SPD	4	39 min 46 s		0 s	4	39 min 46 s
PRO Zdraví	1	3 min 10 s		0 s	1	3 min 10 s
celkem	79	10 h 10 min 13 s	3	33 min 19 s	76	9 h 36 min 54 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli nebyli lídři kandidátek, ale především řadoví poslanci a senátoři, a v případě hnutí ANO, ČSSD a STAN předsedové kandidujících subjektů. Mnohem častěji byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů (tab. 50). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. ČT tento informační deficit ale kompenzovala speciálním pořadem, ve kterém vystupovali lídři kandidátek, pokud projevíli zájem (viz další analýza). V tomto smyslu naplnila svou informační povinnost.

Tabulka 50: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N=79)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	22		4	18	1		1		21		3	18
ČSSD	16		4	12	1			1	15		4	11
ODS	8		3	5					8		3	5
Piráti	7		1	6					7		1	6
TOP 09	5		1	4					5		1	4
STAN	5		4	1					5		4	1
SPD	4		3	2					4		3	2
KDU-ČSL	6		1	5	1			1	5		1	4
KSČM	5		1	4					5		1	4
PRO Zdraví	1			1					1			1
celkem	79		22	58	3		1	2	76		21	56

3.1.9 Newsroom

Newsroom je publicisticko-zpravodajský týdeník vysílaný každou nedělí po 22. hodině na stanici ČT24 ve 30minutové stopáži. Pořad se věnuje událostem z českých i zahraničních médií. Do analýzy byla zahrnuta 4 vydání – z 28. 4., 5. 5., 12. 5. a 19. 5. 2019. Ve všech čtyřech vydáních se vyskytlo 15 příspěvků relevantních z hlediska zadání analýzy.

3.1.9.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala více než dvě třetiny (67 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity (tab. 51). Agenda Evropské unie ať v domácím či unijním kontextu byla přítomna ve 3 z celku 4 analyzovaných relací Newsroom a akcentovalo ji 5 příspěvků.

Tabulka č. 51: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 15)

	počet	v %
unijní rámec	5	33 %
mimounijní rámec	10	67 %
celkem	15	100 %

Více než dvě třetiny příspěvků (80 %), které tvořily eurounijní tematický rámec, popisovaly EU, respektive její orgány a představitele. Vnitropolitická perspektiva reflektující EU se objevila ve 40 % příspěvků (tab. 52). Čtyři příspěvky tematizovaly problematiku fake news a dezinformací před evropskými volbami. Pátý příspěvek byl věnovaný výročí 15 let od vstupu do EU.

Tabulka č. 52: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 5)

	počet	v %
příspěvky tematizující problematiku EU	4	80 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	1	20 %
Celkem	5	100 %

Samotné agendě voleb do Evropského parlamentu se jako vedlejšímu tématu věnovalo 27 % příspěvků z celku všech odvysílaných relevantních materiálů (tab. 53).

Tabulka č. 53: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 15)

	počet	v %
volební agenda v pozici vedlejšího tématu příspěvku	4	27 %
mimovolební agenda	11	73 %
Celkem	15	100 %

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Newsroom vyhnul návodnému rámování EU, což odpovídá pravidlům zpravodajského žánru. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nebylo využito v žádném příspěvku.

3.1.9.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Newsroom referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.9.3 Reference o kandidujících subjektech

Newsroom referoval výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 54). Reference o dominantní vládním subjektu ANO zahrnují čtvrtinu všech užitých referencí, což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatný nízký počet referencí a z něho plynoucí malé rozdíly mezi pokrytím kandidujících subjektů, které se více méně okrajově týkalo speciálně mediálních témat (tab. 55). Nelze tak hovořit o porušení zákona, všechny užití reference tematizovaly mimoevropskou a mimovolební problematiku.

Tabulka č. 54: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 16)

	celkem	
	počet	v %
ANO	4	25 %
ODS	3	19 %
SPD	3	19 %
ČSSD	2	13 %
TOP 09	2	13 %
Piráti	1	6 %
KSČM	1	6 %
celkem	16	100 %

Tabulka č. 55: Obsahová struktura referencí (N = 16)

témata referencí	počet	v %
nominace kandidátů do Rady ČTK	6	38 %
nevhodné chování Vítězslava Jandáka ve sněmovně	2	13 %
napadení Dominika Feriho	2	13 %
nová kniha serveru Hlídacípes.org Obchodníci se strachem	2	13 %
zamítnutí žaloby Ivana Langera proti Českému rozhlasu	1	6 %
ocenění nejlepší novinářské práce loňska – rozhovor s Leo Luzarem	1	6 %
spekulace odborníků ohledně odkoupení TV Nova	1	6 %
téma nenávistných projevů na internetu	1	6 %
Celkem	16	100 %

Většina referencí měla neutrální hodnotící vyznění (75 %). Negativní valenci vůči subjektu, o kterém bylo referováno, vykazovalo 25 % příspěvků (tab. 56). Nízké frekvenční pokrytí, respektive difference při hodnocení kandidujících subjektů nezakládá možnost konstatovat porušení zákona. Negativní reference zahrnovaly kritiku chování poslance KSČM L. Luzara, radního V. Jandáka (ČSSD), stoupenců SPD za jejich nenávistné projevy na internetu a MF Dnes premiérem Andrejem Babišem.

Tabulka č. 56: Valence⁹ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 16)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO			1	25 %	3	75 %	4	100 %
ODS					3	100 %	3	100 %
SPD			1	33 %	2	67 %	3	100 %
ČSSD			1	50 %	1	50 %	2	100 %
TOP 09					2	100 %	2	100 %
Piráti					1	100 %	1	100 %
KSČM			1	100 %			1	100 %
celkem			4	25 %	12	75 %	16	100 %

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad Newsroom potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.1.9.4 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí

Žádný reprezentant kandidujícího subjektu nekomunikoval.

⁹ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.9.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Profesní, respektive rutinní nedostatky lze rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ informační nepřesnost

- Jonáš Syrovátka byl označen jako programový manažer místo správného zařazení programový ředitel (28. 4. 2019, 20:47).

b/ defavorizace

- V příspěvku věnovanému sporu mezi moderátorkou ČRo M. Bastlovou a L. Luzarem nebyl poskytnut kritizovanému poslanci KSČM prostor. Pokud se odmítl vyjádřit, mělo být toto odmítnutí zmíněno (5. 5. 2019, 27:39).

3.1.10 DW – Focus on Europe

DW je evropský magazín německé veřejnoprávní televize, který nabízí divákům pohled na kontinentální realitu. Stopáž magazínu nepřekračuje 30 minut. Do analýzy byly zařazeny tři speciální vydání pořadu s podtitulem Focus on Europe (Zaostřeno na Evropu) z 27. 4., 4. 5. a 18. 5. 2019.

Je třeba upozornit, že ač byl pořad zařazen do analýzy, ČT nemá vliv na konkrétní podobu pořadu a je tudíž sporné, zda ji lze sankcionovat za případné dílčí nedostatky pořadu. Odpovědnost nese ČT pouze za zařazení pořadu do vysílacího schématu.

3.1.10.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Agenda Evropské unie byla přítomna v každé ze tří analyzovaných relací a akcentovalo ji celkem 7 příspěvků (tab. 57).

Tabulka č. 57: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 7)

	počet	v %
příspěvek tematizoval volby do EP	2	29 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se EU	5	71 %
celkem	7	100 %

Analyzovaný pořad tematizoval:

- a/ situace před Evropskými volbami v Polsku, strategie stran v kampani,
- b/ předvolební strategie maďarské strany Fidesz,
- c/ problematika brexitu optikou obyvatel pohraničí Irska a Severního Irska,
- d/ vztah eurounijní sociální politiky k nezaměstnanosti mladých v Jižní Itálii,
- e/ vztah eurounijní migrační politiky k životu utečenců ve čtvrti Molenbeek,
- f/ vztah eurounijní bezpečnostní politiky k francouzsko-německé vojenské jednotce,
- g/ vztah eurounijní ekologické politiky k problematice znečištění moří.

Z pohledu žánru pořadu nelze považovat za porušení vyváženosti skutečnost, že se magazín nevyhýbal návodnému rámování EU. Podstatné je, že interpretační rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesly pouze dva proevropské a jeden protievropský příspěvek (tab. 58).

Tabulka č. 58: Rámcování Evropské unie v příspěvcích tematizujících problematiku EU (N = 7)

	počet	v %
výskyt proevropského rámce	2	29 %
výskyt protievropského rámce	1	14 %
bez interpretačních rámců	4	57 %
celkem	7	100 %

Uvedené tři rámce se týkaly:

a/ kritiky nezaměstnanosti v Itálii, která ukazuje, že EU nedodržela slib, že životy lidí zlepší.
„Hodně lidí si jich myslí, že za špatnou pracovní situaci v Itálii částečně může Evropská unie.“
„Nikdo už pořádně nevěří v Evropu, ani ve vlády, které nás přivedli k tomuto bodu. Mnoho mladých Italů vidí chyby, které je odrazují od unie a přinášejí jim jen rozčarování.“

b/ pozitivního hodnocení vzniku německo-francouzské brigády, která podporuje europeanismus.

c/ negativních dopadů brexitu, který poškodí Irsko, zvláště ekonomicky.

Vzhledem k tomu, že domácí kandidující subjekty nebyly v analyzovaných vydáních zmíněny, postrádá další analýza smysl, respektive data nelze vztáhnout k výzkumným otázkám.

3.1.11 Zpravodajské a publicistické pořady ČT: dílčí shrnutí

Agenda voleb do EP byla v Událostech, Událostech a komentářích, Devadesátce, Týdnu v politice, 168 hodinách, Reportérech ČT, DW – Focus on Europe a Newsroomu zastoupena s různou mírou intenzity. V Událostech a částečně v Událostech a komentářích byla volební agenda pokryta v takové intenzitě, že bylo možné posuzovat, zda vysílatel respektoval Vysílací zákon, resp. kritéria obsahové vyváženosti. V případě ostatních pořadů tomu tak nebylo, ale některé alespoň poskytovaly dostatečnou informaci o mimovolebním chování kandidujících subjektů (Devadesátka, Týden v politice). U ostatních pořadů byla z pohledu naplňování vysílacího zákona relevantní jen kvalitativní analýza mechanismů nastolování volební agendy.

Z kvantitativního hlediska je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu a přitahovaly oprávněně vyšší pozornost svou vyšší agendotvorností. Jinými slovy, časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Analyzované pořady tak naplnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele, přičemž respektovaly základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu zvláště vládních subjektů.

Výše popsanou absenci oslovení čtyř sněmovních subjektů (KSČM, TOP 09, STAN, KDU-ČSL) k (před)volební problematice v pořadu UK, lze považovat za dílčí pochybení, které bylo dáno především formátem pořadu, jenž musí primárně reagovat na aktuální kauzy. Byť byli představitelé uvedených subjektů do UK pozváni, do dramaturgie daných diskusí se již předvolební agenda nevměstnala.

Z hlediska kvalitativně analyzovaných kritérií nepřipisovaly analyzované pořady kandidujícím subjektům výraznější favorizační či defavorizační spin. Vyskytovaly se jen občasné formální dílčí nedostatky a méně závažná pochybení. Jednalo se o prezentaci informací bez uvedení jejich zdrojů, resp. nepřesné či chybějící nominace politiků. Nedomníváme se ovšem, že by některé z těchto pochybení mělo potenciál narušit objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

3.2 Diskusní pořady ČT

Diskusní pořady ČT člení analýza na standardní formáty s pravidelnou pozicí ve vysílacím schématu a pořady se speciální předvolební dramaturgií. Oba formáty charakterizuje řízená interakce mezi moderátorem a jeho respondenty. Analýze byly podrobeny (a) Interview ČT24 a Otázky VM, 15 let Česka v EU, evropská debata (b) pořady ČT s volební dramaturgií: Rozhovory se Spitzenkandidáty, předvolební debaty lídrů stran a hnutí kandidujících do Evropského parlamentu, Politické spektrum, Studio ČT 24 - rozhovory s kandidáty do evropských voleb.

3.2.1 Interview ČT24

Pořad Interview představuje pravidelný profilový podvečerní rozhovor s osobností. Pořad je vysílán každý všední den v 18:30 na ČT24 v cca třicetiminutové stopáži. Za zkoumané období od 26. 4. do 24. 5. 2019 byly pasáže relevantní z pohledu zadání analýzy přítomny ve všech 19 odvysílaných relacích.

Tabulka č. 59: Hosté v relevantních příspěvcích pořadu

datum vysílání	host
26. 4. 2019	Martin Jiránek, místopředseda hospodářského výboru PS
29. 4. 2019	Miroslav Kala, prezident Nejvyššího kontrolního úřadu
30. 4. 2019	Václav Klaus, bývalý prezident ČR
2. 5. 2019	Jana Černochová, předsedkyně sněmovního obranného výboru
3. 5. 2019	Danuše Nerudová, šéfka komise pro spravedlivé důchody, rektorka Mendelovy univerzity v Brně
6. 5. 2019	František Vrabel, datový analytik Semantic Visions
7. 5. 2019	Marta Nováková, bývalá ministryně průmyslu a obchodu
9. 5. 2019	Pavel Švagr, předseda Správy státních hmotných rezerv
10. 5. 2019	Miroslava Vostrá, předsedkyně sněmovního rozpočtového výboru
13. 5. 2019	Karel Havlíček, ministry průmyslu a obchodu, vicepremiér pro hospodářství
14. 5. 2019	Jaroslav Hanák, prezident Svazu průmyslu a dopravy
15. 5. 2019	Jakub Frydrych, ředitel Národní protidrogové centrály
16. 5. 2019	Pavel Zeman, nejvyšší státní zástupce
17. 5. 2019	Leoš Válka, šéf Centra současného umění DOX
20. 5. 2019	Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu
21. 5. 2019	Alena Schillerová, vicepremiérka, ministryně financí
22. 5. 2019	Martin Baxa, místopředseda strany
23. 5. 2019	Jiří Fajt, bývalý generální ředitel Národní galerie Praha
24. 5. 2019	Bořivoj Hnízdo, politolog, Metropolitní univerzita Praha

3.2.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní.

Eurounijní agenda byla přítomna v 8 z celku 19 analyzovaných relací Interview ČT24 (tab. 60) a nelze tak hovořit o silné eurounijní agendě, pokud vyjdeme z definice Brosiuse a Keppingera (1990).

Tabulka č. 60: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 27)

	počet	v %
unijní rámec	8	30 %
mimounijní rámec	19	70 %
celkem	27	100 %

V obsahové struktuře realizovaných rozhovorů dominovaly konverzační pasáže týkající se mimovolební agendy (85 %), v eurounijním rámci byla pozornost volební agendě minimální – pouze ve čtyřech konverzačních pasážích (tab. 61).

Tabulka č. 61: Tematická struktura konverzačních celků reflektujících EU, voleb do EP a kandidujících subjektů (N = 27)

	počet	v %
agenda voleb do EP, specifika situace před evropskými volbami, dezinformace na sociálních sítích	4	15 %
mimovolební agenda týkající se kandidujících subjektů či EU	23	85 %
celkem	27	100 %

Pozn.: zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní nebo vedlejší téma

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Interview ČT24 vyhnulo návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesla pouze jedna konverzační pasáž, která akcentovala protievropský rámec, jenž de facto nastolila dramaturgie pořadu pozváním deklarovaného euroskeptika Václava Klause. Ten akcentoval nedemokratičnost EU. Analýza pochopitelně nehodnotila respondenty, ale jen moderátorskou, případně dramaturgickou profesní praxi.

3.2.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Interview ČT24 referovalo o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.2.1.3 Reference o kandidujících subjektech

Analýzovaný pořad referoval výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 62), ale výhradně v mimovolebním kontextu. Reference o koaličních vládních stranách překročily více než dvě třetiny všech užitých referencí (78 %). Skutečně ale dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (55 %) což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti (zvláště zpravodajské hodnotě konfliktnosti) tohoto vládního subjektu, ale překračuje i jeho politickou sílu ve sněmovně.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí se dostalo vládě koaličním stranám, které opanovaly mimovolební agendu. Nelze tak hovořit o porušení zákona, jelikož počet referencí odrážel reálně dominantní podíl koaličních subjektů na vnitro/zahraničně politické agendě.

Tabulka č. 62: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 40)

	celkem	
	počet	v %
ANO	22	55 %
ČSSD	9	23 %
ODS	6	15 %
KSČM	2	5 %
Piráti	1	3 %
celkem	40	100 %

Více než polovina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (54 %). Negativní valenci nesla více než třetina referencí (36 %), (tab. 63).

Nejvyšší podíl negativních referencí o hnutí ANO odpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999).

V absolutních hodnotách byl největší počet referencí s negativním vyzněním adresován hnutí ANO (6), u kterého byly tematizovány skandály a některá rozhodnutí jeho ministrů, zvláště v oblasti státního rozpočtu a EET.

Nejvyšší podíl referencí s negativní valencí byl adresován ČSSD (56 %) a týkal se rezignace ministra kultury Staňka a také kritiky některých kroků současné vlády.

Vzhledem k celkově nízkému počtu referencí, a především vzhledem k pravidlům aktuálně publicistického formátu pořadu, nelze hovořit o porušení profesní objektivit. Pořad Interview musí reagovat na aktuálně probíhající události. Skutečnost, že se v aktuální politické agendě objevilo téma EET, rezignace ministra kultury Staňka, problematika státního rozpočtu, které se těsně dotýkaly politické aktivity dvou vládních stran, nutně musela vést moderátory ke kladení kritických dotazů, resp. k negativnímu referování o výše uvedených vládních stranách. Představa, že publicistický rozhovor, který tematizuje rezignaci ministra, která se odehrála v rámci volební kampaně a nepochybně poškodila obraz ČSSD, může ignorovat slabiny strategie dané strany, je z pohledu elementárních profesních pravidel, neudržitelná. Kdyby moderátoři postupovali tímto sociopoliticky sterilním a dekontextualizovaným způsobem, vystavovali by se oprávněné kritice za ignoraci relevantního úhlu pohledu, který se navíc týkal subjektu, na němž je oprávněně silný veřejný zájem. Totéž platí o typologicky *dlohodobé agendě* EET, která vyvolává dodnes silný odpor opozice, a především relevantní části malých podnikatelů. Publicistický rozhovor realizovaný ve formátu Interview se nemůže vyhýbat exponování kritických hlasů relevantní části veřejnosti, kterou v prvním uvedeném případě reprezentovali zvláště, ale ne výhradně, představitelé umělecké obce a v druhém případě podnikatelé. A je z pohledu metody publicistického rozhovoru nepředstavitelné, že by se mohl vyhnout kritické reflexi role obou vládních subjektů, které byly s jednou, resp. s druhou kauzou těsně spjaty. Jinými slovy, postup moderátorů byl rutinně korektní a respektoval žánrové i formátové požadavky pořadu.

Tabulka č. 63: Valence¹⁰ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 40)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	4	19 %	6	29 %	11	52 %	21	100 %
ČSSD			5	56 %	4	44 %	9	100 %
ODS			2	33 %	4	67 %	6	100 %
KSČM			1	50 %	1	50 %	2	100 %
Piráti					1	100 %	1	100 %
celkem	4	10 %	14	36 %	21	54 %	39	100 %

Analýzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl pořad Interview ČT24 potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.2.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že žádný z rozhovorů netematizoval volební kampaň do EP, ale pouze vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ hnutí ANO „vládní bonus“ subjektu. Nejvíce prostoru dostali představitelé hnutí ANO. Jako hlavní hosté pořadu byli pozváni tři politici a ve vedlejší roli byli v krátkých vstupech osloveni politici ANO pětkrát (tab. 64). Odstup ostatních

¹⁰ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

stran byl výrazný. Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem respondentům (2 h 38 s), „komunikovali“ představitelé hnutí ANO téměř 52 minut tj. 43 % dané stopáže (tab. 65). Vedle poměrově podprezentované ČSSD byla problematická zvláště ne přítomnost tří sněmovních stran (SPD, STAN, TOP 09). I zde lze použít odkaz na aktuálně publicistický formát pořadu, který musí reagovat na nejnovější společensko-politické události, pro které nemusí být politik vhodným respondentem. Jinými slovy, pro daný žánr a formát pořadu platí pravidlo „prioritu má téma“, respektive dramaturgie pořadu se nebude přizpůsobovat primárně tlaku proporcionální stranické reprezentace respondentů, ale tito budou vybíráni podle jejich tematické relevance.

Tabulka č. 64: Počet výskytů a celková stopáž politiků kandidujících stran

	hosté strany	ostatní mluvčí strany
ANO	Marta Nováková, Alena Schillerová, Karel Havlíček	Marie Benešová, Alena Schillerová (2x), Andrej Babiš (2x)
ODS	Jana Černochová, Martin Baxa	Jaroslav Kubera
Piráti	Martin Jiránek	Mikuláš Ferjenčík
KSČM	Miroslava Vostrá	
ČSSD		Jana Maláčová, Antonín Staněk (2x)

Tabulka č. 65: Počet výskytů a celková stopáž politiků kandidujících stran

	celkem				
	počet představitelů strany	celkový počet výskytu představitelů strany	stopáž hostů	stopáž ostatních	celková stopáž promluv představitelů strany
ANO	3	8	50 min 36 s	2 min 21 s	51 min 57 s
ODS	2	3	36 min 20 s	27 s	36 min 47 s
Piráti	1	2	12 min 28 s	36 s	13 min 4 s
KSČM	1	1	16 min 48 s	0 s	16 min 48 s
ČSSD		3		2 min 2 s	2 min 2 s
Celkem	7	17	1 h 56 min 12 s	5 min 26 s	2 h 38 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli nebyli přítomni lídři kandidátek a pouze jediný předseda strany (A. Babiš). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. ČT ale věnovala lídrům kandidátek samostatný pořad, který měl sice nepochybně nižší sledovanost, ale byli v něm osloveni všichni politici v dané pozici, pokud projevíli zájem. V tomto širším kontextu předvolebního vysílacího schématu nedošlo k porušení Vysílacího zákona.

K diskusi ale zůstává, zda je obhajitelné některé z relevantních politických sil odsunout do méně sledovaného pořadu. Skutečnost, že tak ČT činila na základě pravidel, která si sama stanovila, neznamená, že tato pravidla byla koncipována tak, aby respektovala vyváženou reprezentaci všech relevantních politických subjektů i z pohledu „ratingové váhy“ pořadu.

3.2.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Profesní, respektive rutinní nedostatky pořadu Interview ČT24 lze v nejobecnější rovině rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ Chybí odkaz na zdroj:

zdroj životopisu respondenta (17. 5. 2019, 2:07),
zdroj složení grantové komise (17. 5. 2019, 20:14),
zdroj informací o 5G sítích (2. 5. 2019, 7:00-7:14).

b/ Moderátor kladl návodné otázky, které podsouvaly „preferovanou odpověď“ a poškozovaly respondentku dříve, než mohla odpovědět. Jednalo se o rozhovor s bývalou ministryní průmyslu a obchodu Martou Novákovou. Ta ještě předtím, než skončila na pozici ministryně, absolvovala cestu do Číny v delegaci prezidenta republiky. Sugestivní dotazy byly kladeny v souvislosti s významem této cesty:

Moderátor: *„Co jste přivezli všechno?“*

Moderátor: *„A ty miliardové investice? Ty taky vezete?“*

(...)

Moderátor: *„Takže trochu pochybujete o tom, že nějaké miliardové investice...“*

Marta Nováková: *„Nevkládejte mi... nekládejte mi...“*

Moderátor: *„Ne, já se ptám.“*

Marta Nováková: *„Nenene, já nepochybuju, ale nebyl tu můj úkol. Já jsem prostě tam jela s jiným úkolem a ten jsem splnila.“*

Moderátor: *„A ty miliardové investice budou, tomu věříte?“*

Marta Nováková: *„Tak já předpokládám, tak jak byly ty dohody učiněny, že investice budou, a já nevím, proč se pořád všichni točí kolem miliardových investic, jako nás by měly také zajímat investice našich podnikatelů v Číně... ty jsou miliardové a jsou velmi úspěšné.“*

Moderátor: *„No, no třeba proto, že prezident republiky to opakovaně slibuje, když tady byl čínský prezident Si Ťin-pching, tak to mělo být 95 miliard jenom v tom roce a nic.“*

(...)

Moderátor: *„Omluvilo se Česko nějak, a mělo by se Česko omluvit, případně nějak zástupci Tchaj-wanu za to, že byl vyprovozen ze setkání investorů na Ministerstvu průmyslu a obchodu?“*

Marta Nováková: *„To je diplomatická záležitost, já jsem nikoho...“*

Moderátor: *„Ale i v diplomacii se dá omluvit, nebo ne?“*

(7. 5. 2019, 21:18).

3.2.2 Otázky Václava Moravce

Otázky Václava Moravce reprezentují formát společensko-politického diskuzního pořadu vysílaného každou neděli v 12:00 na ČT1 a ČT24 a od 13:05 pouze na ČT24. Pořad má přibližně dvouhodinovou stopáž.

Předmětem analýzy byla čtyři vydání pořadu 28. 4., 5. 5., 12. 5. a 19. 5. 2019. Analytickou jednotku jsme vymezili jako konverzační sekvenci - „příspěvek“, která má povahu tematicky oddělené části rozhovoru, jež vytváří významově relativně uzavřený celek, který mohl zahrnovat i více moderátorových otázek, pokud cílily na jedno téma. Celkově jsme identifikovali 28 konverzačních sekvencí relevantních z pohledu zadání analýzy. Byly přítomny ve všech diskuzích, kterých se zúčastnilo celkem 20 respondentů.

Tabulka č. 66: Hosté relevantních příspěvků pořadu Otázky Václava Moravce

datum vysílání	hosté pořadu
28. 4. 2019	Alexandra Udženija, první místopředsedkyně ODS Roman Onderka, první místopředseda ČSSD Marek Výborný, předseda KDU-ČSL
28. 4. 2019	Robert Pelikán, bývalý ministr spravedlnosti Kateřina Valachová, poslankyně, ČSSD Lukáš Kolařík, poslanec, Piráti Daniel Hůle, organizace Člověk v tísni
5. 5. 2019	Andrej Babiš, premiér Petr Fiala, předseda ODS
5. 5. 2019	Tomáš Nidetzký, viceguvernér České národní banky Michal Mejstřík, ekonom
12. 5. 2019	Ivana Bartoš, předseda Pirátů Jan Hamáček, předseda ČSSD, vicepremiér, ministr vnitra
19. 5. 2019	Jaroslav Faltýnek, první místopředseda ANO Radim Fiala, první místopředseda SPD Markéta Pekarová Adamová, první místopředsedkyně TOP 09
19. 5. 2019	Klára Dostálová, ministryně pro místní rozvoj za hnutí ANO Jan Farský, místopředseda STAN Jan Kasl, předseda České komory architektů Filip Dienstbier, soudce Nejvyššího správního soudu

3.2.2.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní.

Eurounijní rámec byl přítomen pouze v jedné konverzační sekvenci, stejně jako volební agenda (tab. 67). Jednalo se o diskuzi Andreje Babiše a Petra Fialy, ve které Andrej Babiš představil předvolební hesla hnutí ANO, rozdal účastníkům diskuze "volební kšiltovky Silné Česko" a Petr Fiala se vyjádřil k předvolební kampani ANO a ODS (5. 5. 2019, 9:20).

Tabulka č. 67: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 28)

	počet	v %
agenda voleb do EP představuje vedlejší téma příspěvku	1	4 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	27	96 %
celkem	28	100 %

Z pohledu zadání je podstatné, že se Otázky VM vyvarovaly návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nebylo možné zachytit v žádné konverzační sekvenci.

3.2.2.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak OVM referovaly o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.2.2.3 Reference o kandidujících subjektech

OVM referovaly výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 68). Reference o koaličních vládních stranách překročily polovinu všech užitých referencí (52 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (32 %), což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně. V tomto smyslu byla nadreprezentovaná pozice ČSSD. Ale i v jejím případě je třeba zohledňovat roli vládní, a tudíž agendotvornější strany.

Vzhledem k téměř nulovému pokrytí volební agendy (jediná konverzační sekvence) postrádá smysl komparovat pozici kandidujících subjektů. Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly, jako agendotvornější subjekty, mimovolební agendu. Z pohledu zadání tak nelze hovořit o porušení vyváženosti.

Tabulka č. 68: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 175)

	celkem	
	počet	v %
ANO	56	32 %
ČSSD	35	20 %
ODS	26	15 %
TOP 09	14	8 %
Piráti	13	7 %
SPD	11	6 %
KDU-ČSL	9	5 %
KSČM	8	5 %
STAN	3	2 %
celkem	175	100 %

Tematická struktura referencí o kandidujících subjektech (tab. 69) poskytuje vysvětlení, proč byly oba koaličně vládní subjekty zmiňovány častěji. Valná většina tematických referencí souvisela s vládní agendou.

Tabulka č. 69: Obsahová struktura referencí (N = 175)

témata referencí	počet	v %
diskuze Alexandry Udženija, Romana Onderky a Marka Výborného, proložená předtočeným rozhovorem s Mikulášem Minářem a dalšími televizními záznamy, o změnách a personální politice vlády Andreje Babiše, protivládních protestech, kauze Antonína Staňka, osobnosti Marie Benešové a politice vlády Andreje Babiše	15	9 %
diskuze Jaroslava Faltýnka, Radima Fialy a Markéty Pekarové Adamové o návrhu na zvýšení rodičovského příspěvku a návrzích na zvýšení některých daní	11	6 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o návrzích vládních stran na zdanění bank, hospodářské politice vlády a tématech souvisejících s politikou hnutí ANO a ODS	10	6 %
výsledky volebního modelu, který pro ČT zpracovává Kantar.cz + rozhovor s Pavlem Ranochou	9	5 %
diskuze Jaroslava Faltýnka, Radima Fialy a Markéty Pekarové Adamové o zavedení 3. a 4. vlny EET a přínosu EET pro státní rozpočet	9	5 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o změnách ve vládě Andreje Babiše, o výměně ministra spravedlnosti, demonstracích proti změnám v justici, osobnosti Marie Benešové, návrzích na změnu systému státních zastupitelství a dalších souvisejících tématech, proložená rozhovorem s Nejvyšším státním zástupcem Pavle Zemanem o počtu zastavených trestních řízení a archivními záznamy s vyjádřeními Marie Benešové a Pavla Blažka	8	5 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o zvýšení rodičovského příspěvku a sociální politice vlády, zdanění bank, přípravě státního rozpočtu a dalších souvisejících tématech – součástí příspěvku je i výsledek sociologického šetření Kantar CZ o názoru veřejnosti na zvýšení rodičovského příspěvku a komentář Pavla Ranochy	8	5 %
diskuze Jaroslava Faltýnka, Radima Fialy a Markéty Pekarové Adamové o rozpočtové strategii vlády a konvergenčním programu pro ČR	8	5 %
diskuze Jaroslava Faltýnka, Radima Fialy a Markéty Pekarové Adamové o cestě poslance KSČM Ondráčka na Donbas	8	5 %
úvodní příspěvek k tématům pořadu OVM	7	4 %
diskuze Roberta Pelikána, Kateřiny Valachové, Lukáše Kolaříka a Daniela Hůleho, proložená předtočeným rozhovorem s Tomášem Nidetzským a dalšími televizními záznamy, o boji s lichvou	7	4 %

témata referencí	počet	v %
a návrhu na zastřešování úrokových sazeb a o poslaneckých návrzích na změny v občanském a trestním zákoníku		
diskuze Roberta Pelikána, Kateřiny Valachové, Lukáše Kolaříka a Daniela Hůleho o problému dětských exekucí a návrzích na řešení formou změn insolvenčního zákona a změny občanského zákoníku	7	4 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o změnách ve vládě Andreje Babiše, výměně ministra dopravy, personální politice vlády a kauze ministra kultury Antonína Staňka	7	4 %
diskuze Jaroslava Faltýnka, Radima Fialy a Markéty Pekarové Adamové o přípravě státního rozpočtu a usnesení rozpočtového výboru PS, který vyzývá vládu k zastropování rozpočtových výdajů	7	4 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o rozpočtové politice vlády, schodku státního rozpočtu a zavedení digitální daně	6	3 %
diskuze Alexandry Udženija, Romana Onderky a Marka Výborného o cestě prezidenta Zemana do Číny, česko-čínských vztazích a zahraniční politice české vlády	5	3 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o vládních investicích a přípravě Národního investičního fondu, proložená archivními záznamy – vyjádřením ministryně pro místní rozvoj Dostálové k Národnímu investičnímu fondu	5	3 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o kauze ministra kultury Antonína Staňka, proložená televizními záznamy s vyjádřeními signatářů petice za Staňkovo odvolání a vyjádřením ministra Staňka ke svému případnému odvolání a výši rozpočtu ministerstva kultury	5	3 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti, demonstracích za nezávislost justice a souvisejících tématech, proložené televizním záznamem s vystoupením poslance Petra Dolínka na demonstraci za nezávislost justice	5	3 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o zavedení digitální daně a problému dvojí kvality potravin – součástí příspěvku je i výsledek sociologického šetření Kantar CZ o názoru veřejnosti na odliv dividend do zahraničí a komentář Pavla Ranochy	5	3 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o situaci na pražském magistrátu a sporech v nové koalici	5	3 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o daňové soustavě a zrušení superhrubé mzdy, proložená vyjádřením ministryně Schillerové o potřebě nového zákona o dani z příjmu – záznam vystoupení v OVM v r. 2018	4	2 %
diskuze Tomáše Nidetzkého a Michala Mejstříka o novele zákona o ČNB zpřísnujícím hypoteční podmínky a dalších tématech souvisejících s dostupností bydlení, proložená archivními nahrávkami s vyjádřeními politiků k tématům pořadu	4	2 %
diskuze Kláry Dostálové, Jana Farského, Jana Kasla a Filipa Dienstbiera o přípravě nového stavebního zákona a souvisejících tématech.	4	2 %
diskuze Ivana Bartoše a Jana Hamáčka o cestě Miloše Zemana do Číny, propagaci českých firem v zahraničí, problému s přesunem výroby letadel z Kunovic do Ruska a dalších souvisejících tématech	3	2 %
diskuze Andreje Babiše a Petra Fialy o cestě prezidenta Zemana do Číny, bezpečnostních otázkách pro ČR a EU související s firmou Huawei a opakovaném odmítnutí prezidenta Zemana jmenovat generálem šéfa BIS Koudelku	2	1 %
příspěvek o situaci na trhu práce; robotizaci a automatizaci výroby	1	1 %
celkem	175	100 %

Téměř polovina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (47 %). Negativní valenci neslo 35 % referencí. Za pozornost stojí zjištění, že nejvyšší podíl negativních referencí o ČSSD (tab. 70) neodpovídá zcela obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999), jelikož nejvíce referencí (i negativních i pozitivních) bylo adresováno hnutí ANO. Nejvíce byla negativně tematizována výměna na postu ministrů, zvláště instalace M. Benešové, plané sliby AB,

zvýšování daní, příprava státního rozpočtu. Nejvyšší podíl negativních referencí byl adresován ČSSD a tematizovaly „nezodpovědný návrh na zvýšení rodičovského příspěvku“, kritiku role ČSSD jako součásti vlády, odstoupení min. Staňka z ČSSD, návrh sektorové daně pro banky. Diskuze ale ve svém celku udržely základní reprezentační proporce, a nelze proto hovořit o porušení zákona, resp. vyváženosti.

Tabulka č. 70: Valence¹¹ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 175)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	11	20 %	21	38 %	24	43 %	56	100 %
ČSSD	4	11 %	15	43 %	16	46 %	35	100 %
ODS	5	19 %	8	31 %	13	50 %	26	100 %
TOP 09	4	29 %	5	36 %	5	36 %	14	100 %
Piráti	3	23 %	3	23 %	7	54 %	13	100 %
SPD	2	18 %	3	27 %	6	55 %	11	100 %
KDU-ČSL	1	11 %	3	33 %	5	56 %	9	100 %
KSČM			3	38 %	5	63 %	8	100 %
STAN	1	33 %			2	67 %	3	100 %
celkem	31	18 %	61	35 %	83	47 %	175	100 %

Analýzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohly OVM potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.2.2.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 83 minut) a ČSSD (více než 47 minut). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (3 h 49 min 14 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než dvě hodiny, tj. obsadili více než polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. OVM tak plnily povinnost zprostředkovat aktuální klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 71), přičemž minimálně tematizovaly předvolební agendu. V tomto smyslu nelze hovořit o porušení Vysílacího zákona, resp. vyváženosti.

¹¹ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Tabulka č. 71: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace

strana	celkem		
	jméno představitele	funkce/pozice	celková stopáž promluv
ANO	Andrej Babiš	předseda	38 min 43 s
ANO	Jaroslav Faltýnek	místopředseda	17 min 20 s
ANO	Klára Dostálová	poslankyně	18 min 14 s
ANO	Robert Pelikán	člen	9 min 34 s
ČSSD	Jan Hamáček	předseda	23 min 41 s
ČSSD	Roman Onderka	místopředseda	13 min 46 s
ČSSD	Kateřina Valachová	poslankyně	8 min 49 s
ODS	Petr Fiala	předseda	20 min 26 s
ODS	Alexandra Udženija	místopředsedkyně	7 min 43 s
Piráti	Ivan Bartoš	Předseda	28 min 24 s
STAN	Jan Farský	místopředseda	9 min 29 s
TOP 09	Markéta Pekarová Adamová	místopředsedkyně	11 min 58 s
KDU-ČSL	Marek Výborný	předseda	9 min 44 s
SPD	Radim Fiala	místopředseda	11 min 23 s
celkem			3 h 49 min 14 s

3.2.2.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Jednalo se o:

a/ defavorizaci formou ironie, sarkasmu, zesměšňování respondenta

Moderátor komentativním způsobem vyjadřoval své hodnocení situace na ministerstvu kultury (12. 5. 2019, 22:44).

Jan Hamáček: „*Já nechci ten resort ještě více rozkolísat...*“

Václav Moravec: „*To už snad ani nejde, pane předsedo!*“

3.2.3 15 let Česka v EU

ČT24 odvysílala 1. 5. 2019 třídílný speciál, který byl věnován 15. výročí vstupu České republiky do Evropské unie. Pořad přibližoval cestu České republiky do EU, osobní vzpomínky na události roku 2004, včetně popisu očekávání, bilancování a výzev. Každá ze tří částí pořadu měla třicetiminutovou stopáž. Analýza identifikovala celkem 11 relevantních příspěvků. První dva z nich představovaly úvodní shrnutí cesty ČR do EU a komentář Lukáše Dolanského z Bruselu o tamních oslavách výročí vstupu nových zemí. Ostatních 8 „příspěvků“¹² (reportáž, konverzační sekvence, moderátorovy otázky, repliky apod.) tvořily rozhovory, jejichž tematické shrnutí představuje následující tabulka 72. Poslední relevantní „příspěvek“ byl vytvořen jako výběr nejzajímavějších momentů a vyjádření z předchozích rozhovorů s hosty.

Strategie výběru hostů/respondentů akcentovala primárně expertní hledisko. Z aktivních politiků byl přítomen pouze A. Vondra v roli pamětníka, který ale v poslední kampani do EP kandidoval. Jakkoliv lze toto pozvání do pořadu považovat za věcně opodstatněné i vzhledem k Vondrově zkušenosti ministra zahraničí, nelze pominout, že tento exkluzivní prostor v horké fázi kampaně poskytla ČT24 jedinému kandidátovi a tím jej zvýhodnila.

Tabulka č. 72: Seznam hostů a témat rozhovorů v pořadu 15 let Česka v EU

host rozhovoru	témata rozhovoru
Eva Zamrazilová, hlavní ekonomka České bankovní asociace	ekonomické aspekty vstupu Česka do EU
Ivo Šlosarčík, Katedra evropských studií, FSV UK	role tzv. „nových států“ v EU, problémy projektu evropské integrace
Viktor Karlíček, předseda Evropského parlamentu mládeže	důvody skeptického pohledu mladých Čechů na EU, činnost Evropského parlamentu mládeže
Jiří Buriánek, generální tajemník Výboru regionů EU	osobní vzpomínky na vstup ČR do EU, role Výboru regionů ve strukturách EU
Věra Jourová, eurokomisařka pro spravedlnost	naplnění očekávání z období při vstupu ČR do EU, práce komisařky pro spravedlnost, důvody kritického pohledu Čechů na EU
Jaroslav Zajíček, velvyslanec, zástupce vedoucího stálého zastoupení ČR při EU	důležitost členství ČR v EU, proces vyjednávání vstupních podmínek, práce velvyslance při EU
Karel Kovanda, bývalý velvyslanec ČR při NATO, bývalý zástupce GŘ pro zahraniční vztahy u Evropské komise	srovnání vstupu ČR do EU a NATO, důvody narůstající skepse vůči EU doma i ve světě
Alexandr Vondra, diplomat, politik, ředitel transatlantických vztahů CEVRO Institutu	osobní vzpomínky na vstup ČR do EU, přínos členství z hlediska zahraničně-politických možností ČR, vzpomínky na přípravu a průběh českého předsednictví EU

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že daný pořad jednoznačně a opakovaně pracoval pouze s proevropským rámováním (tab. 73). Všechny užily proevropské rámování.

¹² Pod označení „příspěvek“ jsme zahrnovali reportáž, konverzační sekvenci, moderátorovu otázku, repliku apod.).

Tabulka č. 73: Rámcování Evropské unie v příspěvcích tematizujících problematiku EU (N = 11)

	počet	v %
výskyt proevropského rámce	9	82 %
výskyt protievropského rámce	0	0 %
bez interpretačních rámců	2	18 %
celkem	11	100

3.2.3.1 Reprezentace kandidujících subjektů a reference o kandidujících subjektech

Jak už jsme naznačili výše, kromě Alexandra Vondry, referoval pořad o roli Pavla Teličky, lídra kandidátky hnutí Hlas, a druhá reference zachycovala kritickou reakci Andreje Babiše (ANO) na slova místopředsedy Evropské komise Katainena.

Valence uvedených referencí byla neutrální a žádný z uvedených kandidátů nebyl rámován prostřednictvím ne/doporučující informace či interpretace.

3.2.3.2 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí

V pořadu vystoupil pouze jediný reprezentant subjektů kandidujících ve volbách do EP v roce 2019 Alexandr Vondra (ODS), který hovořil 5 minut 16 sekund, a jak jsme uvedli výše, jednalo se o zvýhodnění tohoto kandidáta v tom smyslu, že nikdo z ostatních kandidátů na europoslance nedostal prostor. A. Vondra mohl jako jediný manifestovat svou kompetenci bývalého ministra zahraničí a tím působit na potenciální voliče jako vhodný kandidát na poslance EP. Z pohledu Vysílacího zákona lze ale hovořit jen o dílčím pochybení na úrovni jednoho tematického, resp. nevolebního pořadu. Proto nelze konstatovat porušení Vysílacího zákona. V případě V. Jourové nešlo o kandidátku do EP a vystupovala z pozice eurokomisařky, tedy de facto úřednice a nelze tudíž její zařazení do vysílání chápat jako zvýhodnění hnutí ANO.

3.2.3.3 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Profesní, respektive rutinní nedostatky pořadu se týkaly profesně-rutinních postupů. Jednalo se především o:

a/ nebyl uveden informační zdroj:

- Moderátor neuvedl ani zdroj ani technické charakteristiky průzkumu, kterým argumentoval.

„Mimochodem, podle nedávného průzkumu zde zveřejněného si lidé pamatují negativní příběhy, jako je pomazánkové máslo nebo rum...“ (1. 5. 2019, 8:59).

- Moderátor při rozhovoru s Jaroslavem Zajíčkem uvádí zásadní ukazatel odmítání členství v EU, ale neuvádí zdroj této informace.

“Vy sám, to jste řekl, si nedovedete představit, že bychom se tady ne bavili jako součást EU, ale spousta lidí v ČR ano, někdy se odhadují ty počty až přes 50 %.” (1. 5. 2019, 24:13).

3.2.4 Rozhovory se Spitzenkandidáty

Speciální pořad Rozhovory se Spitzenkandidáty představil lídry evropských parlamentních frakcí před volbami do Evropského parlamentu. Česká televize nabídla možnost rozhovoru všem volebním lídrům nominovaným frakcemi Evropského parlamentu. Rozhovory, které vedl Lukáš Dolanský, byly odvysílány 11. 5., 12. 5., 18. 5. a 19. 5. ve 22 minutové stopáži.

Tabulka č. 74: Hosté relevantních relací pořadu dle data vysílání (N = 4)

datum vysílání	host pořadu/frakce v EP
11. 5. 2019	Franziska Kellerová (G/EFA)
12. 5. 2019	Jan Zahradil (ECR) (ODS)
18. 5. 2019	Margrethe Vestagerová (ALDE)
19. 5. 2019	Manfred Weber (EPP)

Zvolený formát rozhovorů sledoval primárně cíl představit lídry frakcí působících v EP, kteří nejsou české veřejnosti příliš známí. Nešlo tak o tzv. předvolební rozhovory, které mají poskytnout potenciálním voličům informace pro co nejkvalitovanější rozhodnutí komu dát hlas. Lukáš Dolanský proto vedl interview nekonfrontačním způsobem a snažil se zprostředkovat věcné informace o oslovených politicích. Struktura všech rozhovorů byla podobná. Moderátor adresoval hostům stejný nebo srovnatelný počet hlavních dotazů a v tomto smyslu k nim přistupoval vyváženě. Rozdíly v počtech vedlejších a doplňovacích dotazů vycházely z charakteru předchozích odpovědí respondentů (obsažnost a míra konkrétnosti odpovědi, relevance vzhledem k předchozímu dotazu). Nedošlo k de/favorizaci žádného z respondentů, ani kvantitativně ani za použití hodnotového rámování (tab. 75, 76). Svědčí o tom i struktura typů dotazů adresovaných respondentům. Převažovaly neutrální deskriptivně-zjišťovací otázky. Pouze v případě domácího europoslance a kandidáta J. Zahradila moderátor položil čtyři kritické dotazy (tab. 77), které vedly respondenta k vyjasnění jeho některých protichůdných postojů. Věcnou povahu vedení rozhovorů potvrzují i skutečnost, že všechny dotazy byly adresovány ad rem. V rozhovorech dominoval tematický rámec „hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta“ (tab. 78), a to ve vztahu ke všem respondentům. Z pohledu Vysílacího zákona tak posuzovaná strategie rozhovorů respektovala kritéria profesní žurnalistické objektivit.

Tabulka č. 75: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž (N = 94)

kandidát / frakce	stopáž debaty s účastí kandidáta	promluvy v odpovědích na dotazy moderátora		promluvy jako vlastní iniciativa mluvčích		celkový prostor věnovaný promluvám kandidáta	
		počet	stopáž	počet	stopáž	počet	stopáž
Jan Zahradil (ECR)	21 min 39 s	36	15 min 2 s			36	15 min 2 s
Franziska Kellerová (G/EFA)	21 min 39 s	20	17 min 21 s			20	17 min 21 s
Margrethe Vestagerová (ALDE)	21 min 11 s	20	15 min 26 s			20	15 min 26 s
Manfred Weber (EPP)	22 min 13 s	18	18 min 10 s			18	18 min 10 s
celkem		94	1 h 5 min 59 s			94	1 h 5 min 59 s

Tabulka č. 76: Typ dotazů¹³ (N = 94)

kandidát / volební strana	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňující dotaz	celkem
Jan Zahradil (ECR)	11	14	11	36
Franziska Kellerová (G/EFA)	9	8	3	20
Margrethe Vestagerová (ALDE)	8	12		20
Manfred Weber (EPP)	7	8	3	18
celkem	35	42	17	94

Tabulka č. 77: Valence dotazů (N = 94)

kandidát	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	celkem dotazů
Jan Zahradil	32		4	36
Franziska Kellerová	20			20
Margrethe Vestagerová	20			20
Manfred Weber	17		1	18
celkem	89		5	94

Tabulka č. 78: Tematické rámce dotazů¹⁴ (N = 77, pouze dotazy spadající do rámcování)

kandidát	počet dotazů v rámci	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program, cíle kandidáta/strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani
Jan Zahradil	25			76 %	8 %		16 %		
Margrethe Vestagerová	19	5 %		89 %	5 %				
Franziska Kellerová	17	12 %		88 %	6 %				
Manfred Weber	16	6 %	6 %	88 %					
celkem	77	5 %	1 %	84 %	5 %		5 %		

3.2.5 Kvalitativní analýza

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt závažných profesních chyb a moderátorských faulů. Identifikovány byly pouze dva sugestivní dotazy: První z nich v rozhovoru s Franziskou Kellerovou: „Není to třeba také záležitost toho, že se velice těžko tyto věci vysvětlují a vy jako poslankyně nemáte dojem, že by se Evropská unie měla lépe snažit vysvětlovat svou pozici a funkci vůči zemím, které jsou Euroskeptické?“ (11. 5. 2019, 6:41-6:59). Druhý sugestivní dotaz byl položen Janu Zahradilovi: „Se vším respektem, není ta vaše kandidatura spíš mířená do Prahy, to znamená být co nejdív vidět před těmi, před tou Pražskou, nebo před tou Českou částí voleb?“ (12. 5. 2019, 01:22-33). Nešlo ale o takové profesní pochybení moderátora, které by vedlo k narušení zásad žurnalistické objektivnosti a vyváženosti.

¹³ Typologie dotazů: HLAVNÍ DOTAZ zadává tematický rámec, VEDLEJŠÍ DOTAZ rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem a DOPLŇOVACÍ DOTAZ představuje výzvu k doplnění odpovědi.

¹⁴ Dotaz může spadat do více tematických rámců, součet řádkových četností tedy může být vyšší než 100 %.

3.3 Diskuzní pořady ČT se zaměřením na volby do EP

Česká televize v souladu se strategií odstupňované rovnosti, k níž se ve svých předvolebních materiálech opakovaně hlásí¹⁵, zvolila pro předvolební debaty před volbami do EP následující strategii: zástupce osmi nejrelevantnějších subjektů pozvala do dvou předvolebních debat v rámci pořadu 90' ČT 24. Ostatní kandidující subjekty se mohly zúčastnit čtyř debat v pořadu Politické spektrum speciál, vždy pro 7–8 hostů. Vedle toho se konala ještě závěrečná debata o vztahu národní a evropské politiky, v níž debatovali předsedové devíti stran zastoupených v Poslanecké sněmovně. V následujících kapitolách se uvedeným diskuzním formátům podrobněji věnujeme.

3.3.1 Předvolební debaty ČT

V této kapitole analyzujeme tři debaty České televize, konané před volbami do EP ve dnech 16. 5., 21. 5. a 23. 5. 2019. Prvních dvou debat moderovaných Martinem Řezníčkem se účastnili vždy čtyři hosté, jimiž byli lídři kandidátek do evropských voleb. K mechanismu výběru účastníků pomocí více kritérií se ČT poměrně podrobně vyjádřila ve svých pravidlech předvolebního vysílání¹⁶. V úvodu obou debat moderátor ovšem uvedl jako jediný výběrový klíč výsledky výzkumu volebního potenciálu, je tedy otázkou, zda popsání komplexní a obtížně operacionalizovatelná měřítka byla skutečně uplatněna. Otázky pokládali kromě moderátora i zahraniční zpravodajové ČT, každý z účastníků také mohl závěrem položit dotaz vybranému soupeři. Stopáž obou debat činila 90 minut. Vzhledem k analogickému charakteru obou těchto debat a jejich takřka identické stopáži je analyzujeme souhrnně.

Závěrečné debaty moderované Světlanou Witowskou se zúčastnili předsedové všech parlamentních stran (tab. 79). Pravidla předvolebního vysílání nejprve formulují jednoznačný výběrový klíč (přítomnost subjektu v Poslanecké sněmovně), který v dalším textu poněkud nejasně a rozporuplně podmiňují dalšími ukazateli¹⁷. Na začátku vysílání moderátorka pouze uvedla, že hosty jsou předsedové parlamentních stran. Dotazy opět kromě moderátorky pokládali i zahraniční zpravodajové České televize, stopáž debaty činila 120 minut.

¹⁵ Viz Pravidla předvolebního vysílání, kap. I. 6.

¹⁶ „Každá z těchto debat bude určena pro 4 hosty – zástupce politických stran, politických hnutí a koalicí. Klíčem ke zvaní těchto hostů jsou výsledky výzkumu volebního potenciálu, dále též váha kandidujících subjektů v hlavních orgánech zastupitelské demokracie, přičemž při posuzování se bere v úvahu tradice politické strany, hnutí nebo koalice, velikost členské základny, významnost zastoupení v některé z komor Parlamentu ČR. Pokud půjde o subjekt nový, ale podle výzkumů s mimořádně významnou nebo dynamicky se vyvíjející podporou, Česká televize vezme tuto skutečnost v úvahu.“ (Pravidla předvolebního vysílání České televize, kap. III. 5b).

¹⁷ „Česká televize odvysílá ... závěrečnou debatu s předsedy politických stran a politických hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Kritériem účasti v tomto pořadu bude nejen váha a významnost zastoupení v této komoře Parlamentu, ale i výsledky trackingového výzkumu Trendy Česka, který pro Českou televizi dlouhodobě realizuje výzkumná agentura Kantar CZ.“ (Pravidla předvolebního vysílání České televize, kap. III.5c)

Tabulka č. 79: Data vysílání debat, moderátoři a hosté

datum vysílání	stanice	moderátor/ka	hosté
16. 5. 2019	ČT24	Martin Řezníček	Ivan David (SPD)
			Kateřina Konečná (KSČM)
			Pavel Poc (ČSSD)
			Pavel Svoboda (KDU-ČSL)
21. 5. 2019	ČT24	Martin Řezníček	Dita Charanzová (ANO)
			Jan Zahradil (ODS)
			Jiří Pospíšil (STAN + TOP 09)
			Marcel Kolaja (Piráti)
23. 5. 2019	ČT1 + ČT24	Světlana Witowská	Andrej Babiš (ANO)
			Ivan Bartoš (Piráti)
			Petr Fiala (ODS)
			Vojtěch Filip (KSČM)
			Jan Hamáček (ČSSD)
			Jiří Pospíšil (TOP 09)
			Tomio Okamura (SPD)
			Vít Rakušan (STAN)
Marek Výborný (KDU-ČSL)			

Stopáž věnovaná představitelům politických stran, kteří se zúčastnili dvou úvodních předvolebních debat, se dost podstatně lišila – zatímco představitel KDU-ČSL na dotazy odpovídal přibližně 10 minut, zástupce ČSSD více než 23 minut (tab. 80). Jakkoliv jsou určité rozdíly ve stopáži promluv jednotlivých diskutujících vysvětlitelné celou řadou faktorů - mluvní styl a komunikační aktivita respondenta (mluvčí KDU-ČSL měl nejkratší průměrnou promluvu), byla za popsanou nízkou stopáží i ne zcela vyvážená moderace.

V závěrečné debatě takto výrazné rozdíly nenajdeme. Nejvíce prostoru zde získal zástupce hnutí ANO, což bylo dáno především jeho mluvním stylem, resp. nejednoznačnými odpověďmi, které si vynucovaly doplňující otázky.

Tabulka č. 80: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	kandidující strana / koalice	celková stopáž vysílání, jichž se strana zúčastnila	stopáž věnovaná promluvám zástupců strany	podíl promluv zástupců strany na celkové stopáži (%)
2 předvolební debaty	ČSSD	1 h 31 min 35 s	23 min 11 s	25 %
	ODS	1 h 31 min 22 s	21 min 10 s	23 %
	STAN + TOP 09	1 h 31 min 22 s	17 min 38 s	19 %
	SPD	1 h 31 min 35 s	17 min 33 s	19 %
	ANO	1 h 31 min 22 s	15 min 31 s	17 %
	KSČM	1 h 31 min 35 s	15 min 29 s	17 %
	Piráti	1 h 31 min 22 s	15 min 25 s	17 %
	KDU-ČSL	1 h 31 min 35 s	10 min 21 s	11 %
závěrečná debata	ANO	2 h 10 s	13 min 54 s	12 %
	Piráti	2 h 10 s	10 min 55 s	9 %
	SPD	2 h 10 s	10 min 48 s	9 %
	TOP 09	2 h 10 s	8 min 56 s	7 %

	kandidující strana / koalice	celková stopáž vysílání, jichž se strana zúčastnila	stopáž věnovaná promluvám zástupců strany	podíl promluv zástupců strany na celkové stopáži (%)
	ČSSD	2 h 10 s	8 min 55 s	7 %
	KSČM	2 h 10 s	8 min 11 s	7 %
	ODS	2 h 10 s	7 min 59 s	7 %
	STAN	2 h 10 s	7 min 43 s	6 %
	KDU-ČSL	2 h 10 s	7 min 1 s	6 %

Ve všech třech debatách jsme mezi hosty pozorovali rozdíly v počtu dotazů, které jim byly moderátorem pokládány (tab. 81). V debatách moderovaných Martinem Řezníčkem byl nejčastěji dotazován volební lídr SPD – obdržel dvojnásobek dotazů věnovaných ostatním stranám. Průměrná délka jeho promluv byla ovšem kratší než u ostatních hostů a v další části analýzy uvidíme, že šlo ve velké míře o doplňovací dotazy, kdy moderátor zjišťoval konkrétnější obrysy názorů mluvčího.

V debatě Světlany Witowské se opět projevila specifická pozice premiéra mezi ostatními hosty, tentokrát se odrazila ve výrazně větším počtu jemu adresovaných dotazů. Vedle nezpochybnitelné agendotvorné pozice předsedy vlády k vyššímu počtu dotazů přispíval i Babišův komunikační styl, kdy byla moderátorka vícekrát nucena vrátit se k nezodpovězenému dotazu. Počet dotazů adresovaný premiérovi byl ale o tolik vyšší, že nelze hovořit o zcela vyvážené pozornosti, kterou moderátorka věnovala všem respondentům.

Tabulka č. 81: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

	kandidující strana / koalice	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v debatě (%)	průměrná délka odpovědi
2 předvolební debaty	SPD	48	40 %	22 s
	ANO	28	26 %	33 s
	ODS	28	26 %	45 s
	Piráti	26	25 %	36 s
	KSČM	28	23 %	33 s
	STAN + TOP 09	24	23 %	44 s
	ČSSD	24	20 %	58 s
	KDU-ČSL	21	17 %	30 s
závěrečná debata	ANO	46	22 %	18 s
	SPD	28	14 %	23 s
	ČSSD	27	13 %	20 s
	Piráti	21	10 %	31 s
	TOP 09	19	9 %	28 s
	ODS	18	9 %	27 s
	KDU-ČSL	18	9 %	23 s
	KSČM	17	8 %	29 s
STAN	12	6 %	39 s	

Ve dvou předvolebních debatách jsme pozorovali rozdíly v typologii dotazů adresovaných jednotlivým hostům. Lišil se počet hlavních dotazů, rozdílná dynamika interakcí moderátora s jednotlivými hosty měla za následek i velké rozdíly vedlejších a doplňujících dotazů. Vedlejší dotazy byly typické hlavně pro ODS a KSČM, doplňovací dotazy pro SPD (tab. 82).

Závěrečná debata byla z tohoto pohledu vyváženější, podíl hlavních dotazů položených jednotlivým mluvčím varioval pouze mezi 10 – 12. I zde však pozorujeme rozdíly ve výskytu vedlejších a doplňovacích dotazů. Jejich výrazně větší zastoupení u hnutí ANO považujeme za důsledek již popsánoho komunikačního stylu lídra tohoto hnutí.

Tabulka č. 82: Typ dotazů

	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (v %)	vedlejší dotaz (v %)	doplňovací dotaz (v %)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
2 předvolební debaty	Piráti	65 %	31 %	4 %	17	8	1	26
	STAN + TOP 09	58 %	38 %	4 %	14	9	1	24
	ČSSD	54 %	33 %	13 %	13	8	3	24
	ANO	54 %	32 %	14 %	15	9	4	28
	KDU-ČSL	52 %	43 %	5 %	11	9	1	21
	ODS	46 %	54 %		13	15		28
	KSČM	36 %	46 %	18 %	10	13	5	28
	SPD	31 %	38 %	31 %	15	18	15	48
závěrečná debata	STAN	92 %		8 %	11		1	12
	KDU-ČSL	67 %		33 %	12		6	18
	KSČM	65 %		35 %	11		6	17
	ODS	61 %	11 %	28 %	11	2	5	18
	TOP 09	53 %	16 %	32 %	10	3	6	19
	Piráti	52 %	19 %	29 %	11	4	6	21
	ČSSD	44 %	26 %	30 %	12	7	8	27
	SPD	39 %	21 %	39 %	11	6	11	28
	ANO	24 %	46 %	30 %	11	21	14	46

Naprostá většina položených dotazů neměla favorizující ani defavorizující vyznění vůči hostům. Vstřícné dotazy se ve sledovaných debatách vůbec nevyskytly, kritické dotazy jsme zaznamenali v debatách se čtyřmi hosty (tab. 83). Směřovány byly především na zástupce ODS a hnutí ANO, s nimiž moderátor vedl spor o vhodném způsobu porovnávání ekonomické situace ČR a eurozóny.

Tabulka č. 83: Valence dotazů

	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
2 předvolební debaty	ANO	89 %		7 %	26		2	28
	SPD	98 %		2 %	47		1	48
	ODS	92 %		8 %	26		2	28
	KSČM	100 %			28			28
	Piráti	100 %			26			26
	ČSSD	100 %			24			24
	STAN + TOP 09	100 %			24			24
	KDU-ČSL	100 %			21			21
závěrečná debata	ANO	100 %			46			46
	ČSSD	100 %			27			27
	ODS	100 %			18			18
	Piráti	100 %			21			21
	TOP 09	100 %			19			19
	STAN	100 %			12			12
	SPD	100 %			28			28
	KDU-ČSL	100 %			18			18
	KSČM	100 %			17			17

Volba převládajícího tematického rámce dotazů byla ovlivněna typem voleb. Nejvíce otázek spadalo do rámce postoje hostů k EU – dotazy neměly hodnotící zabarvení, šlo o zjišťování postojů hostů k různým politikám nebo představitelům Evropské unie. Poměrně výrazně byl zastoupen i rámec stranických programů – ve dvou úvodních debatách u SPD a Pirátů, v závěrečné debatě u ODS a Pirátů (tab. 84).

Tabulka č. 84: Tematické rámce dotazů

	strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	hodnotové postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program a cíle strany	vztahy strany s ostatními stranami	strategie, chování strany v kampani	postoje k EU - neutrální vyznění	postoje k EU - expozice negativ	postoje k EU - expozice pozitiv	jiné téma
2 předvolební debaty	ANO	28			7 %	11 %			57 %	4 %		25 %
	ČSSD	24		4 %		4 %			42 %	17 %		38 %
	ODS	28		14 %		7 %			39 %	4 %	4 %	43 %
	Piráti	26		8 %		19 %			50 %	8 %		23 %
	STAN + TOP 09	24			4 %	4 %			46 %	8 %		42 %
	SPD	48		6 %		21 %	4 %		35 %		2 %	40 %

	strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	hodnotové postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program a cíle strany	vztahy strany s ostatními stranami	strategie, chování strany v kampani	postoje k EU - neutrální vyznění	postoje k EU - expozice negativ	postoje k EU - expozice pozitiv	jiné téma
	KDU-ČSL	21		14 %		10 %			48 %	10 %		29 %
	KSČM	28		4 %		14 %			18 %	7 %	4 %	57 %
závěrečná debata	ANO	46				9 %		7 %	26 %	7 %		61 %
	ČSSD	27			4 %	7 %		7 %	30 %	7 %		48 %
	ODS	18				28 %		11 %	39 %	11 %		17 %
	Piráti	21				24 %		5 %	38 %	14 %		29 %
	TOP 09	19	5 %	5 %		16 %			53 %	11 %		21 %
	STAN	12			8 %	17 %		17 %	58 %	17 %		
	SPD	28				7 %	7 %	7 %	32 %	4 %		54 %
	KDU-ČSL	18				17 %		11 %	44 %	11 %		22 %
	KSČM	17				12 %	6 %	6 %	41 %	18 %		29 %

3.3.1.1 Kvalitativní analýza

V rámci kvalitativní analýzy jsme u moderátorů neodhalili chyby či přešlapy, které by poukazovaly na narušení objektivního a vyváženého přístupu k jednotlivým účastníkům diskuzí.

3.3.2 Politické spektrum

Ve sledovaném období bylo v rámci tohoto pořadu, který se obvykle věnuje menším a mimoparlamentním politickým stranám, vysíláno šest diskuzí ve dvou odlišných formátech. Dvě vysílání (z 27. 4. a 18. 5. 2019) měla podobu diskuze moderátora se třemi představiteli menších politických stran na aktuální politická témata se stopáží okolo 25 minut. Druhým formátem bylo „Politické spektrum speciál“ – diskuze moderátora se 7 – 8 představiteli politických stran, kteří se neúčastnili debat v rámci pořadu 90' ČT24¹⁸. Stopáž mírně přesahovala 50 minut, u debat s menším počtem hostů nebyla krácena. Do tohoto formátu spadala zbylá 4 vysílání pořadu. Všechny šest diskuzí moderoval Bohumil Klepetko (tab. 85).

Tabulka č. 85: Data vysílání pořadu, hosté a zúčastněné strany

formát vysílání	datum vysílání	jméno hosta	politická strana
standardní debaty	27. 4. 2019	Buzek Boleslav	Radostné Česko
		Klusáček Michal	Česká strana národně sociální
		Korytář Jan	Hnutí Změna
	18. 5. 2019	Nečas Lubomír	Strana práv občanů
		Šimkanič Michal	Česká pravice
		Stach Dalibor	Doktoři za uzdravení společnosti
Politické spektrum speciál	4. 5. 2019	Domlátil Jiří	Klub angažovaných nestraníků
		Dubanič Jan	CESTA
		Fleischer Karel	SPRRSČ M. Sládka
		Gorol Štefan	Romská dem. strana
		Král Jaroslav	Národní socialisté
		Kyjovský Jiří	EU TROLL - ANO, vytrollíme europarlament
		Matějka František	SNČR
		Vandas Tomáš	DSSS+NF
	5. 5. 2019 ¹⁹	Bartoš Adam Benjamin	Rozumní+ND
		Cibulka Petr	Volte Pravý Blok
		Holoubek Ivan	Vědci pro ČR
		Klusáček Michal	ČSNS+PatriotiČR
		Kňava Radek	PROČ
		Kotora Tomáš	PRO Zdraví
		Kováč Petr	JSI PRO?
		Žampach Petr	NE-VOLIM CZ
	11. 5. 2019 ²⁰	Černoهورský Jiří	Aliance národních sil
		Konečný Daniel	TVŮJ KANDIDÁT
		Pajonk Tomáš	Svobodní+RČ
		Rath David	Česká Suverenita
		Ševčík Vladan	Moravské zemské hnutí
		Šrámek Pavel	Agrární demokratická strana
		Telička Pavel	Hlas
	12. 5. 2019	Bašta Jaroslav	Bezpečnost, odpovědnost, solidarita

¹⁸ Česká televize se v tomto bodě poněkud odchýlila od svých Pravidel předvolebního vysílání, kde je v článku III.5g uvedeno, že jednotlivých debat se zúčastní nejvýše 7 hostů.

¹⁹ Ivan Holoubek z uskupení Vědci pro ČR nebyl fyzicky přítomen ve studiu, účastnil se prostřednictvím telemostu.

²⁰ Hnutí Moravané podle sdělení moderátora nevyužilo možnost účasti v pořadu.

		Buliř Matouř	NÁRODOVCI
		Bychlová Andrea	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT
		Poláček Pavel	KONZERVATIVNÍ ALTERNATIVA
		Samková Klára	APAČI 2017
		Štětina Jaromír	Evropa společně
		Valihrach Josef	Soukromníci+NEZ

Při analýze kvantitativní reprezentace kandidujících subjektů v pořadu Politické spektrum se zaměříme především na ty diskuze, které spadaly do formátu Předvolební spektrum speciál. Tento formát byl totiž prezentován jako příležitost pro prezentaci názorů menších kandidujících subjektů v předvolebním období. Sledovanými indikátory budou podíly promluv zástupců stran a hnutí na celkové stopáži jednotlivých diskuzí a podíly z celkového počtu dotazů, které byly hostům adresovány. Vzhledem k velmi malému počtu otázek u některých diskutujících by detailní analýza typologie dotazů, jejich valence a zaměření neposkytla hodnověrné výsledky.

Jak ukazují dvě následující tabulky (86, 87), podíl promluv jednotlivých hostů na celkové stopáži pořadů i počet dotazů, které jim byly adresovány, se dost výrazně lišil. Bližší pohled na jednotlivé diskuze ukazuje, že uvedené rozdíly nemusí nutně znamenat narušení vyváženého přístupu moderátora k hostům pořadu, ale jsou spíše důsledkem zvoleného formátu. Setkávají se zde totiž osobnosti s velmi odlišnými komunikačními dovednostmi, mediální průpravou a mluvním stylem. Někteří účastníci hovořili pouze na přímé vyzvání moderátora a do diskuze se jinak nezapojovali. U některých hostů zase nebylo zřejmé, zda je jejich kandidatura do EP vážně míněným krokem, anebo jde o snahu prezentovat veřejně své – občas poněkud nekonvenční – názory. Diskutující také nezdědka neodpovídali na moderátorem položenou otázku nebo její význam posunuli.

Nedomníváme se tedy, že uvedené disproporce by měly být interpretovány jako narušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Tabulka č. 86: Stopáž promluv kandidujících subjektů a celková stopáž

	datum vysílání	kandidující strana / koalice	celková stopáž vysílání, jichž se strana zúčastnila	stopáž věnovaná promluvám zástupců strany	podíl promluv zást. strany na celk. stopáži (%)
standardní debaty	27. 4. 2019	Česká strana národně sociální	25 min 22 s	5 min 57 s	23 %
		Hnutí Změna		5 min 5 s	20 %
		Radostné Česko		5 min 8 s	20 %
	18. 5. 2019	Česká pravice	26 min 1 s	8 min 43 s	34 %
		Doktoři za uzdravení společnosti		4 min 11 s	16 %
		Strana práv občanů		4 min 43 s	18 %
Politické spektrum	4. 5. 2019	EU TROLL - ANO, vytrollíme europarlament	25 min 43 s	2 min 16 s	4 %
		SNČR		7 min 39 s	14 %
		CESTA		2 min 32 s	5 %
		DSSS+NF		5 min 32 s	10 %

		SPRRSČ M. Sládka	25 min 20 s	6 min 37 s	12 %	
		Klub angažovaných nestraníků		5 min 52 s	11 %	
		Romská dem. strana		3 min 41 s	7 %	
		Národní socialisté		5 min 47 s	11 %	
	5. 5. 2019	Vědci pro ČR		3 min 33 s	7 %	
	Rozumní+ND	8 min 14 s		16 %		
	PRO Zdraví	3 min 57 s		8 %		
	Volte Pravý Blok	6 min 28 s		12 %		
	PROČ	3 min 30 s		7 %		
	NE-VOLIM CZ	2 min 58 s		6 %		
	ČSNS+Patrioti ČR	4 min 59 s		10 %		
	JSI PRO?	4 min 58 s		9 %		
	11. 5. 2019	Hlas		54 min 28 s	8 min 55 s	16 %
	Svobodní+RČ	5 min 7 s			9 %	
	Agrární demokratická strana	6 min 7 s			11 %	
	Moravské zemské hnutí	5 min 56 s			11 %	
	Česká Suverenita	10 min 21 s			19 %	
	Aliance národních sil	4 min 54 s			9 %	
	TVŮJ KANDIDÁT	3 min 8 s			6 %	
	12. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT		25 min 28 s	2 min 30 s	5 %
	Evropa společně	4 min 11 s			8 %	
	APAČI 2017	9 min 4 s			17 %	
	Soukromníci+NEZ	4 min 48 s			9 %	
Bezpečnost, odpovědnost, solidarita	7 min 59 s	15 %				
NÁRODOVCI	4 min 30 s	9 %				
KONZERVATIVNÍ ALTERNATIVA	7 min 52 s	15 %				

Tabulka č. 87: Počet dotazů adresovaných kandidátům a průměrná délka odpovědi

datum vysílání		kandidující strana / koalice	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů (%)	průměrná délka odpovědi (s)
standardní debaty	27. 4. 2019	Česká strana národně sociální	17	41 %	21 s
		Radostné Česko	16	38 %	19 s
		Hnutí Změna	9	21 %	34 s
	18. 5. 2019	Česká pravice	14	36 %	37 s
		Doktoři za uzdravení společnosti	13	33 %	19 s
		Strana práv občanů	12	31 %	24 s
Politické spektrum	4. 5. 2019	SNČR	16	22 %	29 s
		Klub angažovaných nestraníků	10	14 %	35 s
		Romská dem. strana	10	14 %	22 s
		DSSS+NF	8	11 %	42 s
		SPRRSČ M. Sládka	8	11 %	50 s

	Národní socialisté	8	11 %	43 s
	EU TROLL - ANO, vytrollíme europarlament	7	10 %	19 s
	CESTA	7	10 %	22 s
5. 5. 2019	Volte Pravý Blok	17	20 %	23 s
	Rozumní+ND	16	19 %	31 s
	PRO Zdraví	10	12 %	24 s
	ČSNS+PatriotiČR	10	12 %	30 s
	PROČ	9	11 %	23 s
	NE-VOLIM CZ	9	11 %	20 s
	JSI PRO?	8	9 %	37 s
	Vědci pro ČR	7	8 %	30 s
11. 5. 2019	Česká Suverenita	13	22 %	48 s
	Hlas	11	19 %	49 s
	Svobodní+RČ	9	15 %	34 s
	Aliance národních sil	9	15 %	33 s
	Agrární demokratická strana	7	12 %	52 s
	Moravské zemské hnutí	6	10 %	59 s
	TVŮJ KANDIDÁT	4	7 %	47 s
12. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	11	15 %	14 s
	APAČI 2017	13	18 %	42 s
	KONZERVATIVNÍ ALTERNATIVA	13	18 %	36 s
	Evropa společně	11	15 %	23 s
	Bezpečnost, odpovědnost, solidarita	11	15 %	44 s
	NÁRODOVCI	10	14 %	27 s
	Soukromníci+NEZ	5	7 %	58 s

3.3.2.1 Kvalitativní analýza

Kvalitativní analýza v pořadu Politické spektrum odhalila pouze méně významná pochybení, která neznamenaají narušení objektivního a vyváženého přístupu k hostům jednotlivých pořadů.

Ve vysílání ze 4. 5. 2019 moderátor posouvá vyznění odpovědi hosta tak, že vzniká dojem, že daný subjekt kandiduje pouze kvůli vysokým platům v EP: „*To je ten důvod, proč kandidujete, abyste si tam zasloužili ty, jak říkáte, obrovské platy?*“ (10:38).

V debatě z 5. 5. 2019 moderátor zformuloval dotaz, který ani po zařazení do kontextu diskuze nedával věcný smysl: „*Pane Kováči, téma českých europoslanců v závěru funkčního období, které se dostalo, tedy v závěru funkčního období na plénum Evropského parlamentu. Jak byste ho uchopili Vy?*“ (18:06).

V debatě z 12. 5. 2019 Klára Samková opravila věcnou nepřesnost moderátora, když na jeho slova, že diskutující reprezentují subjekty nepřítomné v českém parlamentu, reagovala námitkou, že na kandidátce Alternativy pro Českou republiku jsou dva poslanci PČR (4:25).

Považujeme za sporné, zda má moderátor ponechat slovo mluvčímu, který zcela zjevně rezignoval na věcnou diskuzi a posouval debatu směrem k formátu zábavného pořadu (viz např. promluva Daniela Konečného z hnutí Tujka, 11. 5. 2019, 33:01 a dále).

3.3.3 Evropská debata

Dne 23. 5. 2019 Česká televize na programu ČT 24 odvysílala debatu šesti kandidátů na post šéfa Evropské komise, kteří zastupovali různé frakce přítomné v Evropském parlamentu. Debata byla živě vysílána z budovy Evropského parlamentu v Bruselu a přenášena členskými stanicemi sítě Eurovize. V České televizi byly dotazy dvojice moderátorů i odpovědi hostů simultánně tlumočeny do češtiny. Stopáž debaty činila 90 minut.

Hosté byli představeni zemí původu a členstvím ve frakci, Manfred Weber byl rovněž představen jako „spitzenkandidát“. Do debaty mohli prostřednictvím sociálních sítí zasahovat diváci, hosté mohli v určité míře reagovat na sebe navzájem. Jména hostů a jejich politickou příslušnost shrnuje následující tabulka 88.

Tabulka č. 88: Hosté debaty a jejich politická příslušnost

jméno	politická příslušnost
Nico Cué	frakce GUE/NGL, Strana evropské levice
Franziska Kellerová	frakce Greens/EFA, členka Bündnis 90/ Die Grünen
Frans Timmermans	frakce PES, člen PvdA, místopředseda EK
Margrethe Vestagerová	frakce ALDE, Radikální liberální strana
Manfred Weber	frakce EPP, člen CSU, německý europoslanec
Jan Zahradil	frakce ECR, člen ODS, český europoslanec

Podíl promluv zástupců jednotlivých frakcí na celkové stopáži pořadu byl vyrovnaný, pohyboval se mezi 10 – 13 %. Ani počty dotazů položených jednotlivým diskutujícím se příliš nelišily, šlo o 11 až 15 otázek (tab. 89, 90).

Tabulka č. 89: Stopáž promluv zástupců kandidujících frakcí a celková stopáž

kandidující frakce	celková stopáž vysílání	stopáž věnovaná promluvám zástupců frakce	podíl promluv zástupců frakce na celkové stopáži (%)
Manfred Weber, frakce EPP	1 h 30 min 22 s	11 min 31 s	13 %
Nico Cué, frakce GUE/NGL	1 h 30 min 22 s	10 min 38 s	12 %
Frans Timmermans, frakce PES	1 h 30 min 22 s	10 min 23 s	11 %
Jan Zahradil, frakce ECR	1 h 30 min 22 s	9 min 50 s	11 %
Franziska Kellerová, frakce Greens/EFA	1 h 30 min 22 s	9 min 26 s	10 %
Margrethe Vestagerová, frakce ALDE	1 h 30 min 22 s	9 min 2 s	10 %

Tabulka č. 90: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

kandidující strana / koalice	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v debatě (%)	průměrná délka odpovědi
Manfred Weber, frakce EPP	15	21 %	46
Frans Timmermans, frakce PES	14	19 %	45
Nico Cué, frakce GUE/NGL	11	15 %	58
Franziska Kellerová, frakce Greens/EFA	11	15 %	51
Margrethe Vestagerová, frakce ALDE	11	15 %	49
Jan Zahradil, frakce ECR	11	15 %	54

Korektní, vyváženou moderaci dokládá i analýza typů, valence a zacílení dotazů položených jednotlivým hostům (tab. 91). Všichni diskutující obdrželi shodně 8 hlavních dotazů, v počtech vedlejších a doplňovacích dotazů nevidíme výraznější rozdíly. Z hlediska valence lze konstatovat, že všechny otázky měly neutrální hodnotící vyznění, vstřícné ani kritické dotazy se nevyskytovaly. Neidentifikovali jsme ani dotazy se zaměřením „ad hominem“, které by zpochybňovaly osobnost a integritu některého z hostů.

Tabulka č. 91: Typ dotazů

kandidující frakce	hlavní dotaz (v %)	vedlejší dotaz (v %)	doplňovací dotaz (v %)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Nico Cué, frakce GUE/NGL	80 %		20 %	8		2	10
Franziska Kellerová, frakce Greens/EFA	80 %		20 %	8		2	10
Frans Timmermans, frakce PES	67 %	8 %	25 %	8	1	3	12
Margrethe Vestagerová, frakce ALDE	73 %		27 %	8		3	11
Manfred Weber, frakce EPP	62 %		38 %	8		5	13
Jan Zahradil, frakce ECR	80 %		20 %	8		2	10

Charakter debaty dobře osvětluje následující tabulka 92, která mapuje tematické rámce, uplatněné při kladení moderátorských dotazů. Nadpoloviční většina otázek spadala do rámce hodnotových, ideových a politických postojů kandidátů. Všichni hosté byli vyzváni k vyjádření svých názorů na aktuální problémy Evropy, tak jak byly definovány dramaturgií diskuze – migraci, nezaměstnanost mládeže, klimatickou změnu, problematiku daňových rájů, vztahy s USA a Čínou a nárůst euroskepticismu. Vzhledem k absenci dotazů z ostatních rámců je zjevné, že diskutující nebyli konfrontováni se svými minulými výroky a politickými postoji, nebyla nastolena otázka jejich odborné kompetence nebo morální integrity, strategií ve volební kampani a podobně.

Poměrně velký podíl dotazů se vymyká naší typologii a spadá do kategorie „jiné“. Šlo o úvodní a závěrečné slovo hostů a jejich vzájemné reakce a doplnění během debaty.

Tabulka č. 92: Tematické rámce dotazů

	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnost kandidáta, morální integrita	hodnotové postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program a cíle strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	postoje k EU - neutrální vyznění	postoje k EU - expozice negativ	postoje k EU - expozice pozitiv	jiné téma
Nico Cué, frakce GUE/NGL	11			55 %									45 %
Franziska Kellerová, frakce Greens/EFA	11			55 %									45 %
Frans Timmermans, frakce PES	14			57 %									43 %
Margrethe Vestagerová, frakce ALDE	11			64 %									36 %
Manfred Weber, frakce EPP	15			40 %									60 %
Jan Zahradil, frakce ECR	11			55 %									45 %

Česká televize v případě tohoto pořadu nenesla odpovědnost ani za výběr hostů, ani za organizaci a průběh diskuze. Zařazení takovéto debaty během volební kampaně přesto považujeme za prospěšné, připomíná českým voličům celoevropský rozměr blížících se voleb a přibližuje optiku frakcí Evropského parlamentu, která jinak nebyla v české předvolební kampani příliš akcentována.

3.3.3.1 Kvalitativní analýza

Podobně jako výše uvedené kvantitativní indikátory, ani kvalitativní analýza neodhalila žádná výraznější profesní pochybení moderátorů nebo narušení zásad objektivitu a vyváženosti. Diskuze byla vedena korektně, bez favorizujících nebo defavorizujících tendencí či jiných problémů.

3.3.4 Studio ČT 24: rozhovory s kandidáty do evropských voleb

Stanice ČT24 odvysílala v období od 29. 4. do 10. 5. 2019 každý pracovní den individuální rozhovory s lídry nebo kandidáty do Evropského parlamentu. Nabídku účasti ve vysílání využilo všech 39 kandidujících subjektů. Rozhovory proběhly v pořadí podle volebních čísel stran (tab. 93) a vedlo je osm moderátorů – Daniel Takáč (13 rozhovorů), Tomáš Drahoňovský (9), Barbora Kroužková (6), Tereza Kručinská (5), Roman Fojta (2), Mariana Kopecká (2), Jiří Václavek (1) a Petra Tuháčková (1). Stopáž rozhovoru se pohybovala mezi 8-11 minutami.

Tabulka č. 93: Data vysílání rozhovorů a zúčastněné strany

datum	kandidující subjekt	Mluvčí	moderátor/ka
29. 4. 2019	SNČR	František Matějka	Daniel Takáč
	CESTA	Jan Dubanič	Jiří Václavek
	KAN	Jiří Domlátil	Daniel Takáč
	Národní socialisté	Ivan Štercl	Daniel Takáč
	JSI PRO?	Kováč Petr	Daniel Takáč
30. 4. 2019	ČSSD	Pavel Poc	Barbora Kroužková
	DSSS+NF	Tomáš Vandas	Barbora Kroužková
	RDS	Miroslav Tanczoš	Daniel Takáč
2. 5. 2019	KSČM	Kateřina Konečná	Daniel Takáč
	Rozumní+ND	Adam Benjamin Bartoš	Daniel Takáč
	Pravý blok	Petr Cibulka	Tomáš Drahoňovský
	SPRRSČ M. Sládka	Tomáš Franěk	Daniel Takáč
	NE-VOLIM CZ	Josef Zahradník	Daniel Takáč
3. 5. 2019	ODS	Jan Zahradil	Tomáš Drahoňovský
	Vědci pro ČR	Ivan Holoubek	Daniel Takáč
	PRO Zdraví	Tran Van Sang	Daniel Takáč
	MZH	Vladan Ševčík	Daniel Takáč
	ČSNS+Patrioti ČR	Jiří Vítek	Daniel Takáč
6. 5. 2019	Hlas	Pavel Telička	Roman Fojta
	Svobodní+RČ	Vít Jedlička	Tomáš Drahoňovský
	PROČ	Radek Kňava	Roman Fojta
	ČS	David Rath	Tomáš Drahoňovský
	TUJKA	Daniel Konečný	Tomáš Drahoňovský
7. 5. 2019	ANO	Dita Charanzová	Tomáš Drahoňovský
	Piráti	Marcel Kolaja	Tomáš Drahoňovský
	Koalice STAN+TOP	Stanislav Polčák	Mariana Kopecká
	SPD	Ivan David	Tomáš Drahoňovský
	ADS	Pavel Šrámek	Tomáš Drahoňovský
	ANS	Jiří Černohorský	Mariana Kopecká
9. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	Andrea Bichlová	Petra Tuháčková
	Soukromníci+NEZ	Josef Valihrach	Tereza Kručinská
	Moravané	Tomáš Ingr	Tereza Kručinská
	BOS	Jaroslav Bašta	Tereza Kručinská
	NÁRODOVCI	Matouš Bulíř	Tereza Kručinská
10. 5. 2019	KDU-ČSL	Pavel Svoboda	Tereza Kručinská
	EU TROLL	Lucie Schejbalová	Barbora Kroužková
	ESO	Jaromír Štětina	Barbora Kroužková
	APAČI 2017	Klára Alžběta Samková	Barbora Kroužková
	KOAL	Pavel Poláček	Barbora Kroužková

Rozhovory měly podobnou dramaturgii. Kromě programových otázek moderátoři vybírali dotazy z předem určených tematických okruhů: (a) na co by se kandidáti v případě zvolení chtěli v Evropském parlamentu zaměřit, (b) do jaké parlamentní frakce chtějí vstoupit, (c) názor na podobu brexitu, (d) referendum o vystoupení ČR z Evropské unie, (e) prodloužení protiruských sankcí, (f) společnou ochranu hranic EU, (g) obsah dohody o strategickém partnerství mezi EU a Čínou (h) řešení problému dvojí kvality potravin.

Jak ilustrují tabulky 94, 95 jednotliví mluvčí obdrželi srovnatelný prostor pro vyjádření. Z hlediska počtu a základní struktury dotazů sice pozorujeme rozdíly, tyto však považujeme za výraz odlišné dynamiky jednotlivých rozhovorů, dané jak odlišným moderátorským stylem, tak i komunikačním stylem a povahou odpovědí samotných mluvčích. Nepovažujeme je ale za důsledek záměrně odlišného, defavorizujícího přístupu moderátorů. Vysoký počet dotazů adresovaný představitelům EU-troll či NE-VOLIM CZ je dán velmi úspornou komunikací představitelů těchto subjektů při zodpovídání dotazů a snahou moderátorů respondenty „rozmluvit“ či získat detailnější odpovědi.

Tabulka č. 94: Celková stopáž, stopáž promluv kandidátů, počet dotazů a průměrná délka odpovědí

datum	kandidující subjekt	celková stopáž rozhovoru	stopáž promluv kandidáta	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
29. 4. 2019	SNČR	8 min 5 s	5 min 49 s	20	17 s
	CESTA	9 min 20 s	5 min 32 s	21	16 s
	KAN	9 min 9 s	5 min 57 s	17	21 s
	Národní socialisté	10 min 23 s	7 min 20 s	29	15 s
	JSI PRO?	8 min 33 s	6 min 47 s	24	17 s
30. 4. 2019	ČSSD	10 min 17 s	6 min 48 s	16	26 s
	DSSS+NF	9 min 28 s	6 min 5 s	12	30 s
	RDS	8 min 11 s	5 min 7 s	25	12 s
2. 5. 2019	KSČM	9 min 7 s	6 min 13 s	16	23 s
	Rozumní+ND	9 min 13 s	6 min 8 s	24	15 s
	Pravý blok	7 min 59 s	5 min 6 s	12	26 s
	SPRRSČ M. Sládka	8 min 51 s	5 min 24 s	18	18 s
	NE-VOLIM CZ	10 min 7 s	6 min 14 s	33	11 s
3. 5. 2019	ODS	9 min 4 s	5 min 25 s	12	27 s
	Vědci pro ČR	9 min 26 s	6 min 40 s	18	22 s
	PRO Zdraví	9 min 1 s	6 min 13 s	15	25 s
	MZH	10 min 8 s	6 min 21 s	18	21 s
	ČSNS+Patrioti ČR	9 min 59 s	6 min 38 s	23	17 s
6. 5. 2019	Hlas	9 min 19 s	7 min 58 s	7	1 min 8 s
	Svobodní+RČ	7 min 21 s	5 min 3 s	7	43 s
	PROČ	10 min 0 s	7 min 16 s	16	27 s
	ČS	10 min 39 s	8 min 8 s	7	1 min 10 s
	TUJKA	8 min 35 s	5 min 9 s	20	15 s
7. 5. 2019	ANO	8 min 12 s	4 min 53 s	13	23 s
	Piráti	8 min 25 s	6 min 8 s	7	53 s
	Koalice STAN+TOP	9 min 54 s	7 min 48 s	10	47 s
	SPD	9 min 10 s	6 min 23 s	14	27 s
	ADS	10 min 6 s	7 min 3 s	8	53 s
	ANS	10 min 30 s	8 min 8 s	15	33 s

datum	kandidující subjekt	celková stopáž rozhovoru	stopáž promluv kandidáta	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
9. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	8 min 1 s	5 min 11 s	22	14 s
	Soukromníci+NEZ	11 min 6 s	8 min 11 s	9	55 s
	Moravané	10 min 45 s	6 min 28 s	23	17 s
	BOS	9 min 45 s	5 min 56 s	13	27 s
	NÁRODOVCI	9 min 42 s	5 min 39 s	17	20 s
10. 5. 2019	KDU-ČSL	9 min 58 s	6 min 7 s	11	33 s
	EU TROLL	8 min 57 s	5 min 7 s	46	7 s
	ESO	9 min 49 s	6 min 14 s	13	29 s
	APAČI 2017	10 min 0 s	8 min 9 s	17	29 s
	KOAL	10 min 55 s	8 min 50 s	11	48 s

Tabulka č. 95: Typ dotazů

datum	kandidující subjekt	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	celkem dotazů
29. 4. 2019	SNČR	45 %	25 %	30 %	9	5	6	20
	CESTA	43 %	24 %	33 %	9	5	7	21
	KAN	59 %	24 %	18 %	10	4	3	17
	Národní socialisté	31 %	21 %	48 %	9	6	14	29
	JSI PRO?	29 %	8 %	63 %	7	2	15	24
30. 4. 2019	ČSSD	56 %	44 %		9	7		16
	DSSS+NF	42 %	33 %	25 %	5	4	3	12
	RDS	36 %	16 %	48 %	9	4	12	25
2. 5. 2019	KSČM	31 %	38 %	31 %	5	6	5	16
	Rozumní+ND	33 %	46 %	21 %	8	11	5	24
	Pravý blok	33 %	42 %	25 %	4	5	3	12
	SPR RSČ M. Sládka	28 %	50 %	22 %	5	9	4	18
	NE-VOLIM CZ	27 %	24 %	48 %	9	8	16	33
3. 5. 2019	ODS	25 %	58 %	17 %	3	7	2	12
	Vědci pro ČR	39 %	28 %	33 %	7	5	6	18
	PRO Zdraví	40 %	7 %	53 %	6	1	8	15
	MZH	39 %	22 %	39 %	7	4	7	18
	ČSNS+Patrioti ČR	26 %	43 %	30 %	6	10	7	23
6. 5. 2019	Hlas	86 %		14 %	6		1	7
	Svobodní+RČ	43 %	57 %		3	4		7
	PROČ	69 %	19 %	13 %	11	3	2	16
	ČS	43 %	57 %		3	4		7
	TUJKA	40 %	35 %	25 %	8	7	5	20
7. 5. 2019	ANO	23 %	62 %	15 %	3	8	2	13
	Piráti	43 %	57 %		3	4		7
	Koalice STAN+TOP	70 %	30 %		7	3		10
	SPD	43 %	43 %	14 %	6	6	2	14
	ADS	38 %	50 %	13 %	3	4	1	8
	ANS	47 %	13 %	40 %	7	2	6	15
9. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	41 %	23 %	36 %	9	5	8	22
	Soukromníci+NEZ	78 %		22 %	7		2	9
	Moravané	3 %	39 %	26 %	8	9	6	23
	BOS	46 %	15 %	38 %	6	2	5	13
	NÁRODOVCI	35 %	53 %	12 %	6	9	2	17

datum	kandidující subjekt	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	celkem dotazů
10. 5. 2019	KDU-ČSL	45 %	36 %	18 %	5	4	2	11
	EU TROLL	22 %	50 %	28 %	10	23	13	46
	ESO	54 %	15 %	31 %	7	2	4	13
	APAČI 2017	35 %	35 %	29 %	6	6	5	17
	KOAL	55 %	27 %	18 %	6	3	2	11

Podíl valenčních typů dotazů nevykazuje výrazné odlišnosti. U všech kandidátů výrazně převažují neutrální dotazy, počty kritických a vstřícných dotazů na úrovni jednotlivých stran nedosahují hodnot, které by indikovaly odlišný přístup moderátorů vůči některému z mluvčích (tab. 96). Všechny dotazy, včetně kritických, měly povahu věcného zjišťování (ad rem) bez ofenzivní personalizace (ad hominem), (tab. 97).

Tabulka č. 96: Valence dotazů

datum	kandidující subjekt	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	celkem dotazů
29. 4. 2019	SNČR	90 %		10 %	18		2	20
	CESTA	86 %		14 %	18		3	21
	KAN	100 %			17			17
	Národní socialisté	90 %		10 %	26		3	29
	JSI PRO?	100 %			24			24
30. 4. 2019	ČSSD	94 %	6 %		15	1		16
	DSSS+NF	83 %		17 %	10		2	12
	RDS	84 %		16 %	21		4	25
2. 5. 2019	KSČM	88 %		13 %	14		2	16
	Rozumní+ND	88 %		13 %	21		3	24
	Pravý blok	92 %		8 %	11		1	12
	SPR RSC M. Sládka	94 %		6 %	17		1	18
	NE-VOLIM CZ	88 %		12 %	29		4	33
3. 5. 2019	ODS	92 %		8 %	11		1	12
	Vědci pro ČR	94 %		6 %	17		1	18
	PRO Zdraví	87 %		13 %	13		2	15
	MZH	83 %		17 %	15		3	18
	ČSNS+Patrioti ČR	87 %		13 %	20		3	23
6. 5. 2019	Hlas	100 %			7			7
	Svobodní+RČ	86 %		14 %	6		1	7
	PROČ	100 %			16			16
	ČS	86 %		14 %	6		1	7
	TUJKA	95 %		5 %	19		1	20
7. 5. 2019	ANO	100 %			13			13
	Piráti	100 %			7			7
	Koalice STAN+TOP	100 %			10			10
	SPD	93 %		7 %	13		1	14
	ADS	88 %		13 %	7		1	8
	ANS	87 %		13 %	13		2	15
9. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	95 %		5 %	21		1	22
	Soukromníci+NEZ	100 %			9			9
	Moravané	87 %		13 %	20		3	23
	BOS	100 %			13			13

datum	kandidující subjekt	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	celkem dotazů
	NÁRODOVCI	82 %		18 %	14		3	17
10. 5. 2019	KDU-ČSL	91 %		9 %	10		1	11
	EU TROLL	89 %		11 %	41		5	46
	ESO	100 %			13			13
	APAČI 2017	94 %		6 %	16		1	17
	KOAL	91 %		9 %	10		1	11

Tabulka č. 97: Zacílení dotazů

datum	kandidující subjekt	ad hominem	ad rem	celkem dotazů
29. 4. 2019	SNČR		20	20
	CESTA		21	21
	KAN		17	17
	Národní socialisté		29	29
	JSI PRO?		24	24
30. 4. 2019	ČSSD		16	16
	DSSS+NF		12	12
	RDS		25	25
2. 5. 2019	KSČM		16	16
	Rozumní+ND		24	24
	Pravý blok		12	12
	SPR RSC M. Sládka		18	18
	NE-VOLIM CZ		33	33
3. 5. 2019	ODS		12	12
	Vědci pro ČR		18	18
	PRO Zdraví		15	15
	MZH		18	18
	ČSNS+Patrioti ČR		23	23
6. 5. 2019	Hlas		7	7
	Svobodní+RČ		7	7
	PROČ		16	16
	ČS		7	7
	TUJKA		20	20
7. 5. 2019	ANO		13	13
	Piráti		7	7
	Koalice STAN+TOP		10	10
	SPD		14	14
	ADS		8	8
	ANS		15	15
9. 5. 2019	DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT		22	22
	Soukromníci+NEZ		9	9
	Moravané		23	23
	BOS		13	13
	NÁRODOVCI		17	17
10. 5. 2019	KDU-ČSL		11	11
	EU TROLL		46	46
	ESO		13	13
	APAČI 2017		17	17
	KOAL		11	11

Z pohledu tematizace dotazů nerámovali moderátoři své respondenty výrazně odlišným způsobem. Všichni respondenti zodpovídali dotazy nejčastěji zaměřené na jejich postoje k tématům vztahujících se k EU či otázky týkající se jejich volebního programu (tab. 98).

Tabulka č. 98: Tematické rámce dotazů

strana / kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	neutrální dotaz na postoje k EU	návodný dotaz exponující slabiny EU	návodný dotaz exponující pozitivita EU	jiné téma
SNČR	20			50 %		20 %	15 %			85 %		5 %	10 %
CESTA	21			14 %		38 %	14 %			81 %			
KAN	17			65 %		29 %	6 %			65 %			6 %
Národní socialisté	29			17 %		34 %	14 %			90 %			
JSI PRO?	24			21 %		46 %	13 %			63 %			
ČSSD	16			50 %		13 %	6 %			38 %			25 %
DSSS+NF	12			33 %		50 %	8 %			33 %		17 %	17 %
RDS	25			33 %		38 %	13 %			79 %			
KSČM	16			25 %		38 %				88 %			6 %
Rozumní+ND	24			33 %		29 %	13 %			42 %			25 %
Pravý blok	12			25 %		33 %				33 %			17 %
SPR RSC M. Sládka	18			56 %		44 %	17 %			39 %			
NE-VOLIM CZ	33			15 %		42 %	9 %			48 %			9 %
ODS	12			8 %		25 %	50 %			33 %		8 %	
Vědci pro ČR	18			44 %		44 %	11 %	11 %		56 %			11 %
PRO Zdraví	15			7 %		47 %				27 %			27 %
MZH	18			22 %		44 %	17 %			67 %			17 %
ČSNS+Patrioti ČR	23			35 %		30 %	4 %			57 %		4 %	17 %
Hlas	7			71 %		29 %	14 %			86 %			
Svobodní+RČ	7			43 %		29 %	14 %			43 %			29 %
PROČ	16			25 %		31 %	6 %	6 %		75 %			
ČS	7			43 %		57 %				29 %			14 %
TUJKA	20			21 %		32 %	5 %			42 %			21 %
ANO	13					69 %	15 %			77 %			8 %
Piráti	7			29 %		86 %				57 %			
Koalice STAN+TOP	10			60 %		40 %	10 %			90 %			
SPD	14			67 %		25 %	25 %			67 %			
ADS	8			13 %		13 %	13 %			63 %			25 %
ANS	15			60 %		13 %	13 %			60 %		13 %	13 %
DSZ-ZA PRÁVA ZVÍŘAT	22	5 %		14 %		50 %	5 %			45 %			5 %
Soukromníci+ NEZ	9			33 %		44 %	11 %		11 %	56 %			
Moravané	23			41 %		27 %	9 %			59 %			14 %
BOS	13			8 %		31 %	23 %			77 %			15 %

strana / kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	neutrální dotaz na postoje k EU	návodný dotaz exponující slabiny EU	návodný dotaz exponující pozitivita EU	jiné téma
NÁRODOVCI	17			44 %		25 %				50 %			25 %
KDU-ČSL	11			27 %		36 %	9 %			82 %			
EU TROLL	46	4 %	4 %	20 %		33 %	4 %			50 %			30 %
ESO	13			17 %		25 %	8 %			67 %			
APAČI 2017	17			24 %		24 %	12 %			53 %		6 %	24 %
KOAL	11			36 %		55 %				36 %			18 %

3.3.4.1 Kvalitativní analýza

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt vážnějších profesních chyb nebo přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátorů vůči některému z mluvčích.

3.3.5 Diskusní pořady: dílčí shrnutí

Analýze byly podrobeny pořady, které neměly speciální volební dramaturgii: (a) Interview ČT24 a Otázky VM, 15 let Česka v EU, a pořady s volební dramaturgií: (b) Rozhovory se Spitzenkandidáty, předvolební debaty lídrů stran a hnutí kandidujících do Evropského parlamentu, Politické spektrum, Studio ČT24: rozhovory s kandidáty do evropských voleb.

Agenda voleb do EP byla v uvedených pořadech zastoupena s různou mírou intenzity. V Interview ČT24 a Otázkách VM nebyla volební agenda pokryta v takové intenzitě, aby bylo možné posuzovat kvantitativně, zda pořad respektoval Vysílací zákon, resp. kritéria obsahové vyváženosti. Ostatní pořady poskytovaly dostatečnou kvantitativní informaci o postojích kandidujících subjektů, respektive jejich mluvčích.

V případě tří předvolebních debat je podstatné, že poskytly prostor na základě předem definovaných kritérií tzv. nejrelevantnějším kandidujícím subjektům, bez výjimky zastoupeným ve sněmovně PČR. Komunikační prostor, který získaly ve dvou úvodních předvolebních debatách, se ale výrazně lišil. Zatímco představitel KDU-ČSL na dotazy odpovídal přibližně 10 minut, zástupce ČSSD více než 23 minut. Jakkoliv jsou určité rozdíly ve stopáži promluv jednotlivých diskutujících vysvětlitelné řadou faktorů (průměrná délka promluvy reprezentanta KDU-ČSL byla druhá nejkratší ze všech mluvčích) lze jeho popsanou nízkou „slyšitelnost“ považovat částečně i za důsledek ne zcela zvládnuté moderace. V tomto kontextu se pak jeví jako sporný i nesrovnatelně nejvyšší podíl dotazů adresovaných představiteli SPD, kterému moderátor kompenzoval nižší mluvní aktivitu vyšším počtem deskriptivních, zjišťovacích dotazů. V případě zástupce KDU-ČSL tomu tak ale nebylo.

V Superdebatě věnovala moderátorka výrazně nejvyšší pozornost A. Babišovi. Přičemž, ale vyšší počet dotazů adresovaných této jistě mediálně nejpritažlivější osobě premiéra nekopíroval vyšší počet kritických dotazů, což je standardní pravidlo, které by mělo být respektováno i v případě diskuse daného typu.

V případě diskuzí vedených v rámci Politického spektra se podíl promluv jednotlivých hostů na celkové stopáži pořadů i počet dotazů, které jim byly adresovány, dost výrazně lišil. Bližší pohled na jednotlivé debaty ale ukazuje, že uvedené rozdíly byly dány především odlišnými komunikačními dovednostmi respondentů. Nedomníváme se tedy, že popsané disproporce by měly být interpretovány jako narušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Z hlediska kvalitativních kritérií je podstatné, že moderátoři nepřipisovali respondentům výraznější favorizační či defavorizační konotace. Vyskytovaly se jen občasné formální nesystematické dílčí nedostatky a méně závažná pochybení, která nenarušila objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda vybrané pořady České televize respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výše uvedená analýza poskytuje datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dle zadání měla analýza poskytnout odpovědi na tři základní okruhy otázek:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriaální praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané stanice, programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

III. 1. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu?

III. 2. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?

III. 3. Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

Ve vybraných pořadech byla agenda voleb do EP pokryta s různou mírou intenzity. Silně byla pokryta v *Událostech* a zvláště v *Rozhovorech se spitzenkandidáty, Předvolebních debatách lídrů stran a hnutí kandidujících do Evropského parlamentu*, v pořadu *Politické spektrum* a *studiových Rozhovorech s kandidáty do evropských voleb*. O něco méně to platilo i o *Událostech* a komentářích.

Frekvenční analýza ukázala v těchto analyzovaných pořadech nejsilnější zastoupení hnutí ANO, které těžilo nejen z nejvyšší agendotvornosti nejsilnější vládní strany, ale i ze své společenské relevance jako nejsilnějšího sněmovního subjektu. Vyšší pozornost věnovanou hnutí ANO a jeho reprezentantům ale nedoprovázela zvýšená míra kritičnosti, která by podle výše uvedených studií měla narůstat spolu s počtem referencí.

Jinými slovy, hnutí ANO svou vyšší „hlasitostí“ ve většině sledovaných pořadů posilovalo pozitivitu svého mediálního obrazu, což naznačuje, že nebylo podrobena zvýšené kritičnosti, jak tomu u vládních stran bývá. Analyzované pořady jako celek spíše indikují nezáměrné zvýhodňování tohoto dominantního vládního subjektu na úrovni nevolební agendy. Z pohledu Vysílacího zákona ale nelze hovořit o jeho porušení, jelikož byla tato vyšší pozornost legitimována veřejným zájmem o aktivity premiéra a jeho hnutí.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovaly reference o volebním chování mezi kandidujícími subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. Problematická ale byla absence oslovení čtyř sněmovních subjektů (KSČM, TOP 09, STAN, KDU-ČSL) k (před)volebním otázkám v pořadu UK. Ač byli představitelé těchto stran pozváni v daném období do UK, dramaturgie diskusí, kterých se zúčastnili netematizovala agendu voleb do EP. Vzhledem k aktuálně publicistickému formátu pořadu, který musí primárně reagovat na klíčové otázky daného dne, nepodařilo se v případě zmíněných stran propojit účast jejich představitelů s tématem voleb do EP. Jinými slovy, můžeme zde hovořit jen o dílčím nedostatku, který vyplynul ze struktury denní agendy odvysílaných UK v daném období. Nedošlo ale k porušení Vysílacího zákona ve smyslu omezení možnosti kandidujících subjektů vyjadřovat se k dané problematice v celku všech specializovaných volebních pořadů.

Z hlediska kvalitativních kritérií nedávaly analyzované pořady výraznější favorizační či defavorizační spin zpravodajským a publicistickým komunikátům, které referovaly o kandidujících subjektech. Vyskytovaly se jen občasné formální nesystematické dílčí nedostatky a méně závažná pochybení. Jednalo se o prezentaci informací bez uvedení jejich zdrojů, resp. nepřesné či chybějící nominace politiků. Nedomníváme se ovšem, že by některé z těchto pochybení mělo potenciál narušit objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

Jinými slovy, v celku všech analyzovaných pořadů udržela ČT základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů a vyvarovala se jak návodnému rámování EU, tak kandidujících subjektů. Kritéria profesní žurnalistické objektivity a vyváženosti v dikci zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, byla naplněna.

5. LITERATURA

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf.
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A. A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Brosius a Kepplinger (1990) The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views. *Communication Research*. Volume: 17 issue: 2, page(s): 183-211.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80-87.
- John Eldridge (Ed.) *Getting the Message: News, Truth and Power* (Routledge, 1993)
- John Eldridge (Ed.) *News Content, Language and Visuals: Glasgow University Media Reader* (Communication and Society) (Paperback), Routledge, 1995.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Focus (2013) Analýza předvolebního vysílání – parlamentní volby.
- Focus (2014) Analýza předvolebního vysílání – volby do EP.
- Focus (2015) Analýza předvolebního vysílání – volby do obecních zastupitelstev a do senátu.
- Focus (2016) Mediální reprezentace ukrajinské krize - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015.

- Focus (2017) Analýza vysílání ČRo k senátním a krajským volbám 2016 - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72.
- Freedman P and Goldstein K (1999) Measuring media exposure and the effects of negative campaign ads. *American Journal of Political Science* 43(4):1189–1208.
- James J. Gibson: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979.
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2001) 'Presidential Campaigning in Finland', *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) 'A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective', *Javnost-The Public* 13: 61-71.
- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
- Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73.
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Greg Philo (Ed.) *Industry, Economy, War and Politics: Glasgow University Media Reader: 2 (Communication and Society)* (Paperback), Routledge, 1995.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- STRÖMBÄCK, Jesper, Ralph NEGRINE, David Nicolas HOPMANN, Michaela MAIER, Rosa BERGANZA, Jaromír VOLEK, Bogusława DOBEK-OSTROWSKA, Juri MYKKÄNEN a Franca RONCAROLO. The Mediatization and Framing of European Parliamentary Elections Campaigns. In Michaela Maier, Jesper Strömbäck and Linda Kaid (eds). *Political Communication in European Parliamentary Elections*. I. England/USA: Ashgate Publishing Limited, 2011. s. 161-175, 14 s.
- Tan, P.-N., M. Steinbach, V. Kumar (2006) Cluster Analysis: Basic Concepts and Algorithms. In *Introduction to data mining*. Boston, MA: Addison-Wesley. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://wwwusers.cs.umn.edu/~kumar/dmbook/ch8.pdf>.
- URBÁNIKOVÁ, Marína a Jaromír VOLEK. Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1 Analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15. 12. 2012 a 26. 1. 2013. Praha, Rada ČRo: Český rozhlas, Praha., 2013. 134 s

- Marína URBÁNIKOVÁ a Jaromír VOLEK: Between Europeanization and De-Europeanization. A Comparative Content Analysis of the EU Agenda in the Pre-election Czech Quality Press. In XXII World Congress of Political Science, Madrid, Spain. 2012.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
 - VOLEK, Jaromír a Marína URBÁNIKOVÁ. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
 - Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
 - Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
 - Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
 - VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In *Média a společnost*. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.
 - VOLEK, Jaromír. Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In Bogusława Dobek-Ostrowska Michał Głowacki Karol Jakubowicz Miklós Sükösd: *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. I. Budapest: Central European University Press, 2010. s. 171-194, 23 s.
 - VOLEK, Jaromír. Objektivita a vyváženost hlavních diskusních pořadů (V pravé poledne, Sedmička, Partie). In: *Zpráva o stavu vysílání a činnosti RRTV ČR*. Praha: Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, 2000. 22 s. Výroční zpráva RRTV.
 - Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
 - Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
 - Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijaté dne 10. března 2020 (zasedání Rady č. 5/2020):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programech ČT1 a ČT24 provozovatele Česká televize v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.

Dle výsledků předložené analýzy byly zpravodajské i politicko-publicistické příspěvky na programech ČT1 a ČT24 ve dnech před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, tj. 23. 4. až 24. 5. 2019, odvysílány v souladu se zákonem č. 231/2001 Sb. Zkoumané příspěvky splňovaly kritéria vyváženosti a objektivity a ve svém celku nevedly k upřednostňování žádného kandidujícího subjektu, politické strany ani hnutí. Rada se s analýzou seznámila a vzhledem k jejím závěrům nepřistoupila k dalším právním krokům.